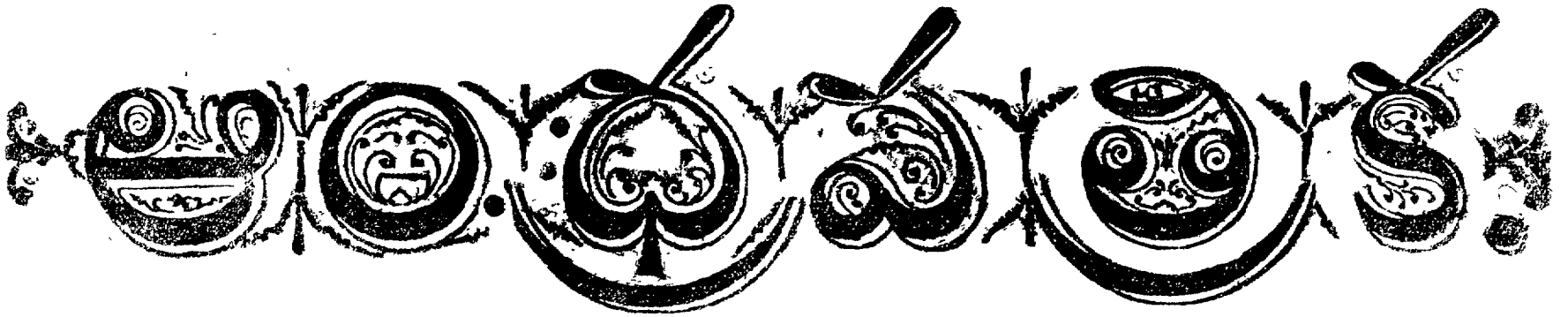

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1

Telephone No. 544.

31/1/24

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 21-వ తేది గురువారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ సప్తమి 2.

No. 121
సంచిక ౧౨౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుబోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెబుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి బేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

కోల్ మాన్సు ఆవపిండి
సాంబారదులకు రాజువంటిది

మునుప్పగువాటితో ఉపయోగించుటకు తగినది.
కోల్ మాన్సు ఆవపిండికి సమానమైన దెబ్బయులేదు.
చప్పని నోడగలవారు కోల్ మాన్సు ఆవపిండివాడిన చప్పనికే నమన పోగొట్టుటయే గాక నోటి యల్లును నీరుపూయ నట్లు జేయును. అది మంచి తీర్థకారి కారణమును మంచి ఫిలిలోనుంచును. అది మంచి ఆకలిని కలుగజేయును. డి. ఎన్. ఎఫ్:— ఆవపిండి తగ రుతుడబ్బాలో ప్యాకు చేయుటకును. ద్వారాం ఆవపిండి:— తగ రుతు డబ్బాలోను, బుడ్డలోను ప్యాకుచేయుటకును. పాక్కు-రట్లు చేయుటకు చైద్యులందఱు దీనినే వాడుచున్నారు. అన్ని దుకాణములందును, వైద్యశాలలందును దొరకును.

BY APPOINTMENT TO
H.M. THE KING
Colman's
Mustard
BULL DOG BRAND

ఇంపీరియల్ సినిమా తిరువల్లికే-బి

16.8.24 తేది శనివారమునుండి 22.8.24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలను.
రెండు అద్భుతమైన ఆటలు ప్రదర్శించబడును.
కాటెక్ కిడ్స్ ఎడ్మిస్ట్రో వాలగవారము.

2 కవిరత్న కాలిదాస

(953) వెల్లింగుటన్ సినిమా

16.8.24 శనివారమునుండి 22.8.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలను
డిబుల్ సిరియల్ అట్రాక్షన్స్ ది బర్నిగాన్
ట్రయల్ కడపటివారం వాని పింగుడగారు
మొదలగునవి గలవు ఇంటర్ నేషనల్ న్యూసు
గూడ చూపబడును.

BORAX - LEMON SOAP.

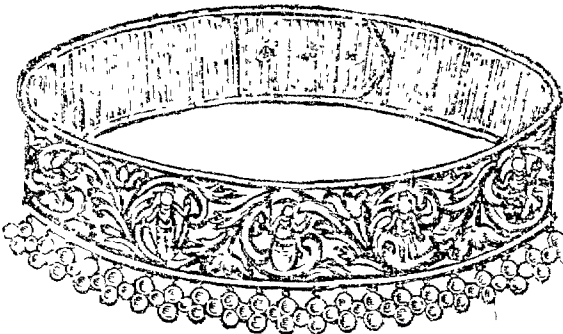
బోరక్సు నిమ్మనబ్బు

శరీరమునకు మృదుత్వము, చల్లదనమునిచ్చును. సువాసనగలదు.
10 తులముల బిళ్ళ 1 కి ఖరీదు 0.2-0
80 తులముల కోపు ఖరీదు 0.5-6
1 డజను 1.5-0, గ్రోసు 15.0-0
కర్పూరపు సబ్బు 0.8-0, కార్పూరిక 0 8-0
Agents Wanted. ఏజంట్లుకావలెను. (1548)

R. Venkatappiah, Proprietor.
కృష్ణాసబ్బుకంపెనీ, మచిలీపట్నం.

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు,

నాగవత్తులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు అనేకమోస్త
రలలో నవనాగవత్తులను తగినట్లు తయారు చేయబడును.
పాతికావధి అంగుళము మొదలు పుష్పాంగుళము వఱకు
లుగలవలయును. వీటికి తరుగు సహజముగల రుక్క 25
లు మొదలు 35 రుక్కల వరకు గలదు. పుష్పరాగములు, పల్లె
కెంపులు, కత్తుములు మొదలగునవి చేర్చిన వాటికి ప్రత్యేక
ముగా సామ్యు యియ్యవలెను. అన్నిరకపు వెండి సవరములు
గారు నగలు, సామానులు స్టాపులో సిద్ధముగానున్నవి.

ఒక సారి వచ్చి ఒకచిన్న ఉరువును మావద్ద తీసిన మానవ్యు

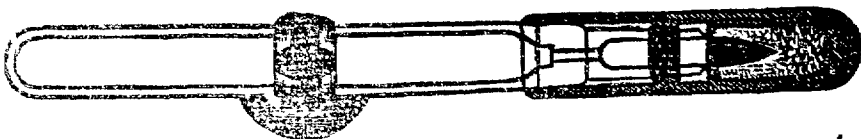
ను. విను తెలియును. మానిత్ర విచిత్రపు 172 పుటల క్యాలటరు 1.5 ధర రు. 1.

ఉర్దూ రామాయణ శైలి, గురుస్వామి శైలి కంపెనీ, నగలు వర్తకులు, 25, వైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

సెక్స్ పిల్లింగు

ఆగేట్

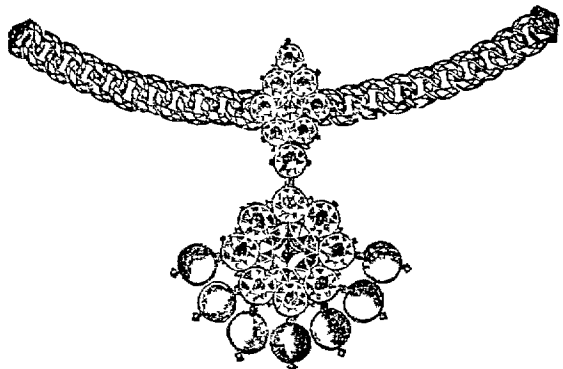
ఫఫంటిన్ వేనా

శాశ్వతమైన ప్రపంచమునందు, నూతనపక్కి అని చెప్పవలయు ఈ "ఆగేట్" కలము, ఆమెరికా అగ్జెంటియా, మొద
లగు ఖండములలో వివిధగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూజాతీయమునందు కూడ మిక్కిలిగా బాగాదరణ
జూరబడుచున్నది.

సాదారణమయిన "ఆగేట్" కలము

మా మాటలుగా ఉపయోగించబడు ఈ కుప్పాపాటి కలము "ఆగేట్" గా బాగాపాటి నవరసాగించుట యెప్పుడవలయును మాకు
సహజము. ఒక కూరి శిరాలో ముంజునెరుదల అంబుడు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. (2957)
సామాన్యముగా దీని ధోరణి యూరేజి.

నవరసముగల క్రొత్తమాదిరి నగలుదొడ్డకు స్తానము

ది ఆంధ్ర జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

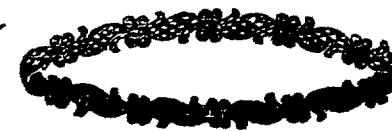
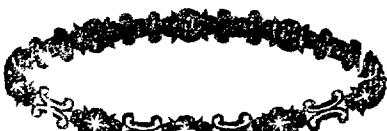
హెడ్ క్వార్టర్సు, బె. వాడ. బ్రాంచి 51, వైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మానవత్వ అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్పులు, కానుకలు అడ్డగ
లైకలు మొదలగు అంగుళముల నగలును, వంపునగలును వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డగలు, జడబిల్ల
లు, నాగరములు, ఉంగరములు, వంపునగలులు, పతకములు, మొదలగునన్ని వెండి రైలు
కూజులు, బుల్లెట్లు, పేలగొల్పులు, కాపిలైట్లు మొదలగు పాత్రసామానులను అనేకరకములు
కాఫ్టుగొలునలు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగార

మునకున్న చాసివేండికిన్ని కత్తుములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వ
బడును వచ్చుచి వాపసు తీసుకొనవలయును.

(ప్రత్యేకము) - శరణపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

కాక మామల ఉత్పాదకులవారీ.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున పొరకు అమూల్యగ్రంథములు

ఆంధ్రోద్యమము - మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష	1	8	0
అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది			
గురుబాధామృతము అను వేదసాగ్రంథము చిత్రపటములు,	0	4	0
శ్రీమతి కట్టమంది పిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.			
శిశుకోమడి (నిఘంటువు జేబులోనిముద్రనది)	1	4	0
ఆంధ్రపత్రిక 0 4 0 ఆత్మజ్ఞాన సంగ్రహము (పీఠము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	0	8	0
తిత్తమచంద్రిక ... సం 1-0-0 సటికా ఆస్థానకవిచింతామణి	0	12	0
శ్రీరామవిజయ నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	0	4	0
పాన్డు ఖర్బులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.			

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టునెల 21-వ తేది గురువారము

(1) భాస్వరములు

వనియాల కా 1.5 రు 85.0.0 మొదలు 45.0.0 వఱకు		
లియ్యము బస్తాలు	మొదలు	నాకు
వసుమతెనాలి ,, క 48 గలది	రు 14.0.0	19.8.
నెలూరి ,, డిటా	,, 16.8.0	17.0.0
డిటీని ,, డిటా 45 గలది	,, 16.8.0	17.0.0
కాగులు కా. 164 బస్తా 1.5	,, 8.12.0	9.0.0
నవ్వులు ,,	,, 20.0.0	22.0.0

(2) వత్స భాస్వరములు

కందులు బస్తా 1.5 రు 205	రు 11.0.0	రు 12.0.0
నెనగలు ,, డిటా	,, 12.4.0	12.8.0
నెనలు ,, డిటా	,, 12.12.0	18.0.0
మినుములు ,, డిటా	,, 18.0.0	15.4.0
జీలము రు 164 ,,	,, 9.4.0	11.4.0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె కా 1.5	రు 170.0.0	175.0.0
నెయ్యము 1.5	,, 14.0.0	26.0.0
కొండాపురం నెయ్యముకా 1.5	,, 60.0.0	62.0.0
యితర ప్రత్యేకము ,,	,, 55.0.0	58.0.0
నెయ్యమునూనె గానుగ కా 1.5 రు 148 మినుకూనె 186		
అనుదము నూనె కా 1.5	రు 190.0.0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయకనుపు కా 1.5	రు 205.0.0	210.0.0
కూరకనుపు ,,	రు 140.0.0	160.0.0
మిరకకాయలు(గుంటూరు)కా 1.5	రు 105.0.0	140.0.0
గుంటూరుపాకకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1.5	రు 45, 50	
కాకనానీ పాకకట్టు ,,	రు 60, 70	
రైలు కా 1.5	రు 35.0.0	50.0.0
శింకవండు కా 1.5	రు 80.0.0	49.0.0

(5) ఇనుము

కట్టలు రఖం కా 1.5	రు 83.0.0	86.0.0
చదరం ,,	,, 82.0.0	87.8.0
రవుడు ,,	,, 82.0.0	87.8.0

(6) లోహములు

వెండి 100 రుబలింగ్	రు 78.0.0	81.12.0
అంగారము, తులము 1.5	రు 24 2.0	24 10.0
శుభ్రము 1.5		15.7.8
ఇత్తడి కా 1.5	రు 265.0.0	270.0.0
కాసి డిటా	రు 805.0.08	810.0.0
అస్కా చక్కర బ 1.5	రు 41.8.0	42.0.0

(7) రంగులు ఆలిజరైను

ఆత్మకృష్ణము 20 డిగ్రీలు	రు 80.0.0	
కొత్తి కృష్ణము డిటా		
సింహం డిటా		
4 గురం డిటా		

(8) దూది

బొండా వెన్న బారస 1.5	రు 820.0.0	
----------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	రు 9.18.0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1.5	రు 8.8.0	
పుట్టూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1.5	రు 8.12.0	
అమావదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1.5	రు 9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.2.0	
హోలాపురు నెం 20	రు 12.3.0	
జపాన్ నెం 20	రు 12.4.0	
,, ,, 40 ఏ కేణులు అయినను	రు 15.14.0	
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 10.0.0	
చద్వాక్ నెం 24 1/2	రు 12.4.0	

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులను శుభముగా చికిత్సచేసికొన దగిన
600 యోగములు గల వైద్యగ్రంథము. 1.5 1-4.0 ఏ. సి. ఆ 6
ఆయుర్వేదచరిత్ర:- వైద్య, ఆరోగ్య, కారీర, వస్తు
గుణ, చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడు వైద్యశాస్త్రం. సం॥ చందా.
రూ. 2.8.0. మాదిరి యుచితము. 2
పి. సి. ఏ అందు కో, పెరిదేపి, నల్లూరుజిల్లా

బొంబాయిజాబు

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరినుండి)

క్రిందటిజాబున స్వరాజ్యవాదులయొక్కయు వారి యనుచరులనుగూర్చియు కొంత ముచ్చటించియుంటిని. బొంబాయిని, కాసనసభ చర్చలన్నియు ముగిసినవెనుక, వారి నడవడిని పూర్తిగా నెన్నికదారులు విమర్శింపబడగల నెవ్వరైన కనిపెట్టగలరు.

(1) స్వరాజ్యవాదుల విషాదానుభవములు

కాసనసభయందు కాలిడినది మొదలు, ఒక్క తీర్మానమునందయున నేక గ్రీనముగ ప్రవర్తింపగలుగుటగాని, నితరపక్షముల నెందునుకూడ కట్టుకొనగలుగుటగాని, స్వరాజ్యపక్షము వారు సాధ్యపరచబాలకపోయిరి. మొదటినుండియు, తుదవరకు అన్ని సమస్యలను వారిమార్గముల కనుమతి సానుకూలపరచక, ప్రభుత్వమార్గముల నెదుర్కొను విధములయందును విషాదానుభవము నొందిరి. ఒక్క ప్రభుత్వము వార్తా వెల్లడి సంఘ తీర్మానము విషయము ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును తిలకింపుడు: అందు స్వరాజ్యవాదు లెంత ప్రతికూలభావము గనుపరచినను, పర్యవసానము వారి అభిప్రాయములకు భిన్నముగా పరిణమించుటచే ప్రైవేటుము నెప్పటియట్లనుంచుటకే తీర్మానింపబడెను. ఇట్లే ప్రతితీర్మానమును, వారి భావములకు ప్రతిహేతులుగా నెల్లుటచే, చివరకు ఏమియు వారివల్ల నెరవేర్చబడలేదని ఎన్నికదారులు తలచిన ఆశ్చర్య మేమున్నది! ఈ అంశముల నన్నియు చలించిన, స్వరాజ్యవర్గము కాసనసభయందు నిష్క్రమింపజన కరముగను, నిరుపయోగకరముగను నుండెనని తలంపవచ్చును.

(2) స్వరాజ్యపక్షపు నిందాబాధ్యత

ఎన్నికదారులయొక్కయు ప్రజలయొక్కయు నిందార్హతను నూచించు కార్యములు కొన్ని స్వరాజ్యపక్షము చేర్చికపోలేదు! సాధ్యమగునంతవరకుకొత్తపట్టుముల తీర్మానింపలేకపోగా, ప్రజాశయము లభివృద్ధినిొందింప జాలిన ఒకటి రెండు తీర్మానములయందు కూడ, వారి భిన్నాభిప్రాయులగుటయు, ఆ తీర్మానముల నానల పారవేయుటయు గలిగినది. అద్దెచట్టము వర్తకజాతులకు సంబంధించినంతవరకు మరల పునరుద్ధరించి, వర్తకమునకై నడవె గృహముల పుచ్చుకొనువారు, భూస్వాముల దురాశపాలనకుండా, ప్రభుత్వపట్టుముల కాపాడుటకు ఒకరు తీర్మాన ముపపాదించి- ఆతీర్మానమును స్వరాజ్యవాదుల నల ప్రోత్సహించిరి. ఇది ప్రజలలో నొక శాఖయగు చిల్లరవర్తకుల కాపాడు ప్రభుత్వదేశముగలది. దీని విషయమున నినుమంతయు స్వరాజ్యపక్షమున నైకత్యతనాడెను, ఓడిపోయెను. ఈ పక్షమున కొందరు భూస్వాముల అభిప్రాయములతో నేకీభవించువారు: మరికొందరు ప్రజలపక్షమునుండి అద్దెచట్టము పునరుద్ధరించు ఉద్దేశ్యముగలవారు. మరికొందరు నిటుగాక, ప్రభుత్వమువలె మధ్యవర్తులగునుండి మర్యాద దక్కించుకొనజూచువారు! జయకరుగారు ఎవ్వరియైన సారమువారు ఎట్లో ఒకవిధమన, వారి సమృద్ధినిగాని, ప్రతిహేతులగాని జూపవచ్చునని తమ పక్షమునకు నాయకత్వము జూపిరి! ఈసమస్య వారిపక్షపథతల నేమాత్రము ప్రస్తుతము చరింపకూడదు! చివరకు తీర్మాన మడుగంటి, యాచార్యత స్వరాజ్యవాదులపై బడెను. ఎల్లరును వారి నాయకుల నిందింపబడగలిగిరి. స్వరాజ్యవాదులే, స్వరాజ్యనాయకుల నెదుర్కొని, పట్టామున సమావేశముల మూలమునను, వార్తాపత్రికా ప్రాతములమునను, జయకరుగారి నాయకత్వమును, వారి అనుచరుల ప్రవర్తనను నిరసించిరి. జయకరుగారు, భగినులుగానీ భూస్వాములుగానీ, సంఘమున స్వల్పసంఖ్యాకుల నణగద్రొక్కి ఇతరులను స్వాతంత్ర్యమిడుట వారిపక్ష పథతలకు నిరుద్ధమగుటచే, ఎవ్వరికి వారి మనోభిప్రాయముల ననుసరించి, తీర్మానము పట్ల ప్రవర్తింప యునుమతి నొసంగిననీ వక్కాణించిరి. ఈసమర్థుల సర్వజనాంగీకృత మగుచుండలేదు. మీదుమిక్కిలి అనేక అసాధుల స్వరాజ్యపక్ష నాయకులపై వ్యాపించియున్నవి. వారి స్థానములు అపరమకానుటకై, భూస్వాములను భగినులనుకూడ దీసికొనుటకు పన్నిన పన్నుగడ యను సిద్ధాంతము, వందల నూలముగా ప్రజలమనముల నావరించియున్నది.

(3) అల్పమగు, అంతర్జాతీయత

ఇక వారు చేయదగినదేమి? మొన్న నొక సందర్భమున ఎన్. ఎమ్. జోషీగారు నుడివెట్టు పక్షకోశమును నృధిపరచు నుటకు, ప్రపంచమున నన్ని నాగరికదేశముల యందువలె,

భగినుల యాశములు కాసనసభలకుగా కొనసాగించి వారివలన, రాజకీయప్రపంచమున నిచ్చుటకు ధనము స్వీకరించుటయే! ప్రస్తుతపు స్వరాజ్యవాదుల నడవడి నిటు ప్రజలుగ్రహించిన పై ఉద్దేశ్యము కొంత వరకు సఫలమవ సమకట్టినట్లెంచవలెను. ఒక అద్దెచట్టముగాని, లేక ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వపు నేతలనుంక పుట్టగాని, స్వరాజ్యవాదుల ముఖ్యులు పట్టు భగినులని చెప్పవచ్చును. ఈవర కొక లేఖయందు, నేతలనుంకము(Excise Duty) భారతనేతలప్రక్రమము ననికట్టుచున్నదని నుడివియుంటినిగదా. ఈ సుంకమువల్ల, భారత నేతలప్రక్రమములు విదేశీవానికన్న చవుకగా నమ్ము పీలుతప్పులయు, యంత్రాధికారులకు విరివిగా లాభప్రాప్తి కలుగకుండుటయు, తలపించుటచే, ఒకవేళ స్వరాజ్యవాదులు ప్రైవేటును నిర్మూలించినచో, పక్షకోశము, యంత్రాధికారులవల్లను, భగినులగు భూస్వాముల మూలమునను నింపుకొను అవికాశము కలుగుననుటకు సందియ మేలే! నిజముగా నేవార్గమునకు స్వరాజ్యవాదులు దిగునెడల నిడియొక మహాత్కార్యము కాజాలదు. ఏలయన, స్వరాజ్యవాదు లెంతకాల మీ యల్పమున నాటపట్టు నాధారము జేసికొందుకో అంతకాలము సామాన్య ప్రజాశయములకును, వారి మార్గములకును, అతిహరులగుదురు. ప్రజలలో రాజకీయరంగమున పూర్వమున్న జాతిభేదములకుపైగా, నితరభేదము లుద్భవించి మరింత విషమపరిస్థితుల కలుగజేయుననుటలో సందియమేమి? క్రిందటిమాటు పండిత నెహ్రూగారు బొంబాయికి విచ్చేసినపుడు కాలమునంతయు, యంత్రాధికారుల చర్చలతోనే గడిపినట్లు తెలియవచ్చెను. స్వరాజ్యవాదుల ఈ ఆలపట్టుయినను స్థిరముగా నిలుచుననుకొనుట తప్ప. ఏలయన ఒకవేళ ఎప్పుడయిన ప్రైవేటుంత్రాధికారులకు గాని, భగినులకుగాని విరుద్ధముగా నడువలసివచ్చినచో, వారిస్థితి మరింత విషమాకృతిని చాటును.

(4) ఎల్లెడలను మాననము!

కొన్ని దినములనుండి బొంబాయిని మాననవృత్తి వాచాల కేంతమాత్రమును కొదువలేదు. శంకరనాయకుగారి దేను మొదలు, ఈ దాచాల కంతు గన్వింపకున్నది. తెయింబరుగారి నవమానపరచినందుకు క్రాంతిలుపత్రిక, న్యాయస్థానమును న్యాయవనంించినందుకు కేల్కారుగారును అపారమున నన్యపరిహారము చెల్లించుకొనవలసివచ్చెను. ఎంత న్యాయస్థానముల దాడికి క్రాంతిలుపత్రికయు, కేల్కారుగారును దాళవలసివచ్చెనో, అంత ప్రజలపట్ల గౌరవముక్రాంతిలునకును కేల్కారుగారికిని హెచ్చెను. మొన్న నిజటికమావేళమే ఇందుకు తార్కాగము; కేల్కారుగారికి జుర్రానా రూ 5000 ను విధింపబడగానే, ప్రజలెల్లరును నాయకులందరును ఒక్కమారు వారల సానుభూతి నాయకునకు గౌరవరచిరి. ఈసమావేశమున క్రిమతి సహజనీదేవిగారు, జయకరుగారు మున్నగు వారు పాల్గొనిరి. కేల్కారుగారి పత్రికాసంపాదకీయచాతుర్యమును, వారి అపారదేశభక్తిని, లోకమాన్యనియం దాయకుల గల భక్తిని నేయకొల్ల ప్రశంసించి వారిని పుష్పమాలలంకృతులుగ చేసిరి. దీనివల్ల మాననవృత్తియను కారణభూతులగు వారు, మానాభివృద్ధిగాంచి ప్రజల మనముల సంపూర్ణముగ నాకర్షించిరి.

(5) పంచెములలో పత్రికాపోటీలు

ఒకమారు గుర్రపుపంచెములు పూనాలో సాగుచుండ, నింకొకపంచె పత్రికాపంచెములు బొంబాయిని జుగునుంచుటకు ఒకవింతగా కన్పించుచున్నది. ఏలయన, పంచెముల పర్యవసానము ముందు మేము ప్రకటించితిమంటే, మేము ప్రకటించితిమని పత్రికలు ననుదినమును ప్రచురించుచున్నగాక ఒకరికొకరు అల్పాద్దేశముల, డెయిలీమెయిలువారను ఈరినిం న్యాయవాదులు నిరూపించుకొనుచున్నారు. అదిగాక, పూర్వమొకమారు నేను సూచించినట్లు 3 వ తరగతిపంచెములకుపై ప్రయాణీకులవల్ల, జి. వి. పి. రయల్వేవారు అపారముల లాభముల నొందుచున్నారు. పై పంచెములను వారిజేసిన పంచెము గులభముగా నెగినది. 3 వ తరగతి ప్రయాణీకుల మాటటుంచి, మొదటి రెండు తరగతుల ప్రయాణీకులకు కొంత ఈపంచెములకు తగ్గించినందున కింకెనీవారికి 5 వ తరగతియను చేయగలరు. బొంబాయిని రిహస్యములుచెల్లించినయెడల 3 వ తరగతి ప్రయాణీకులకు పూనాకు నెట్లు 3 వ తరగతివచ్చుట, అచట పంచెమునకు రుసుము చెల్లించుట కలుగుచున్నది.

(6) ప్రాతకక్షులను త్రవ్వట పూర్పుట

స్థానికస్వపరిపాలనమున రసాభాసకు కొంత జాతీయవాదులును కారణభూతులు కాకపోలేదు: ఏలయన, డాక్టరు సుకియా గారు రూకనున్నను, వీరూరకుండునట్లు లేదు. వారు న్యాయస్థానమున దావాచేసినతరువాత నిన్న జమ్నాదాసు మహతా గారు సుకియాగారిపై మరిఒక మందరింపు తీర్మా

నము ప్రవేశపెట్టిరి. హాడ్డింసకొ సరిగా రున్నగు వారెంత సర్దుజూచినను, అది అధికసంఖ్యాకుల నామోదంపబడెను. ఇట్టి అనవసరచర్చలవల్ల ముంబై కేంద్రభివృద్ధి కేంద్రమయ్యేగాని మరెట్టి కార్యమును గలుగదని నమ్ములని యందును. పైచర్చలవల్ల స్థానిక పరిపాలనా విషయములకును ముప్పువాటిల్లుచున్నది.

(7) జనరల్ న్యట్టు లోకోత్తర పురుషుడా?

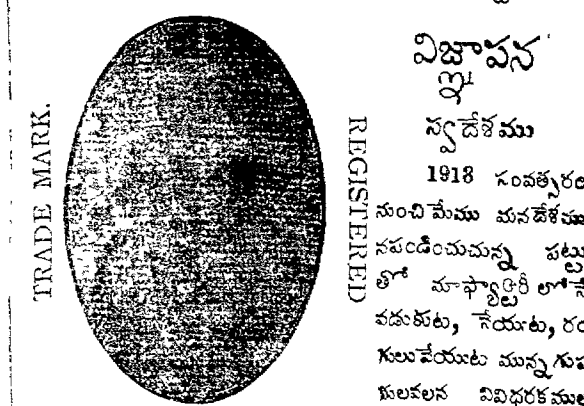
వైముక్తమాత్రము సహజనీదేవిగారు మిలదొరికనపు డై నిలవించుచున్నది. ఆనుహనీయునియం దామెలేమి గొప్ప శక్తియు గన్వింపజోకాని, ఆమెమాత్రము బొంబాయికి రాకమునుపునుండును, వచ్చితిరుగావును, ఒక్కవిధమన నాయనలోకోత్తర పురుషుడని చాటుచున్నది! ఆప్రకాఖండ యాత్ర అయిన మొగలు గాంధీగారివంటివాడుకూ ఆమెగోచరమున నూత్నుప్ర పురుషులయినట్లు తోచుచున్నది. స్వల్పసేనానినిపూర్తిగా నీచుతవాదులలో మిరివాగులను సమ్రాటాగారి ఆయనవిషయమువలె ప్రాయులై యుండ, ఈప్రతిపక్షయందును, అతడు లోకోత్తరపురుషుడని చాటుటకు గౌరవములేవియో తెలియకున్నవి. పాపాలబాబులమొదలు, రాబ్యాంగవేల్లెల వరకు అందరకు ఈసంశయము బాధించుచున్నవనుటలో సందియములేదు. ఆమెమాత్రము పైఅభిప్రాయమును వినుగురెవారు ములేక ప్రతిపక్షమును విరజిమ్ముచున్నది.

(8) ముక్తి లేదు

పొత్తి నునుగారికి మాత్రము ముక్తి గనుండుటలేదు. ప్రజల గౌరవంందు ప్రభుత్వము సరకుకొన వాపుటయే ఇందుకు ముక్తకావలెను. గవర్నరుగారు పత్రికాప్రతినిధులతో ముచ్చటించుచున్న నొప్పుకొనలేదు. సహజముగా పీకాలపాపు యలయును, కవియయిన నింక సంకుచితమనస్కులగుటకు కారణము గన్వింపదు. కొలకవిజములక్రింద హాస్యమునూగారి గౌరవాధ్యము యిద్దంరనాచకుండుని వారు పొత్తి నాయకులమును మహారాష్ట్రమున ప్రవర్తించి ఆనాటకు మున్ను నడవనమును హాస్యమునూగారికి పంపిరి. ఈనాటకును మహారాష్ట్ర స్థాపనీ స్థానాయకులగు సర్ నాయకుగారును, చురుకైన శాఖిభూషకులగు శ్రీమద్రావుగోరేగారును ముఖ్యపాత్రముల భరించిరి. ప్రభుత్వము ప్రజల హాండ్లో నాప్రాముఖ్యమును గమనించినను, వారల సంప్రేషివరకు ఉద్దేశ్యములు గలవారూగా లేదు.

ముప్పనసోమరాజు అందు వీరాజు.

వైదాపురము పోస్తు.

వస్త్రములపనులగులతో చిత్రబిచిత్రమైన జరిసాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వస్త్రముల తదితరముల విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన రిజి అఖిలభారత కాంగ్రెసుసమన్వేషదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవిదేశములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమైనవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునుగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూష కాంతిభోషుగారు అమృత బహు పత్రికయందు ఇట్లువ్రాసిరి:

“... ఇతర కాంగ్రెసుసభము వారున్న మరెంతర ప్రజలుకూడ అన్నిరకములబట్టలన్నా ప్రదర్శించిరి. ఇంకనుఎంద వోకలకు, అందరిని ఇచ్చుట ఏకరువుపెట్టుటకు పీలులేదు. పట్టువస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. వైదాపుర వస్త్రములు ముప్పనసోమరాజు వీరాజుగారు పట్టుకొత్తియములును ధోవతులును వస్త్రగుడ్డలును కొటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. తెగులూరు ఆస్థానమువారు కూడ ప్రదర్శించిరి”

పట్టువస్త్రములగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క ఆదేశమును రకములను విపులముగా వ్రాయుటనలన దేశము స్వదేశీవస్త్ర పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ సభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువస్త్రముల తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మోసపుచ్చుచున్నారగున అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టియందు పుండేమాత్రేడే మార్కును ఇంచున ప్రచురించితిమి,

అమరావతిలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ప్రస్తుత సాంస్కృతికమహాజనలకు కలవర పెట్టుచున్న సమస్యలలో నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చిన సమస్య యొక్కది. ఈ సమస్యనుగూర్చి యనేక లోనేక విమర్శలు విచారములను చేయుచున్నారు. ఇట్టివిచారములలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థానమునుగూర్చి యనేక వాదప్రతివాదములు బయలుదేరినవి. ధృఢపక్షపాతముచేత ననేక లోనేక స్థానములను సర్వేించుచున్నారు. నిజమగు మంచియభిప్రాయములతో కొంతయు కొన్ని స్థానములను సేర్కొనినారు. "మాదిగిగానిపట్టణమునకు సమాప్తప్రదేశము. కావున నిచ్చట నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునునుంచి" దని యొకదాని "బల్లారి నుంచి" యొకదాని, "మా బంధువుపురము చాలముంచి" దని ఇంకొకదాని, బెజవాడయని కొందఱును, ఎవరి కిచ్చినట్లనెల్లు వారు కారణము క్రమముగా పత్రికలయందు ప్రచురించుచున్నారు. కాని నాంధ్రదేశమున కంతకును సంబంధించిన ఈ సమస్య చూచు పురములయందలి యభిమానములచే నిర్ణయింపబడవలసి నదికాదు. ఆంధ్రదేశమున కంతకును వర్తించునూత్రములచే దీనిని పరిష్కరింప నీక్రిందఁ బ్రయత్నింతును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మార్గదర్శకలక్షణమును సంబంధించి యుండవలెను నలుగు ర్నాంధ్రులను వచ్చుటకును, పోవుటకును చాల సమకాలముగా నుండవలయుండుటచే నిది యంతట కంఠబాటుగా నాంధ్రదేశమునకు మధ్య నుండవలయును. ఇది యేప్రాంత్యమైయుండవలెనో పరికింతము. దక్షిణమున కాట్లాడి, హిందూపురము, హోన్నేట, ఆదోని యను ప్రదేశములందుండి ఉత్తరమున బరంపురమువఱకును, బెజవాడ పట్టణమునకు నుమారు 350 మైళ్లు వాయవ్యములముగాను ఆంధ్రదేశము వ్యాపించి యున్నది. తేజమునకు మధ్యప్రదేశమునెడి?

Table with 3 columns: పట్టణము, ఉత్తరమున బరంపురమునకు మైళ్లు, బెజవాడ నుండి మైళ్లు. Rows include హిందూపురమునుండి, కాట్లాడి, హోన్నేట, ఆదోని.

పైన పొందుపఱచబడిన పట్టికనుబట్టి ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యభాగము బెజవాడ, ఏలూరుప్రాంత్యములందున్నది. ఈ ప్రదేశములకు ఏబదిమైళ్లదూరములోనున్న ప్రదేశములు బెజవాడ, గుంటూరు, తెనాలి, గుడివాడ, అమరావతి, బండరు, ఏలూరు, నూజివీడు మున్నగునవి. వీనిలో నీటివనస్థితినిస్థానములను గ్రమ్మకాలమునకునుండు చేర్చియుండుకొనిన నీటిపై నాధారపడియుండవలసిన స్థానములను తీసివైచినచో, తక్కినవాని కంటె నిజమయమున నాన్నత్యము వహించెడివి బెజవాడయు నమరావతియు నని ఎల్ల వారలకును గోచరించును.

ఈ రెండుపురములను కృష్ణానదీతీరములు. విద్యార్థులకుఁ గావలసినంత బలము నీయగల సమర్థత రెండుప్రదేశములకును, గలదు.

బెజవాడవిషయమై వ్రాయుచు కొన్ని దినములక్రింద నొకరు అట్లు కట్టిన యిండ్లయందు వేడిమిచేత బీటలు కనుపించునని చెప్పిరి. దానికికారణము చక్కగా "సిమెంటు" మున్నగువాని నుపయోగించి రాతితో కట్టకుండుటయే. రైల్వేవనములు మున్నగునవి అట్లే కట్టబడి బీటలులేక చక్కగా నేయున్నవి. బెజవాడను నిర్మించుట కిదియొక కారణముకాదు. అన్ని ప్రాంత్యములందుండియు రైలువనములు మున్నగునవి కలిగి, కృష్ణానదీతీరమునకును ఈపట్టణము విశ్వవిద్యాలయస్థానమునకు తగిన దనియే చెప్పవచ్చును. కాని పేట మొదలగుజాడ్యములకూడ బెజవాడకు నద్యుచుండుట ఎల్ల వారలకును విదితము. ఇంతేగాక బెజవాడ పాఠశాలస్థానమై యభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఒక వంక విద్యార్థులను వేలొక వంక పట్టణములందలి యల్లకల్లాల చులవన పాఠశాలముకాదులకును, అనారోగ్యమునకును చాల మూల ముగించవలెను.

ఇది ప్రస్తుత విజ్ఞుండనిచ్చి అమరావతినిగూర్చి యాలోచించును. అమరావతి గుంటూరునకు నుమారు రెండుమైళ్లదూరమున కృష్ణానదీతీరమున యొకప్రదేశము. పేట మొదలగుజాడ్యములుగాని, జనసమృద్ధియువలనను, కర్మాగారముల భూములు చులవన కలవన కష్టము లిందులేవు. ఇంతేకాక మన యాంధ్ర రాష్ట్రమునకున్న స్థితిలో నున్న కాలమున నిది విశ్వవిద్యాలయ స్థానమై యభివృద్ధి కనుగు ప్రభావితమైనది. ఏప్రకారముగా

నను బాధకాలమునాటి శిల్పవైఖ్యమునుచూపుచు, నాంధ్రుల పూర్వజీవితాని చాటెడు శిల్పరచనాచతుర్యమును, మనోహరములగు నారామసమదాయమును గలిగి ఈ అమరావతి విద్యార్థుల మనములను విద్యవై పునకుఁ ద్రవ్వబడుటగాక, వారికి వారిపూర్వుల యాన్నత్యమునుచూపి వారిపూర్వుల నాకర్షించును. ఇంతేకాక ఇదివరకే దత్తమండలములవారును, చిత్తూరువారును ఉత్తరసర్కారులవారు తామే స్వచ్ఛమైన యాంధ్రులమని గర్వించుచున్నందు, దత్తమండలములవారిని వారట్లు చూడరనియు పలుమారులనియుండుట నెరుంగదును. వారికి బెజవాడకన్నను దాని కుత్తరముననుండు ప్రదేశములకన్నను గుంటూరుప్రక్కనుండు నమరావతియే దగ్గరకదా! ప్రస్తుత మమరావతికి రైలు లేకున్న నుండకపోవచ్చుగాక, విశ్వవిద్యాలయస్థానమైన మటు నాఁడప్రదేశికి రైలురాదా? అంతవఱకును "మోటారు బస్సు" లు తిరుగుచుండవా? ఇరువది మైళ్లదూరము రైలుపట్టులు కొలిచి దినములలో వేయబడవా?

ఆంధ్రమహాశయులారా! ఆంధ్రదేశమున మున్నొకప్పుడు విశ్వవిద్యాలయస్థానమై నెగడిన యమరావతియుండగా, దాని పేరొక్కచైన నుచ్చరింపక ఇతరప్రదేశములు వేనవేలుగా నేల వెదకెదరు?

"విశ్వవిద్యాలయమునకు ముఖ్యముగా కావలసినది ధనముగదా? ధనము లేకపోవుటచేతనేగదా, ఇన్ని సంవత్సరములైనను మన క్వాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము రాలేదు? కావున నెవ్వరు ధనమిత్తు మన్న, వారిప్రదేశమునకు దగ్గర నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపింపకదా?" అని, నన్నొకమిత్రు డడిగను. మహాశయులారా! ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నలుగు ర్నాంధ్రుల కందుకాటులో నుండుటకా, లేక ధనమిచ్చువారికి దగ్గరపురముననుండుటకా? మిక్కిలి దక్షిణమున బల్లారిలోగాని, ఉత్తరమున విశాఖపట్టణమునగాని యుంచుటకన్న ప్రస్తుతమున్నట్లు చెన్నపురమున నేయుంచిన నష్టమేమి? కావున నాంధ్రదేశమునకు నడుమ నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ముండవలెను. పట్టుపట్టిన యెడల పలయుధనము నాంధ్రులెంతలో నేకరింతురు? అభిమానమున్న మహామహులు తమ దగ్గరనున్న ప్రదేశమున విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించి చవిగొను మహాభాగ్యమేమి, కొన్ని మైళ్ల దూరమున నున్నయెడల పొందెడు నష్టమేమి?

"బెజవాడ అనేక రైలుమార్గములు కూడుస్థానముగనుటచే నచ్చటనుండిన బాగుండును. రైలువనస్థితి అమరావతికన్నదా?" అని నన్నింకొకమిత్రుడు ప్రశ్నించెను. ఈవిషయమునుగూర్చి యిదివఱకే కొంతచెప్పితిని. విశ్వవిద్యాలయమున్న మటునాఁడే రైలుమరావతికిరాదా? వచ్చినప్పుడు రేపల్లె గుంటూరురైలును అమరావతివఱకును పొడుగించిరేని పెద్దరైలువారు తెనాలివద్దను చిన్నరైలువారు గుంటూరువద్దను రైలు మార్పుకొనవచ్చునుకదా? రైలు మార్పుకొనకుండ ప్రతివిద్యార్థియు రాగలుగుటయే విశ్వవిద్యాలయ ప్రదేశనిర్ణయమునకు నూత్రముకాదుగదా!

"దొర లండకమండలమునకు పోవలసినప్పు డనేకసార్లు రైలుమార్పుకొనుట కష్టముగ"నని మఱొకమిత్రుడు పలికెను. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మార్గవిద్యార్థుల వసతికా, లేక దొరల వసతికా? అదియునుగాక, వారు పోవలయునన్న ఆంధ్రదేశము నుండి చెన్నపురికి రావలయునగదా? అట్టిసమయమున అమరావతినుండి చెన్నపురికి మారకుండనే పోవుబండిని రైలుకు తగిలించు కొని పోవచ్చును.

"విశాఖపట్టణము చల్లనిప్రదేశము. అక్కడ 'హార్బరు' కట్టబోవుచున్నారు. అది మంచిప్రదేశముకదా?" అని యొకరు నాతోననిరి. విశాఖపట్టణ మార్గదేశమున కొకమూలమున్నది. చల్లనిప్రదేశమైనను గ్రమ్మకాలమున విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించునగదా? హార్బరునకును విశ్వవిద్యాలయమునకును సంబంధమేమి? ఇప్పుడే కొంత అనారోగ్యముగానున్న ఈప్రదేశము, హార్బరుకట్టట తోడనే మఱిత అనారోగ్యముగను. అమరావతికిని దూరప్రదేశములకును గలదూర మొక్రింది పట్టికయందు సాంద్రపరచబడినది.

Table with 3 columns: బరంపురమునుండి అమరావతికి మైళ్లు, హిందూపురం, హోన్నేట, కాట్లాడి, ఆదోని.

పైచెప్పవలసిన అమరావతియే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థానమునకుఁ దగినదని తేలుచున్నది. కావున నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేములలో వినివేయక పూర్వ మార్గము లున్నతవశయం దున్నకాలమున నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థానమై వెలసిన యమరావతిపురమునందే ప్రస్తుతమును ఏర్పరచుట యుక్తముగా నుండును.

తేకుమళ్ల రామచంద్రరావు.

తెనాలితాలూకాకాంగ్రెసుసంఘము

అనంతవరములో నాగళ్ల కృష్ణయ్యగారి గృహమున 10.8.24 తేదీమధ్యాహ్నం 12 ఘంటలకు సమావేశమైన తెనాలితాలూకా కాంగ్రెసు సామాన్యసంఘసభయొక్క ముఖ్య తీర్మానములు.

(1) అధ్యక్షులుగ శ్రీయుత ఎల్లెపెద్ది వెంకటసుబ్బారావుగారిని ఉపాధ్యక్షుడు నాగళ్ల కృష్ణయ్యగారిని కార్యదర్శులుగ కుప్ప శ్రీరామశర్మ, రావూరు రంగారావుగార్లను ఎన్నుకోవడమయినది.

కార్యదర్శులలో రావూరు రంగారావుగారు వ్యవహార కార్యదర్శిగా ఎన్నుకోవడ మయినది.

యాక్రింద పేర్కొనబడినవారిని వారివారిపేర్ల యెదుట నమోదుచేయబడిన ఫిరకాలకరప్రస కార్యసంఘసభ్యులుగా నెన్నుకొనడమయినది:— (1) కొల్లా విశ్వనాథంగారు, తెనాలి ఫిరకా. (2) కన్నెగంటి సూర్యనారాయణంగారు, తెనాలి ఫిరకా. (3) పాలకుర్తి సుకత్రాపుగారు, దుగ్గరాల ఫిరకా. (4) ఆళ్ల వెంకటరెడ్డిగారు, కొల్లిపరఫిరకా. (5) కొమ్మినేని అంజయ్యగారు కొల్లూరుఫిరకా. (6) మొవ్వ ఆదినారాయణంగారు, వేమూరు ఫిరకా. (7) ఆలపాటి పెద వెంకటకృష్ణయ్యగారు తరిమెళ్లఫిరకా. (8) రూపాకుల కృష్ణమూర్తిగారు, చుండూరుఫిరకా.

(3) అహమ్మదాబాదులో గత జూనునెలాఖరున అఖిల భారత కాంగ్రెసు సభ్యులువారు ఎన్నిక సంభ్యులందరు నూలువడుకుటను గురించి చేసిన తీర్మానమును ఈసభవారు ఆమోదించుచు ఆప్రకారము ప్రతిసెల 2000 గజములనూలు నైనను వడికి పంపనటువంటి యీతాలూకా సంఘసభ్యులు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామాల నిచ్చినట్లుగా ఎంచుదురని యీ సభవారేకగ్రీవముగా తీర్మానించుచున్నారు. ఈతీర్మానపు వివరభాగము పెచ్చెంబరుసెలనుంచి అమలులో నుంచబడును. అహమ్మదాబాదులో అఖిలభారతసంఘమువారు ప్యానుచేసిన పంచవిధ బహిష్కరమునుగురించిన తీర్మానమును ఈసభ వారామోదించుచు ఆతీర్మానమును అమలులో పెట్టవలసినదని యీతాలూకా సంఘసభ్యులను ఈసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(4) బెల్లారికాంగ్రెసులోగా ఈ తాలూకాలో కాంగ్రెసుప్రచారకులద్వారా 8000 రూపాయల ఖరీదుగల ఖద్దరును అమ్మించవలెనని తీర్మానించడమయినది. ఈతీర్మానము ఫలప్రదమాటకు తాలూకాసంఘసభ్యులు గౌరవప్రచారకులు తోడ్పడవలయునని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(5) ఈతాలూకాలోని జాతీయపాఠశాల సుపాధ్యాయులందరు ఎన్నికసభ్యులతోపాటు నిత్యము నూలువడికి ప్రతిసెల 2000 గజములనూలుకు తక్కువతేకుండా ఆంధ్రరాష్ట్ర ఖద్దరు బోర్డువారికి పంపవలయుననియు పాఠశాలలోనివిద్యార్థులందరిచేతనుకూడ నూలువడికించి సాధ్యమయినంతమంది విద్యార్థులకూడా అట్లు నూలుపంపునటుల చూడవలయుననియు ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(6) యీతాలూకాలో పూజానిధి సామగ్గననూలుచేయుటకు 10.6.24 తేదీన తెనాలిలో జరిగిన తాత్కాలికము కాంగ్రెసుసంఘసభలో చేయబడిన 2 వ నెంబరు తీర్మానము ననుసరించి యేర్పడినఉపసంఘమువారు వెంటనే వసూలుపనిని ప్రారంభించి పెచ్చెంబరుసెల అంతములోగా యీతాలూకాకు నిర్ణయింపబడిన 5000 రూపాయల మొత్తమును పూర్తిచేయుటకు ఈసభవారిచే ప్రార్థించబడుచున్నారు.

(7) శ్రీయుత కుప్ప శ్రీరామశర్మగారిని జిల్లాసంఘము తరఫున ఈతాలూకాకు తాలూకాదారుగా నెన్నుకోవడ మయినది.

(9) ఈతాలూకాలో వీలైన గ్రామములలో నూలు వడుకు కట్టులను స్థాపించి గ్రామకాంగ్రెసుసంఘసభ్యులచేత ను తదితరులచేతను నూలువడికించుటకుగాను యేటలను సప్లయ చేయవలసినదనియు అట్లువారువడికి ప్రతిఫలము కోరకుండా ఇచ్చు నూలును తామేతీసికొనవలయుననియు ఈసభవారు జిల్లాఖద్దరుబోర్డువారిని ప్రార్థిస్తాయున్నారు.

10.8.24 } కుప్ప శ్రీరామశర్మ అనంతవరం } కార్యదర్శి.

భారతదేశము-ఇంగ్లండు

డి. బి. టి. రంగారావుగారి యువనాస్రము

కాలనీల సంఘమునని నిష్ఫలమగుట

నిన్నటి సాయంత్రము దివాన్ బహద్దర్, టి. రంగారావుగారు మహాజనసభవారి యజమాన్యమున “భారతదేశము ఇంగ్లండు” అనువిషయముపై సుపన్యసించిరి.

సత్యమూర్తిగారు

సత్యమూర్తిగారు ప్రధమమున, సి. గోపాలమీనను గారి నీసభకు ఆధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనుటకు పాపాదించుచు, రంగారావుగారికి, స్వాగత మొసగెను. ఆంగ్లదేశమునకు జని చాలక్లిష్టమగు కాలనీలకు మిటి వ్యవహారమునందు, వీరు గావించినపనిని గురించి మదరాసువారందరూ గర్వింపవలసి యుండురనియు, కాని అతడు బయలుదేరినకార్యమునందు విజయ మందలేదని యంగీకరింపక దృఢదీక్షయునుడివెను. రంగారావుగారి కెట్టిరాజీనామాకును ఒప్పుకొనలేదు. ఈదేశమున నీకమీద గూడ, భారతీయజనసభ డిప్యూటీప్రెసిడెంటుగ నుండి రాచకీయములం దెప్పువ పాల్గొనును.

అద్యక్షుడు

గోపాలమీననుగారు తనఅధ్యక్షోపన్యాసమునందు, రంగారావుగారు కాలనీలలోని భారతీయుల దుస్థితిని, తొలగించుటకుగాను ఆంగ్లదేశమునకు వెళ్లిననీయు, వీరి సంఘమువారి నివేదికను భారతప్రభుత్వమువారు ప్రకటించువరకు ఆవ్యవహారముల బహిరంగపరుపజాలరనియు, ఆంగ్లసామ్రాజ్య స్వతంత్రరాష్ట్రములకూటమికొర కీతడు ఆంగ్లదేశమున పనిచేసెననియు నుడివెను.

సామ్రాజ్యమునందు భారతదేశము ఒక భాగముగ నుండుట మనము గర్వింపవలసినవిషయ మనియు కాని ఇట్టిసంబంధమునకు గూడ పరిమితులుగలవనియు నుడివెను. మన ప్రయత్నములు సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవుటకు గోరువదిగ నుండరాదు. ప్రస్తుతము గల భాగములను పరిశీలుత తొలగించి రెండుదేశములకు గల బంధమును బలపరుచునవిగ నుండవలెను.

ఆంగ్లేయులును భారతీయులును పరస్పరము బాగుగ దెలిసికొనుటవసరము, గ్రంథములందును, వార్తాపత్రికలందును జరుపుదానినిఁజేటి, ఆంగ్లేయులగురించి మనకు సరియగునభిప్రాయము గలుగజాలదు. బ్రిటిషు దేశీయులుగూడ భారతీయుల సందర్భమున ఇట్టి అజ్ఞానమునం దున్నారు. విద్యావంతులగు భారతీయులు చాలమంది ఆంగ్లదేశమునకు వెళ్ళుచు, భారతీయులగురించి వారికి దెలుపుచుండవలెను. భారతదేశమును గురించియు, భారతీయుల గురించియు తమకు బాగుగా దెలియునని ఆంగ్లదేశమున జెప్పుకొను ఆంగ్లేయులలో చాలమంది, స్వార్థముచే ప్రేరేపింపబడినవారు. అందుచే భారతీయుల గురించి బ్రిటిషు ప్రజలగురించి సరియగువివరములు దెలియుట లేదు. ఆంగ్లదేశపు ప్రజలలో సమద్రమును దాటి ఇతరదేశములకు వెళ్లినవారిసంఖ్య చాల అధికము. అందుచే చాలమూలమున నున్న ప్రజలు, విశాలముగ నీదేశముయొక్క భౌవిశిష్టిని సరిగ నెఱ్ఱించి సంతృప్తికరముగ పరిపాలింపజాలరు. మన వ్యవహారములను మనమే నిర్వహించుకొందు మని కోరుటకది యొక కారణము. గత కొలదివత్సరములుగా మనము విదేశములందలి ప్రచారమును మానివేయుటచేత, విదేశీయులకు మనలగురించి యభాగ్యవిషయము లెంతమాత్రమును దెలియుటలేదు. స్వపరిపాలనము నొసగునెడల భారతదేశము నానయింపావునని నమ్ముచు బ్రిటిషువారిలో చాలమందొగలరు. భారతీయుల స్వపరిపాలన నీరాకరించుట కిదియే కారణము. మనము విద్యావంతులయై, నాగరికుల మనియు, మనవ్యవహారములను మనము నిర్వహించుకొనగల మనియు బ్రిటిషు ప్రజలకు దెలుపుటవసరము.

క్రమశిక్షణము

తరువాత ఉపన్యాసకుడు లండను నగరము క్లవై భవనును, అచ్చటి ప్రజలను క్రమశిక్షణమును, పారిశుధ్యమును, రైల్వేలును గురించియు, నుడివి ఆంగ్లేయులు శరీరవ్యవహారములందును, బుద్ధిసంబంధించిన వ్యవహారములందునుగూడ మంచి క్రమశిక్షణగలవారని నుడివెను. ఆంగ్లేయులలో సంభాషణయందుగల మంచిగుణముల నుదాహరించి, పరిచయ మొనర్చబడిననేగాని ఒకరితో నొకరు మాటలాడుకొనకుండు నాచారమును బ్రదీక్షించిరి. ఆంగ్లేయులందు గల స్వతంత్రశీతీవత్సభావమును, నేపథ్యమును, యజమానులకును గల కరిసమానభావమును ప్రశంసించిరి.

ఆంగ్లేయులలోగల క్రమశిక్షణకు వారి విద్యావిధానమే కారణము. 7 వత్సరముల ప్రాయమునుండి 14 వత్సరముల ప్రాయమువరకును ప్రత్యేకవ్యక్తులచే స్థాపింపబడిన ప్రైమరీ పాఠశాలలందు విద్యనభ్యసించెదరు. సాధారణముగా విద్యార్థులెవ్వరును తమ స్వగృహములలోనుండి చదువుకొనెదరు. పాఠశాల యజమానులె తమగృహములలో వీరికి విద్యగృహముల నేర్పరచెదరు. నెలవులందుమాత్రమే బాలురింటికి వెళ్లెదరు. 14-18 సంప్రాయమువరకును పబ్లికుస్కూలులందు జదివెదను. ఇచ్చట విద్యార్థులు నిర్ణీతప్రదేశపరిమితిని దాటి, వెనుపలకు వెళ్లరాదను నిబంధన యుండును. ఈపాఠశాలలందు నిజమగువిద్య- అనగా, బాలరంగోని అంతశ్శక్తులను పైకిదెప్పట- గలవబడును. మనదేశమున విద్యను బోధించెదరు. ఇదియే రెండుదేశములందు నుగల విద్యకు ముఖ్యభేదము. పాఠశాలలో, ప్రభుని కుమారుడైనను, కూలివానికుమారుడైనను భోజనవిసతులందు గాని, ఇతరవిషయములందు గాని ఎట్టి భేదమును నొనర్పవలదు.

రైల్వేలో సౌకర్యములు

తరువాత ఆంగ్లదేశమునందలి రైల్వేవసతులను గురించి నుడువుచు నచ్చట మూడవతరగతిబండ్లు చాల విశాలముగను, మెత్తని పరువులతోను, ఇతరసౌకర్యములతోను ఈదేశమున రెండవతరగతిబండ్లవలె నుండునని నుడివిరి. ఈదేశమునవలెగాక, అచ్చట మూడవతరగతి ప్రయాణీకులను పెద్దమనుష్యులుగా పరిగణించెదరు. ఈదేశమున, మూడవతరగతి ప్రయాణీకులను సేద్యులవలె పరిగణించెదరు. ఈదేశపు రైలుబండ్లలోని నోటీసులు రైలువులవలెబెదరించుచునుండును. ఆదేశమున సవినయముగ గోరునున్నట్లుండును. ఆంగ్లదేశమున

మూడవతరగతి ప్రయాణీకులు, రిఫ్రెషుమెంటు గదులలో ప్రవేశించుట కెట్టి నిషేధమును లేదు.

ఆంగ్లదేశమున ప్రజలు అతిథులయెడల చాల ఆదరభావము గలవారు. ఆంగ్లేయ అధికారులు ఈదేశమునకు వచ్చినంతనే ప్రతివ్యయను భావముచే నిచ్చటి వారిని తక్కువగపరిగణించి మెలగెదరు. ఈవిషయమున నీయధికారులు ఆంగ్లదేశమునెడల ఘోరమగు పాప మొనర్చుచున్నారు. ఆంగ్లదేశములోని మంచినీటి సేద్యమున ప్రవేశపెట్టుటయందు నిర్లక్ష్యము నొనర్చుచున్న ఆంగ్లేయ సివిలు సర్వీసు అధికారులు చాలతప్పు నొనర్చుచున్నారు. తాము తమప్రజలయెడల నిర్వర్తింపవలసిన ధర్మ మొకటిగలదని వీరు గుర్తించెదరని ఆశించెదను.

భారతీయవిద్యార్థులు

భారతదేశమునుండి విద్యాభ్యాసముకొరకు ఆంగ్లదేశమునకు ప్రతివత్సరమును చాలమంది విద్యార్థులు వెళ్ళుచున్నారు. ఈవిషయమున నొకసమస్య గలదు. భారతీయవిద్యార్థులచ్చట నందరితోనుగలసి తిరుగక ప్రత్యేకముగ నొక్కచోటనుండురు. వీరు విజ్ఞానమును సంపాదించవలెనన్నచో ఆదేశములోని ఉత్తముల సంఘమునందు స్వేచ్ఛగా గలసి తిరుగవలెను. 14-21 సం|| లోపు విద్యార్థుల నాంగ్లదేశమునకు పంపరాదు. ఈదేశమున బి. ఎ. యందు తీర్ణులై తరువాత నింకను విద్యనభ్యసించుటకు మాత్రమే ఆంగ్లదేశమునకు వెడలవలెను. అంతియగాక, చిన్నతనముననే ఆంగ్లదేశముకు వెడలుట వలన నట్టివిద్యార్థులు ఆవినితీమార్గములలో వర్తించునపాఠ్యమధికముగ గలదు. ఈ విషయము చాలవిచారకరము.

తరువాత నాంగ్లదేశమున సభలలో, ఉపన్యాసకుడు ప్రతికూలభావమును దెలుపుచున్నను సభ్యులు చాల శాంతభావముతో వివేచరేకాని అల్లరిజేయరని నుడివెను. కాని కామస్పృహయందు, సభ్యులందరు గోలచేయుచుండురు. ఉపన్యాసమును వినుట చాలకష్టము. అట్లుగోలజేయుట, జీవకళయటు. మనదేశమున శాసనసభలందును, ఇతరసభలందును చాలశాంతముగ గంభీరముగనుండును. మనదేశమునగూడ జీవకళ యుండవలెను. ఆంగ్లదేశమున ప్రతివారును తమదేశవ్యవహారములందు ఎక్కువ పాల్గొనుచుండును. వారికి దేశములోని రాజకీయవ్యవహారములన్నియు సామాన్యముగ దెలియును. భారతదేశ సంస్థానాధీశులనేకులు ఆంగ్లదేశమునకును, యూరపియును రాష్ట్రములకును తమమగా వెళ్లి పర్యటనమొనర్చుచుండురనియు వారైనను, అచ్చటగల మంచినీటి సేద్యము తమసంస్థానములందు ప్రవేశపెట్టుకవావుట విచారకరమని నుడివిరి.

ఒక ప్రశ్న

ఉపన్యాసాంతమున, కాలనీల సంఘమువారు ఇంగ్లండు వెళ్లి చేసికొనివచ్చినపని, జాబులద్వారా యొనర్చినయెడల నింతమాత్రము ఘోరముగలదా యని ఒక సభ్యుడు ప్రశ్నింపగా నది వ్యక్తిభిప్రాయమువై నాధారపడియుండునని రంగారావుగారు ప్రత్యుత్తరమొసగిరి.

ఉపన్యాసకునకు కృతజ్ఞతానివ్వవలెనని సభ ముగిసెను.

షాహీదీజతసిక్కుల అరెస్టు

12 మందిని అరెస్టుచేసి గురుదాస్ పూరు తీసికొని వెళ్లిరి

పవన షాహీదీజతలోని సిక్కులు కొందరు షాహీసు వారిని కొట్టిరని వారిలో పన్నెండుమందిని అరెస్టుచేసి గురుదాస్ పూరు తీసికొని వెళ్లిరి మాండులో నుంచి. నెవ్రెంబరు 1 వ తేదీ వరకును రిమాండులోనే యుంచెదరు.

భాయి పెరూ

భాయి పెరూలో సాధీపలారాం అను నతడు అకాలీలను కొట్టుటకు సన్నాహము చేయుచున్నాడని శోమణిసంఘమువారు చేసిన ప్రకటనలోని వార్త నిజము కాదని తెలిసినదని సుధారుసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

కాల్యాణకళాశాల

సుధారు సంఘసభ నెవ్రెంబరునెల 6, 7, 8 తేదీలలో అమృతసరులో జరుగును. భాల్కాకళాశాల పరిపాలననుగూర్చి ఆ సభలో నాలోచింపబడును. సన్యాససంఘమున చాలమంది ప్రముఖులు చేరిరి. కళాశాల పరిపాలన సంఘమును నిర్దేశించుటకే వీరు ప్రయత్నించెదరు. ఆ సంఘమునకు పంజాబు ప్రభుత్వ కార్యసంఘసభ్యుడగు హరి సర్దారు బహదరు సుందరసింగు మణితియగా రధ్యక్షుడుగా నున్నారు. (అ. ప్రె)

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ఖిద్దరు బోర్డుకు నూలుపడికి పంపినవారు

9388 మంచి మూడుముణుగులనూలును పంపి ఉండిరి. ఇంతవరకు 252 మంది ఎన్నికసభ్యులవలన మాకార్య స్థాపముకు నూలుపచ్చినది. 93 మంది ఇతరులు తమ నూలును పంపిరి. 20 మంది ఎన్నికసభ్యులును, 23 మంది ఇతరులును 3ను నూలును సరాసరి అహమ్మదాబాదుకు పంపిరి.

ఆంధ్ర దేశములో మొత్తము నూలుపంపినవారి సంఖ్య 9388. నూలుసొకము సుమారు మాడుముణుగులు గలదు. ఇంకను పంపనలసినవారు చాలమంది కలరు. వారందరు ఈవారములోనే నూలు పంపుటకు ప్రార్థించుచున్నాను. నూలును సరాసరి సభ్యులకి పంపుటకంటే గుంటూరుకు పంపుటయే మేలు. సభ్యులలో భారతఖాదీబోర్డువారికి శ్రమతప్పును.

వచ్చిననూలు 5 నెంబరు కంటే ముతుకుగలేదు. నూలు 4కి నెంబరుకు సరియైనది శ్రీమతి పాణికా కనకమ్మగారు పంపినారు. నామాన్యముగ నూలంతయు 10 నెంబరు మొదలు 20 నెంబరువరకు ఉండును.

దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారును వారి సతీమణియు నూలును పంపిరి. తెనాలిలో ఒకకుటుంబములోని ఇరువురు స్త్రీలు కలిపి సుమారు 12600 బజమల నూలును పంపిరి. డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిశేఖరాచార్యుగారి కుటుంబములో వారును, వారి కొమారుడును, కుమార్తెయు, అల్లుడును, ఇమ్మెల్లుడును అయిదుగురు హెచ్చు నూలును పంపిరి. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారును, వారి సతీమణియు, తల్లియు అన్నగారును పంపియున్నారు. శ్రీ కాశేశ్వరరావుగారును, వారి సతీమణియు, అప్పగారును పంపియున్నారు. ఇట్లు కుటుంబములుగా పంపినవారి నేకమంది గలరు. వీరి కృషి ప్రశంసనీయము. వ్యక్తులలోకి శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు హెచ్చునూలును పంపియున్నారు ఆంధ్రదేశములోని కాంగ్రెసు ఆభిమానులందరును ఈనాయకుల మార్గము నవలంబించిన శ్రేయస్కరముగా నుండును. ఇకముందయినను అనుసరింతురుగాక.

ఈనెల 18 వ తేదీవరకు మాకార్యాలయమునకు పంపిన వారి పట్టి 15 వ తేదీ పత్రికలో ప్రకటింపబడినది. ఆ దశమిలను ఈదినవ తేదీనబడినవారు తమనూలును పంపిరి.

ఎన్నికసభ్యులు

గుంటూరుజిల్లా

నూలుపాడపు గ||

174 డి. వి. నరసింహారావు	920
175 పాలకుగు రామకృష్ణయ్య	2000
176 పొన్నాడ సంతోషరావు	2140
177 అమ్మిరాజు హనుమంతరావు	2000
178 రాయశ్య అంజయ్య	2160
179 పత్రి అనంతరావు	2100
180 ప్రక్కె విశ్వనాథం	2000
181 మునగపాటి చినహనుమయ్య	938
182 మద్ది రాధాకృష్ణయ్య	2180
183 వాసిరెడ్డి పార్థసారధి	2010
184 తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరి	400
185 రూవాకల కృష్ణమూర్తి	2000
186 మ. వెంకటగిరిరావు	2100
187 పాలపర్తి వెంకటరావు	2000
188 ప్రభల కృష్ణమూర్తి	2000
189 టి. వి. నరసింహాచార్యులు	2146
190 కవుతా లక్ష్మీవరబ్రహ్మప్రసాదరావు	2810
191 గాదిరాజు లక్ష్మీనారాయణ	1838
192 పెద్దిరాజు హనుమంతరావు	2810
193 నాగశక్తి కృష్ణయ్య	2000
194 వారణాసి వీరరాఘవస్వామి	825
195 ఓజేటి వెం. సుబ్బారావు	2040
196 వారణాసి సత్యనారాయణ	2008
197 రావూరి రంగారావు	2001
198 క. వెంకన్నాచార్యులు	1060
199 ఉ. లక్ష్మీబాయిమ్మ	1440

పూర్వ కృషి

200 రి. చంద్రబాబు చంద్రమౌళి	2000
201 చారణాసి సుందరరామయ్య	2000

202 గొట్టెపాటి వెంకటసుబ్బయ్య	
203 కామకొలను పట్టాభిరామశర్మ	
204 ఏడునూతుల లక్ష్మీనారాయణ	
205 బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావు	
206 కామరాజు శోభనాచలం	
207 దేవులపల్లి స్వామినాథశాస్త్రి	
208 పరిమి వెంకటపిచ్చయ్య	
209 గూటాల వెంకటసుబ్బారావు	
210 డివి సాంబమూర్తి	
211 ఎర్రా ఆంజనేయులు	
212 చండ్రూడి పూర్ణమ్మచౌదరి	
213 గొల్లపూడి నూర్మలప్రకాశరావు	
214 చంద్ర సురవయ్య	
215 పాలపర్తి ఆంజనేయులు	
216 కె. కునాడ వేంకటనరసింహారావు	
217 గడిగూరం సాంబయ్య	
218 గుమ్మికివల వెంకటసుబ్బారావు	
219 ఓరుగంటి లక్ష్మీనారాయణ	
220 బులుసు సాంబమూర్తి	
221 మండిపాక రంగయ్యనాయుడు	
222 యర్రపల్లి జగన్నాథశాస్త్రి	
223 అద్దేపల్లి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి	
224 తొన్నలగడ్డ మల్లపరాజు	
225 గరిమెళ్ల సత్యవీరభద్రరావు	
226 కేశవరపు కామరాజు	
227 మా. పుత్రసత్యంశర్మ	
228 ఇవటూరి వీరభద్రరావు	
229 ఇ. సుబ్రహ్మణ్యం	
230 కో. నరసింహము	
231 కామవరపు వెంకటరావు	
232 నేతి వెంకటసత్యనారాయణ	
233 నరసింహదేవర కామేశ్వరరావు	
234 వేముగంటి పాపాయమ్మ	
235 స. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యకృష్ణారావు	
236 పున్నమరాజు పెద్దవెంకటరావు	
237 భమిడిపాటి సత్యనారాయణ	
238 మొసలిగంటి తిరుమలరావు	
239 నరసింహదేవర సత్యనారాయణమూర్తి	
240 గూడూరు రంగయ్య	
241 బోడా వెంకటరత్నం	
242 రామచంద్రుని వెంకటప్ప	
243 శ్రీపాద జగన్నాథం	
244 చెన్నా పీరాజు	
245 మాకల వెంకటరత్నం	
246 నే. శ్రీనివాస కోనేటిరావుగార్లు	
247 కూచిమంచి గవ్వరాజుగారు	
248 కూచిమంచి లక్ష్మీ నరసింహముగారు	
249 పి. మ. రాండంగారు	
250 త. నరసింహశర్మగారు	
251 పొన్నా నూర్యారావుగారు	
252 తణికెళ్ల రామకృష్ణారావుగారు	
253 ఓలేటి నరసింహముగారు	
254 డి. సత్యసుబ్రహ్మణ్యంగారు	
పడమర గోదావరి	
255 శనివారపు సుబ్బారావుగారు	
256 భా. గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు	
257 ము. జగన్నాథశాస్త్రిగారు	
258 చ. సత్యనారాయణ భవేగారు	
259 ఆత్మహరి గోవిందాచార్యులుగారు	
260 కొవ్వలి గోపాలరావుగారు	
261 పప్పు పార్వతీశం	
262 పి. నారాయణమూర్తిగారు	
263 శివుడు శివరావుగారు	
264 త. త్రియాంబకముగారు	
265 ములకల నూరన్నగారు	
266 గోన్నెళ్ల శిలాపతిగారు	
267 డి. రామచంద్రరావుగారు	
268 జా. తులసిమాంబగారు	
269 టి. వెం. సుందరమ్మగారు	
270 కలిదిండి నూర్మనారాయణరాజుగారు	
271 టి. నారాయణమూర్తిగారు	
పడమరకృష్ణ	
272 ఉప్పూరి వెంకటకృష్ణయ్యగారు	
273 మూలూరి పిచ్చయ్యగారు	
274 నల్లూరి పాపయ్యగారు	

2070	275 ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు	258
172	276 అద్దేపల్లి వే. గు. రామశేషయ్యగారు	2000
840	277 అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు	2160
1669	278 గోవిందరాజు వెంకటేశ్వర రావుగారు	1400
1965	నెల్లూరు	
2070	279 మాడభూషి రంగాచార్యులుగారు	2000
2 09	280 గూ. సత్యనారాయణగారు	2000
2000	281 కటికనేని వెంకటరావుగారు	2006
550	282 ,, కళ్యాణరామయ్యగారు	2040
2000	283 అక్కారాజు వెంకట్రామయ్యగారు	2100
2010	284 కందాడె యతిరాజమ్మగారు	1880
8222	285 కె. పద్మసారధి అయ్యంగారు	1000
2000	286 బెజవాడి సుందరరామిరెడ్డిగారు	2950
	విశాఖపట్నం	
2000	287 జయంతి సుబ్బారావుగారు	2000
2000	288 మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారు	2000
2000	289 జుత్తాడ గోపాలస్వామిగారు	2010
1990	290 శృంగారం వెంకట రంగాచార్యులుగారు	2002
2000	291 శ్రీపాద వెంకటనారాయణగారు	900
6885	292 వసంతరావు బుచ్చి సుందరరావుగారు	2388
2000	293 మల్లిమడుగుల కోదండరామస్వామిగారు	2000
2238	294 నిమ్మల రామలింగముగారు	1500
2000	295 కె. సోమసుందరంగారు	1000
2000	296 గ. వి. నరసింహశర్మగారు	2000
2400	297 దంతురి అప్పారావుగారు	400
712	298 భమిడిపాటి చినయజ్ఞ స్వామిరామేశ్వరగారు	2000
	గంజాం	
2020	299 పుల్లెల శ్యామసుందరరావుగారు	1658
2100	300 నా. రామకృష్ణారావుగారు	2056
1050	301 ఢిల్లీ లత్యయ్యగారు	2400
2000	302 గరిమెళ్ల కుమారస్వామిగారు	600
2000	303 శకూరు రామక. రావుగారు	2400
		1182
810		
311	గాడిచెర్ల వారిసల	
312	అలవకొండ వెంకటరావుగారు	
	ఇతరులు	
	గుంటూరు	
313	ప్రభల సీతారామమ్మగారు	2000
314	గుళ్ళపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు	2100
315	ఓజేటి పరశురామశాస్త్రుగారు	2000
316	కె. రామశేషయ్యగారు	2 తులములు
	గోదావరి	
317	మా. పోతరాజుగారు	2000
318	బోడా రంగనాయకమ్మగారు	500
319	దు. అచ్చుతారామయ్య	6 తులములు
320	అ. వెంకటతిరుపతిరాజుగారు	2000
321	బో. మహాలక్ష్మిగారు	7½ తులము
322	పెదపర్తి బాపమ్మగారు	2100
323	సి. హెచ్. శ్రీమన్నారాయణాచార్యులు	3000
324	భమిడిపాటి జగ్గమాంబ	955
325	నాళ్ల సుభద్రమ్మ	500
326	పారుపూడి వెంకటరమణమ్మ	200
327	కా. వెంకటేశ్వరరావు	9 తులములు
328	కాశీభట్ల అప్పయ్యశాస్త్రి	1095
329	బో. బసవమ్మ	5 తులములు
330	మర్రి పల్లయ్య	2000
331	ఆకుమారి చంద్రయ్య	840
	పడమరగోదావరి	
2100	332 స. రామమూర్తి	2150
2000	333 దేవులపల్లి సత్యమ్మ	2000
2000	334 తాడిమేటి వెంకటరామకృష్ణారావు	1200
1200	335 కొవ్వలి సుబ్బమ్మ	2000
250	336 ఎల్. నరసింహాచారి	2250
	337 ము. నరసింహాచార్యులు	2275
	గంజాం	
2200	338 సోమయాజుల చినసుబ్బారావు	2000
300	339 ఎమ్. ఎల్. మూర్తి	8½ తులములు

పడమరకృష్ణా	
340 అ. దుర్గాంబ	2200
341 చామర్తి కోటమ్మ	2000
విశాఖపట్నం	
342 మల్లిమడుగుల లలితాంబ	2000
343 ,, కోదండరామస్వామి గారి ముంబయి	2000
ఆనం తీర్థం	
344 గ. చిదంబరయ్య	సుమారు 800 గజలి
చిత్తూరు	
345 ఆదివారాయగన్నామినాయక్	సుమారు 40 తులి
ఈక్రింద చేర్చినవారైనచాలు తమ సూర్యుని సరాసరి అమాన్యుదాబాదుకు పంపినారు.	
ఎన్నికలభూములు	
పడమర గోదావరి	
346 దండనారాయణరాజు గారు	5000
గోదావరి	
347 బ్రహ్మజ్యోత్స్వల లక్ష్మీనరసమ్మగారు	832
348 సీతారామయ్యగారు	2100
349 సుబ్రహ్మణ్యం చిత్తూరు	2000
ఇతరులు	
350 క. రాజగోపాలాచారిగారు	2040
351 కొండ రామకృష్ణయ్య	2000
352 రామకృష్ణశాస్త్రి	2160
353 ఎమ్. శ్రీనివాసయ్య	2000
354 డి.ఎం. శ్రీనివాసాచారి	2020
355 ఎమ్. గోపాలాచారిగారు	2520
356 ఎమ్. ఎమ్. వెంకటాచారి	2069
357 జి. ఉడయవల్లయ్య	2000
358 పి. సుబ్బరాయచెట్టి	2040
359 పి. రాధావతయ్య	240
360 టి. కె. నరసింహాచారియార్	2000
361 సి. శింగరాచారిగారు	2000
362 కొ. సుబ్బన్నాచారి	1680
363 ఎస్. శ్రీరాములు	2157
364 కొండ శివయ్యచెట్టి	2040
365 టి. సుబ్బన్నచెట్టి	347
చిత్తూరుజిల్లా	
366 ఎమ్. వరదాచారిగారు	6 తులములు
367 పి. చెట్టి	1200 గజములు
368 ఎమ్. సుబ్బరామయ్య	2000
గోదావరి	
369 శ్రీమతి బ్రహ్మజ్యోత్స్వల వెంకటసుబ్బమ్మగారు	2020
370 ,, ,, కామేశ్వరమ్మగారు	2000
371 ,, వెలవల గంగాయమ్మగారు	1600
372 శ్రీయత సింగం చెట్టి వీరాస్వామిగారు	425
373 వలవల చంద్రమ్మగారు	1070
374 కారుమూరి నాగరత్నంగారు	800
375 శ్రీమతి బ్రహ్మజ్యోత్స్వలగారు	970
376 ,, సీతారామస్వామిగారు	625
377 చిర్రావూరి వీరన్నగారు	890
378 కారుమూరి రత్నవతిగారు	80
379 రావూరి వెంకటసుబ్బాస్వామిగారు	1116
380 ఏడివ రాజగోపాలంగారు	1000
381 యనమండ్ర భీమశంకరమ్మగారు	1320
382 సీతానగరం జాతీయపాఠశాలవిద్యార్థులు	7800
383 ఎంగలపూడి వాణీనిలయ జాతీయపాఠశాల	2000
384 వడ్డుల ఆలవరాజుగారు	1000
385 ఏడివ రామచంద్రమ్మగారు	1000
386 సముద్రాల వెంకటరాజుగారు	800
387 బ్రహ్మజ్యోత్స్వల శ్రీమరాంబదుర్గా జగజ్జననీగారు	140
388 ,, రామలక్ష్మ్యసుందరంగారు	28
గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి,	
కార్యదర్శి, ఆం. రా. ఖద్దరుబోర్డుకార్యస్థానము- గుంటూరు.	
* * * * *	
నూలుపడుకుట - ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసభ్యుల ధర్మము	
౧౬-౮-౨౮ వరకు పచ్చిన నూలు అఖిలభారతఖద్దరు సంఘమువారికి సేదని రైల్వేవ్యవస్థ పంపినాము. ఇచ్చటకు ౨౫౨ సభ్యులు ౫౦౬౯౯౯ గజములపొడవు గలిగి, ౧౭౯౮	

౯/౧౬ తులాలతూకముగల నూలున్న, ౯౩ ఇతరులు ౧౯౦౮౬౬.....గజములపొడవు గలిగి ౬౨౩ ౩/౮ తులాల తూకముగల నూలున్న పంపిరి. సరాసరి సభ్యునికి ౨౦ సభ్యులు ౩౮,౯౨౬ గజములపొడవు గలిగి ౯౬ తులాల తూకముగల నూలున్న, ౨౩ ఇతరులు ౨౭ ౩/౪ గజముల పొడవు గలిగి ౯౮౪ తులాల తూకముగలనూలు పంపియుండిరి. మొత్తముమీద ఆంధ్రదేశమునుండి జరిగినవనూలు గావపు ౭,౬౩,౭౩౦ గజాలు. తూకము ౨౬౧౨ ౧౧/౧౬ తులాల. ఇంకను చాలమందిసభ్యులు నూలు పంపనలసియున్నామని కొందరు మినహాయింపుగోరుదు, లేఖలుచ్రాసిరి అందుకి ఈ వారములో విజ్ఞాపనలు పంపవలసినట్లు అఖిలభారత ఖద్దరు సంఘమువారి ఆదేశము- మినహాయింపులు గోరివహరికిగాక, తక్కినవారికి, కార్కులు పంపవలయున్నవి కావలసివెనను, ఛేరకటాయినను ఎన్నికసభ్యుల కందరికి ఇందుచూరముగా జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను అమాన్యుదాబాదుతీర్మానముప్రకారము పంపవలసిననూలు ౨౮-౮-౨౮ తేదీలోపల పంపవలెను. పంపకతప్పదు. రోజు ౧ కి ౨౮ గంటలకాలము చొప్పున విరామములేకుండా 30 రోజులు ప్రయాణముచేయవారికి, మాత్రమే మినహాయింపుగలదు. కాన ఆంధ్రసోదరులారా, తమ విధ్యక్రమము మరువకుడు. కాంగ్రెసుతీర్మానమును నిర్లక్ష్యము చేయకుడు. ఆంధ్రులగౌరవమును కాపాడుడు. లెండు. రాట్నము తిప్పడు. నూలుపంపుడు. మరల మరల ప్రార్థించుచున్నాను.

యస్సాల్ పేస్ ఆఫ్

బి. చెంచురామయ్య (ఆర్జి నెం 64/1919) మదరాసు అఫిషియల్ అసైనిపు తరపు మేరకున్న అడమానదారుడగు రాజశ్రీ కనుపర్తి దక్షిణామూర్తి సమృతమన 1924 వ సంవత్సరం ఆగష్టునెల 26 న తేది మంగళవారము సాయం కాలము 5 ఘంటలకు హైకోర్టునందుండు అఫిషియల్ అసైని ఆఫీసులో మెనర్సు డౌడెన్ కంపెనీ వారు (1) నెల్లూరి రిజిస్ట్రేషన్ గిఫ్ట్ బ్లొక్కు యిలాకా కావలి సబ్ డిస్ట్రిక్టులో చేరిన చామడలగ్రామములోకోర్టు మెట్టలో సుమారు 23 ఏకరాలు 49 సెంటల భూములున్న (2) కావలి సబ్ డిస్ట్రిక్టులో చేరిన బోగవోలు మజరా నాగలవరము గ్రామములో యినాం మాగాణిలో సుమారు 4-72 యేకరముల భూములున్న (3) బోగవోలు గ్రామంలో సుమారు 19-63 యేకరాలు భూములున్న ఏలమువేయదురు.

మదరాసు అండ్ సదస్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేషన్ చేయబడినది)

నోటీసు.

మొదటి, రెండవతరగతుల చార్జీలలో తగ్గుదల. 1924 సం॥రం అక్టోబరునెల మొదటితేదీనుండి ఎమ్ అండు ఎస్. ఎమ్. రైల్వేమీదబోవు ప్రయాణీకులకు మొదటి, రెండవతరగతుల సింగిల్ జర్నీచార్జీలు ఈతొనవ తేలుపబడిన ప్రకారము సవరణచేయబడినది.

మొదటి తరగతి:	
మొదటి 300	
మైళ్ళవరకు	21 పైసలు
అంతకుపైన	18 ,,
రెండవ తరగతి:	
మొదటి 300	
మైళ్ళవరకు	12 ,,
అంతకుపైన	9 ,,

అడుగదగినప్రశ్నలు

(గాంధీచూహాత్మక వ్యాసము)

(యంగిండియాపత్రిక)

ఒక విలేఖరి ఇట్లు ప్రశ్నించెను:— "భారతదేశమున నిర్బంధవిశ్రాంతభవిష్య నేర్పరచుట తనకప్పుడేనా? ఈవిద్యను నిర్బంధము గావించుట అన్యాయమా అవసరమా? ఇప్పుడు స్వరాజ్యమునచ్చినయెడల భారతదేశమునం దంతయును ప్రైవేటు కీవిద్యను నిర్బంధము చేయుతురా?"

ఈ ప్రశ్నకు మొత్తముమీదను అనుకూలసమాధానము నే యొసగెదను. ఎల్లప్పుడను నిర్బంధవిద్యకు ప్రాతిపదికలగు విహింపవని నేను నిశ్చయముగా చెప్పజాలను. ఎట్టినిర్బంధమైన నిర్బంధమైనను నాకసహ్యమే. నిర్బంధమువలన జనులను విద్యావంతులను గావించుటయు అవసరములను జనులను మనస్కములు గావించుటయు నాకు గిట్టదు. క్రొత్తమద్యవికయశాలల స్థాపించుటకు నిరాకరించి ఉన్నవానిని మానవేయించి మద్యపానము రూపుమాపుట కెట్లుయత్నించెదనో అట్లే ప్రజావిజ్ఞానమునకుగల ప్రతిబంధకములను తొలగించి ఉచిత పాఠశాలల నేర్పరచి వానిని ప్రజలయవసరముల కనుగుణముగ నుంచుటకై ప్రయత్నించెదను. ఉచితవిద్యను మొత్తముమీద మనము చేశము లో బాగుగా వ్యాపింపజేయుటకుగల యవకాశములను పరీక్షింపవలెన లేదు. తల్లితండ్రుల కాకర్షణల వేసిని కల్పింపలేదు. విద్యయొక్కలాభములను మనము తిన్నగా బోధపరచలేదు. సరియైన యుపాధ్యాయులను మనము నియమింపలేదు. కావున నిర్బంధవిద్యనుగూర్చి యాలోచించుటకింకను తగిన కాలము రావలెదు. నిర్బంధవిద్యావిధాన మవలంబింపబడినట్లును గూడ నయ్యది విజయమును బడసెనని నేను తలంపజాలను. ఆధికసంఖ్యాకులకు విద్య కావలసినచో నిర్బంధము కేవలమవసరము. అక్కరలేనిచో, నిర్బంధము అత్యప్రాయోగ్యము. ఆధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ నిరంకుశ ప్రభుత్వము మాత్రమే శాసనముల గావించును. ఆధిక సంఖ్యాకుల పిల్లలను విద్యావంతులను గావించుటకుగల యవకాశములను ప్రభుత్వమువారి రోషగిరా? నూరు సంవత్సరములకు పైగా మనము నిర్బంధమునకు చాటులమై యున్నాము. మనయొక్క యనుమతి ని ముందుగ బడయకుండగనే ప్రభుత్వమువారు మన జీవితమున చాలవిషయములపై ప్రభుత్వాధిపత్యమున్నది. ఆర్థిలు; ప్రార్థనలు, సలహాలు మొదలగు వానివలన ప్రస్తుత ప్రయోజనము చేపూరినను చేపూరకపోయినను స్వేచ్ఛాపద్ధతులనే జేరీయల కలవాలు గావించుట అవసరము. ప్రార్థనలవలన ఫలితము స్పష్టమని జేరీనది. కాని స్వయంకృపి నలన సంస్కరణము కలుగదను నభిప్రాయము వ్యాపించుట సంఘాభివృద్ధికి కేవలము భంగకరము.

విలేఖరి యింకొక ప్రశ్న గావించెను. "వివిధపక్షాభిమాను లసాయముతో ప్రస్తుతమున్న నిర్బంధ ప్రారంభ విద్యాకాసము నూతనగాని మ్యూనిసిపాలిటీలలోను స్థానిక సంస్థలలోను ప్రైవేటుకీవిద్యను నిర్బంధము గావించుటకు మీరంగీకరించెదరా?"

ఈ ప్రశ్నము అసహాయవాదులకు సంబంధించినది. కానినీలరులు సమ్మతించినచో శాసనమొసగు నవకాశము సుపయోగించుకొను కాంగ్రెసుతీర్మానమునకు విరుద్ధము కాదని నాయభిప్రాయము. కాని అందుచెప్పబడిన కారణములను బట్టి నిర్బంధము నేర్పరచు విషయన నేను కొంచెమువేనుకాడెదను. నిర్బంధముయొక్క గుణాగుణములను అందుకుగల ముఖ్యమైన యాక్షేపణమును చెలుపుటకుపూర్వము నాకీసంగతుల చెలిసికొనవలెనని యుచ్చది. (1) ఉచితప్రారంభవిద్యావిధాన మెంతవఱకు అమలు జరుపబడినది, ఎంతప్రయోజనము చేపూరినది. (2) తల్లితండ్రుల లందరియొక్క యభిప్రాయములను నాకబుచ్చే వారీయభ్యంతరమును గ్రహించి అందుకుతగిన పరిష్కారము కావించినదిలేనది. సాంత్వన మార్గములను పూర్తిగా నస్వేషింపనిది నిర్బంధమునవలంబించుట అక్రమము, తెలివికక్కువ. ఉచితముగా విద్యచెప్పదున్నాను తమపిల్లలకు విద్య జేప్పించుకుంటున్న తల్లితండ్రులలో చదివక సంఖ్యాకు లంతమాధులుకాని కర్మశాస్త్రవేదములు కానిగారు

చెన్న పురి శాసన సభ

మ ల బారు తె నెన్సి బిల్లు

డి॥ బి॥ కృష్ణనాయుడుగారి ప్రారంభోపన్యాసము

చెన్న పట్టణము మ్యునిసిపలు చట్టము సవరణబిల్లు

నిన్న ఫలాహారాంతరము చెన్న రాష్ట్రీయ శాసనసభ 2-30 గంటలకు మరల డి॥బి॥ స్పామికన్సుపిక్లెగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. డి॥ బి॥ కృష్ణనాయుడుగారు మలబారు తెనెన్సిబిల్లు ప్రధమపాఠము శాసనసభలో జరుగవలెనని గోచరమని తెలియుటచేత గాబోలును ప్రేక్షకుల స్థానములందు చాల మంది మత్యూలీలు వచ్చియుండిరి. కృష్ణనాయుడుగారు ప్రసంగించు చున్నంతసేపును జన్మిప్రతినిధి యగు ప్రభాకర తంపనుగారు వారి నెదుర్కొనుటకు మునిగాళ్లమీద నుండిరి. ఒకటి రెండుసార్లు అడ్డుపడిరి. ఈబిల్లునకై ప్రత్యేకముగ నియమింపబడిన శాసనసభ్యు లిద్దరిలో టి. ఆర్. రామ చంద్రయ్యగారు హాజరైరి.

చెన్న పట్టణము మ్యునిసిపలుచట్టము సవరణబిల్లు

ప్రథమమున సమావేశము కాగానే సామి వెంకటాచలం చెట్టిగాలు 1919-చెన్న పట్టణ మ్యునిసిపలు చట్టము IV కు ఒక సవరణ సుపపాదించుచు నయ్యది సభవా రంగీకరింపవలెనని కోరుచు నిట్లు ప్రసంగించిరి.

“ఈసవరణవలన కెట్టివివాదమున కనసరములేదు. ఇందు వలన పట్టణములో బీదతరగతివా రందరకును నీటిసౌకర్యము జేయ నుద్దేశింపబడినది. సంవత్సరమునకు 120 రూపాయలు బాడుగ రాని యిండ్లన్నిటికిని నీటివసతిజేయుటకు స్థాయిసంఘమువారు ప్రత్యేకముగ నుత్తరపుజేసిన తప్ప వీలులేకుండెను. ఇట్టి ఇండ్లు 20 వేలకు పైగా గలవు. ఇండ్లలో నీటివసతి గావలెనని కోరు వారు అందులకై యింటి పన్ను నెక్కువ జేయించుకొనుచుండిరి. దీనినిబట్టిజూడ ఆ యిండ్లకు నీటిసౌకర్యము లెంత యవసరమో తెలియగలదు. అట్టి యిండ్లవారు చాలమంది చీదవారుగ నున్నారు. ఇంటిమీద సం॥ మునకు వచ్చుబాడుగను ఎక్కువజేయించు కొని యెక్కువ పన్నుగట్టి యానీటి వసతి జేసికొనవలయు.

ఈసవరణవలన స్థాయిసంఘమువారు జోక్యము గలగ జేసికొనకుండ జేయుటయు, 60 కి యెక్కువయు 120 కి తక్కువయు సంవత్సరపుబాడుగ వచ్చుయిండ్లకు నీటివసతి జేయుటకు నుద్దేశింపబడినది. నీటివసతి జేయుట కింతబాడుగ సంవత్సరము నకు రావలెనని యేల నిర్ణయింపవలెను. అన్నియిండ్లకు నానౌక ర్యము జేయరాదాయని యడుగవచ్చును. నాకిది సంతోషమే కాని సిటీమ్యునిసిపలు బుద్ధినిబంధనలవలన 50 రూ లకు తక్కువ సంవత్సరపుబాడుగ వచ్చువారి కష్టములు గల్గును. ఇంతతక్కువ బాడుగ వచ్చువారలయిండ్లు పాకలుగనో గుడిసెలుగనో యుండును. వారిని ఆగుడిసెలలోనికి వసతి జేసికొనుచుని కోరు ల ప్రారముగ నుండును. కావుననే 60 రూపాయలకు తక్కువ బాడుగ రాని యిండ్లకు నిర్ణయించితిని. ప్రభుత్వమువారి సవరణ యొక్క అవసరమును గుర్తించి దీనిని ప్రవేశపెట్టుట కను మతి నిచ్చెదరని నమ్ముచున్నాను.”

ఈయుపపాదనమును రా॥ సా॥ డాక్టరు యు. రామా రావుగారు బలపరచిరి.

పి. యల్. మూరుగారంతట లేచి యీసవరణ సంగీకరించుటలో గల కష్టములను వివరించి చెప్పును యింత యెక్కువ నీటిని సప్లైజేయుట సాధ్యము గాదనియు, యింటికి మొత్తము మీద 60, 70 గ్యాలనులు ఖర్చుననియు, ఇల్లున్నను లేకున్నను ఒక్కొక్కమనుష్యునకు 6, 7 గ్యాలనులు ఖర్చుననియు, యిప్పుడు పనిచేయుచున్న ప్రకారము 6 లక్షల జనమునకు మాత్రము నీటిని సప్లయిజేయుటకు కిలినననియు, అట్టితరీ యీసవరణ సంగీకరించునెడల నీటిఖర్చు యెక్కువజేయుట కష్టమగుననియు జెప్పిరి.

గా॥ పానుగల్లు రాజాగారంతట యీ విషయము కాన్పించునను సుబంధించినదనియు, యీ సవరణ సంగీకరించునెడల, ఇండ్లయజమానులు బాడుగల నెక్కువజేయగానే బీదలకు కష్టమగుననియు, యేమైనను సభవా రిష్టమువచ్చినట్లు జేయవచ్చుననియు, బీదలకు వీధులలో కొళాయిలవలన నీరు దొర్లుచుండు ననియు జెప్పిరి.

దీనిపై రా॥ రా॥ డాక్టరు సి. నరేశమొదల్యారుగారు పానుగల్లురాజాగారు వీదలకు నష్టమని జెప్పినమాటను ఖండించుటకు లేచిరి.

సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారులేచి బిల్లు ప్రవేశపెట్టుటకు అనుమతించుచున్నయమున చక్కవకాళమిచ్చుట క్రమభంగమని నూచింపగా అధ్యక్షుడు అందులకు అవకాశము గలదని స్పాడింగుఅడ్డమును ాపి సరిపుచ్చిరి.

అంతట డాక్టరు నరేశమొదల్యారుగారు బీదలకు నీటి వసతిలేకపోవుట కోచనమనియు, తమవార్డులో మహమ్మదీయ స్త్రీలు పగలు వీధులలోని కొళాయిలవద్దకు బోవుటకు వీలులేకుండెననియు, అర్ధరాత్రి యెప్పుడో నెచ్చుకొనుచుండిననియు జెప్పిరి.

అంతట అధ్యక్షుడు యీబిల్లు ప్రవేశపెట్టుటకు సభవారి సమ్మతులుచ్చుకొనగా నది ప్రవేశపెట్టి శాసనసభలో చదువుట కంగీకార మొనగబడెను.

మలబారు తెనెన్సిబిల్లు

డి॥ బి॥ యం. కృష్ణనాయుడు గారంతట మలబారు తెనెన్సిబిల్లును ప్రవేశపెట్టి దానిని శాసనసభలో జదువుట కను మతిగోరుచు రెండుగంటలసేపు సంభూర్ణముగ నీవిషయమై పూర్వాపరములను చర్చించిరి. ఆ సంవత్సరమున వారొసగిన డిప్లొపవ్యాసమును సంక్షిప్తముగ నిట్లు చెబవచ్చును.

మలబారు భూములు

“నేనీ సభలో నీటిల్లును ప్రవేశపెట్టుట కనుమతిగోరిన పుడు అధ్యక్షుని యుత్తరపువైని టిల్లుగుగూర్చి సంక్షిప్తముగ వివరించునొక యుదంతమును గావించియుంటిని. అందు మలబారు జిల్లాలో భూముల హక్కులను గూర్చిన ప్రత్యేకపరిశీతులను దెప్పియుంటిని. ఈజిల్లాలో అన్ని భూములును అడవిగాని, బంజరుగాని, వాసయోగ్యముగాని, వ్యవసాయము జేయునట్టివిగాని అన్నియును జన్మిలు తమకే హక్కుగలదని నిర్ధరించుచుండిరి. ఇతరజిల్లాలలో భూములు ప్రభుత్వమువారిచే యున్నవి. కాని మలబారులో మాత్రము భూములన్నియును జన్మిలవే. ఈ జన్మిలు సంఖ్యయందు కొలదిమందియైనను, భూమి యంతకును రామే ఖాసుందులమని హక్కును విడువకుండనున్నారు. వారు చాల భాగ్యవంతులు. భూములనమ్ముకొన నవసరములేదు. భూమిహక్కు యేకొలదిమందికో గల్గునట్లు మలబారులో నేర్పడియున్నది. ఇందుల కన్నివైపులను న్యాయ శాసనములుగూడ భద్రముగ గలవు

జన్మిలకు భూమిపై నింత హక్కున్నను వారు దానికి జేయునదేమియును లేదు. వారు వ్యవసాయము జేయురు. కాణిదారులలేక వెరుంపట్టందారులను. వారికి కవులకిచ్చి వ్యవసాయము జేయించెదరు. వానీ యీ జన్మిలు భూమి బానుజేయుటకై డబ్బుపెట్టుబడిగూడ తెచ్చురు. భూమిరాబడిని మాత్రము వసూలుచేసిని వ్యవసాయము జేసినవానికి మాత్రమేమియు లేకుండ అందయును తామే ఖర్చుపెట్టుకొందురు. ఇష్టమువచ్చినపుడెల్ల వ్యవసాయదారును వెళ్లగొట్టుటయు, భూమిమక్తాయెక్కువజేయుటయో నిరంకుశముగ జరుగుచుండును. ఇదివరలో నీ విషయములగూర్చి విచారించినవారు రైతులకప్పుడును వెడలగొట్టలేదని జెప్పమాట నిజమేగావచ్చును. అది యెప్పుడును ఆచరణలో తెచ్చలేదు.”

అంతట నాయుడుగారు అనేకనివేదకములనుండి భాగముల కద్దరించి చదివి కాణిదారులనెప్పుడును వెడలగొట్టలేదనియు, భూములు జెన్మిలకును, కాణిదారులకును, రైతులకును సమానముగ నుండెననియు నిర్ధరించిరి. ఇంకను ఉపన్యసించుచు కృష్ణనాయుడుగారిట్లు జెప్పిరి:

కానం, కాణిదారు

కాణిదారులు డబ్బును తాఖామీద నిచ్చువారనియు, మధ్యవర్తులనియు, కాణింనగా తాఖా పెట్టువారనియు అనుటఆచారమైనది. ఇప్పుడు కాణిదారులే వ్యవసాయదారులుగ

నున్నారు. వారేమియును మధ్యవర్తులుగ లేరు. జన్మిలేకాణిదారులకును ప్రభుత్వమునకును మధ్యవర్తులుగనుండి కాణిదారుల వద్దనుండి బూమిమక్తాను దీసికొని ప్రభుత్వమునకు చెల్లించుచుందురు.

వెనుక భూమిని మక్తాబడిసికొను వెరుంపట్టు కారనుకుగూడ భూమి ఆక్రమణహక్కుగలదు. ఇప్పుడుగూడ వెరుంపట్టుకారునుకు 12 సంవత్సరములహక్కు న్యాయస్థానములందంగీకరింపబడినది. కొన్ని కేసులలో వెరుంపట్టుకారనులకు కాశ్యక పుహక్కు యాయబడినది.

జన్మిలపలుకుబడి

జన్మిలు ముఖ్యముగ నంబూర్తి బ్రాహ్మణులకు హిందూరైతులపై సంఘమునందెక్కువపలుకుబడి గలదు. వీరలకుగల అధికారమువలన రైతులు బాధపడుచుండిరి. ఈనంబూర్తి జన్మిలు మతపవిత్రత నొకసాధనముగ జేసికొని రైతులనువంచి వారివద్దనుండి బహుమతుల బొందుచుందురు.

నేనిపుడాజేమించునదేమనగా జెన్మిలవారికి గాని యీ 1924వ సం॥ ములో రైతుపై వెట్టిఅధికారమును చెలాయించి యింటికి పెంకువేసికొన కుండను సున్నము కొట్టుకొనకుండను ఆటంకపరుప రాదనియే.

ఎప్పుడుబట్టినన ప్పడు వెడల గొట్టెదరని భయమున్నపుడు రైతు యేమైన డబ్బుపెట్టి భూమిని బానుజేసికొనుట కవకాశముండదు. అందుకైపనిజేయబాలదు. మలబారు రైతులకు రక్షణము లేకపోవుటవలన పంటలు తక్కువై రైతుకును, భూస్వామికిని, ప్రభుత్వమునకుగూడ చాలనష్టము గలుగుచున్నది.

ఈ బిల్లులోని నిబంధనలవలనే భారతిదేశమునందెతర భాగములలో తిరువాంకూరు కొచ్చిసంస్థానములందు జేయబడినవి. అచట కాణిదారులస్థితి నిర్ణయింపబడినది. బ్రిటిషు భారతరాష్ట్రము లనేకములలో రైతుల సాగుబడిహక్కును రక్షించుశాసనములు గావించబడినవి.

అంతట సుపన్యాసకుడు బిల్లు నిబంధనలగూర్చి చెప్పుదు నిట్లునుడిచిరి:—

కావున యీసభవారు విచారించవలసినది నిజముగా యీదెప్పిన దోషములు గలవా, ఉన్నయెడల వానిని నివారించుటెట్లనియే. ఈదోషము లెట్లుద్భవించెనో అంతగ విచారించ సక్రమలేదు.

మలబారులో నివసించువారికి మాత్రము యీదోషములున్నమాట అనుభవైకవేషమే. ఈదోషములు పోవుటకు సిద్ధాపనము, ఆక్రమణహక్కు నొసంగుటయే. జన్మిలు దోషములు లేవనవచ్చును. ఈసిద్ధాపనమును కాదనవచ్చును. ప్రపంచములో నేదిగాని ప్రాతిహక్కుములేనిదే జరుగజాలదు. మలబారురైతులు నిరాశకులొనైనను విప్లవకారులు గాలేదు. ఇప్పటికిని వారు రాజభక్తిగల్గి న్యాయబద్ధులై నున్నారు. మామిళాబాతి వ్యవసాయదారులు గలరు. వారికిభూముల విషయమైన తగాదా వచ్చినందువల్ల నే విప్లవము తలపించెను. అట్టివిప్లవము గలుగకుండజేయుట అందరచర్యమైయున్నది. మలబారులో భూములపై నాధారపడియుండు 17లక్షలమంది యీసభవారివైద్యప్రీతి నిగడ్చియున్నారు. ఈసభవారు వారిమొరాలించి కావలసిన సహాయమును జేసెదరని నేను నమ్ముచున్నాను.

ఇంతటితో నే నీమలబారు తెనెన్సిబిల్లును ప్రవేశపెట్టి శాసనసభవారు విచారించవలెనని యుపపాదించుచున్నాను.

అంతట సి.గోపాల మీననుగారు యీబిల్లును బలపరచుచు సుపన్యాసమును జదువుచుండగా విరుగుటలగుటచేత ఆపివేయబడెను.

మరలనేడు వారికవకాశ మియబడును. అంతట నిన్నటికి సభసమాప్తయ్యెను. మరలనేడు 11 గంటలకుసమావేశమగును.

చాయువు నొప్పుచికి మందు

సిసా 1-కి రు. 1-0-0 వి.సి. 1-5-0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మార్పువలన, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లనందులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల బిగియుట, 4. సందులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కదలుటకు వీలులేనట్లుల సర్వాంగములు బిగియుట మొదలగునవి. ఈ మందును కొన్నిపూటలు త్రాగినతోడనే సువియండు పోట్లు నొప్పులు పోయి శరీరము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల నేడినీటితో గాని, ఇటుకపోడుముతో గాని గాచి అమృతాంజనము రాయవలెను.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు.

చెన్నై రాష్ట్రీయ శాసనసభ ఈదినమున తిరిగి 11.11.50 లకు సమావేశమయ్యెను. గవర్నరుగారు, శాసనసభ్యులును గలసి 10 గ 45 నిమిషముల పోటీదీసికొనిరి. మొదట మాత్రసభ్యుడు కె. పి. రామనిమిషముగారు రాజభక్తి ప్రమాణము నొనర్చిరి. తరువాత ప్రశ్నోత్తరములు ప్రారంభమయ్యెను. కాని ఆదేశానుసారము కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వము నివృత్తికి 12 గంటలు దాటిపోవుటచే మిగిలిన ప్రశ్నలు రేపటికి నిలుపు చేయబడెను.

మలబారు టెనెన్సీ బిల్లు చర్చను ప్రారంభించుటకు పూర్వ మధ్యక్షుడు, ఈదినము సాయంత్రము 4 గంటలకు కాన్వేషేషను జరుగును గాన సభ ముందుగా ముగింపబడుననియు, అందుచే 2 గ 30 నిమిషములకు ఆల్వూవరులకు విరామము లేకుండ చర్చ సాగింపబడునని ప్రకటించెను.

మలబారు టెనెన్సీ బిల్లు

గోపాలమినగుడు—బిల్లును బలపరచుచు, భూములను కేంద్రము చేయవారి సాగువిహక్కును రక్షించుట కి బిల్లు అత్యవసరము మలబారుయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులకు విద్యోమకవిధమున నిట్టి బిల్లు నొనర్చవలెను.

స్వామిశాస్త్రి సభ్యుడు—ప్రభుత్వమువారి తరపున సి. పి. రామస్వామి. అయ్యరుగారు, బిల్లు నెదుర్చుచు, ఈ బిల్లులోని విషయము చాలిక్లిష్టమైనదియు మలబారునందు రైతులకును, యజమానులకునుగల వివాదములను, సంప్రతింపులచే పరిష్కరించునవలెననియు నుడివెను. ఈ విషయమున ప్రభుత్వము వారి కట్టిపర్చదీసికొనలేదని కృష్ణకామయ్యగారు రాక్షేపించిరి. ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు చర్చదీసికొనినచో చాలచిక్కులు తలపెరిగినవను కారణమే వారితో ఖామమునకు కారణము. ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారికి వైఖరిని గురించి ఎట్టి గారాబులు అభిప్రాయమును గలగరాదు. ఇదివరకు చాలవత్సరములనుండి ఈ విషయము మలబారు ప్రజల నాందోళనపరుచుచున్నది. గత కొలదిమాసములుగా జరుగుచున్నంతయాందోళన మిదివరకు జరుగలేదు.

ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నీ బిల్లులోని ఒకటి రెండు విషయములలో నీ బిల్లు తోనే కీ భవింపజాలదు. ఈ విషయమున తమగల కష్టములను సభవారియెదుట నుంచుట ప్రభుత్వమువారిధి. ఈ బిల్లులో సంబంధించిన రెండు తరగతులవారును సంప్రతింపుకొని తమభేదముల సవరించికొనుట మంచిది. ఈ విషయమున శాసనముల నొనర్చుటకు పూర్వము ప్రభుత్వమువారు మలబారు ప్రజలకు తమ టెన్సీయరు నిర్ణయించుకొనుటయందు కొంత యవకాశము నొసగుట మంచిదని తలచుచున్నాను. నిజము భూమిని సేవ్యమొనర్చు రైతులహక్కును రక్షింపవలసియున్నది. వ్యవసాయకులకును యజమానులకును విద్యో విధమున సమాధానమునుగదిరిన ప్రభుత్వమువారు చాల సంశయించురు. సెలక్టు మిట్టి సందర్భమునైన నిందులకుయత్నింపవలెను. ఇట్టి బిల్లునకు ఆవశ్యకత కలుగజేసిన మొదటి విషయము, వ్యవసాయకులు గృహమును గూడ గోల్పోవుచుండుట కాణం దారు నకు జిరామీ హక్కు నొసగు విషయమున సభిప్రాయ భేదములు గలవు.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు—సమాధానము కుదుర్చుటకు ప్రభుత్వమువారి రెండుకు ప్రయత్నింపలేదు?

లామెంబరు—అందుకు కొన్ని చిక్కులు గలవు. భూఖామందు హక్కులనుగురించిన ప్రాచీన పరిశ్రయెట్లు నన్ను గత 60, 70 సంవత్సరములుగా జన్మింపు భూఖామందు హక్కులు గలవని అంగీకరింపబడెను. అట్టిస్థితిలో, వారికి ప్రాప్తికలిగి హక్కులు లేవని ప్రతిపాదకులు నుడువజాలరు. జన్మింపుల అధముము 40 సంవత్సరములుగాను భూముల యజమానులుగా నున్నారు ఇప్పుడు వారి కట్టిపరచారము నొసగకయే వారి హక్కులను తొలగించుట కి బిల్లు యత్నించుచున్నది. ఇదివరకు చాలవత్సరముల నుండి హైకోర్టు తీర్పులలో జన్మింపు హక్కు అంగీకరింపబడెను. ప్రభుత్వమువారి దురుపక్షముల వారియెడల సరిసమాన భావముతో మాత్రమే వర్తింపచెదరు. ఈ బిల్లు మూడు నిరాధారములను విషయములపై నాధారపడి యున్నది. అసలు జన్మింపు ప్రాప్తికలిగి హక్కులు లేవనియు, జడ్జిలచే ప్రస్తుత హక్కులు గల్గింపబడె ననియు నొసగబడెననియు మొదటిది తరువాత విషయమా పరిహారము నొసగయే, జన్మింపు హక్కుల తొలగింప నెంచుట దీనిని ప్రభుత్వ వారి రెంటిమాత్రము సంగీకరింపలేదు. జన్మింపు హక్కులను ద్రువపరచుచు నిజవరకు వేర్వేరు సమయములందు వేర్వేరు సంఘములవారు డిలీసిన అభిప్రాయములను లామెంబరుగారు దాహరించి బలపరిచిరి. ఈ బిల్లు సంగీకరించుడల ఆరువత్సరములయినయెడల తమ భూములపై తమ హక్కులు పోవుననుభవముచే జన్మింపు రైతులను ప్రతిపాల్పి పత్సరములకును, ప్రతి అయిదువత్సరములకును వెడలగొట్టవలసి వచ్చుచుండును ఇందువలన అనవసరాయాసమును కోట్లలందు దావాలసంఖ్య యధికమగుటయు తలపెరిగెను. నిజముగా, నే

వ్యయ నొనర్చుచున్న వారి నివాసగృహములకు భంగము రాకుండ గను, జన్మింపు హక్కులకు భంగము గలుగకుండగను సంప్రతింపులచే పరిష్కారమును కుదుర్చుటకు ప్రభుత్వమువారి కార్యకర్తతో నున్నారు ప్రెసవివరింపబడిన కారణములచే ప్రభుత్వమువారికి బిల్లు నాక్షేపించుచున్నాను.

ప్రభాకరతంపనుగారు—తరువాత ప్రభాకరతంపనుగారు, బిల్లు నెదుర్చుచు, రైతువారి భూస్వాముల హక్కులకు అంజన్మింపుల హక్కులు చాల అధికమైనవనియు, ఈ హక్కులకు ప్రాచీనకాలమునుండియు చరిత్రాత్మకముగా నాధారముగలదనియు నుడివెరి. మలబారు అంతయు ప్రాప్తియింటి భూస్వాములచేతను ఆ భూములపై వారికి నిష్పంశయమును నధికారము గలదు. వారు తమభూములపై ఖర్చు పెట్టుచానిలో నవ్వు నాదాయము చాల స్వల్పము భూమియంతయు జన్మింపు స్వాధీనమున నుండుటచేత గలిగిన ఆందోళనయే ఇటీవలి తిరుగబాటునకు కారణ మను వాదన నిరాధారము. ఈ తిరుగబాటు నాయకుడగు ఆదిముసలియొక్క వాక్యముల గమనించినయెడల సహాయోద్యమ మితిగబాటునకు కారణమని స్పష్టము గాగలదు. భూములగురించిన ఆందోళనయే ఈ తిరుగబాటు నకు కారణమగుచో 1852 సం॥ నను అటు తరువాతను అనేక సార్లు సంభవించిన తిరుగుబాటులకు ప్రతిపాదకుల కెట్టి కారణముల గమనరెచెదరో తెలియజేయు. ఈ బిల్లు అంగీకరింపబడుడల జన్మింపు హక్కు మామూలు రెంటికి తగ్గిపోవును ఉపస్థాపనము జన్మింపు హక్కులను బలపరచుచు చారిత్రాత్మక విషయముల నుదాహరించెను.

ఉప్పు సామెలుగారు—ఉప్పు సామెలుగారు బిల్లును బలపరచుచు, వలబాటు తిరుగబాటులన్నిటికి భూముల గురించిన ఆసంతృప్తియే కారణ మనియు, అందుచే నీ విషయమును పరిష్కరించుట తత్సవసరమనియు, మలబారుయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక, మతవిషయ కాభివృద్ధి కి బిల్లును సభవారంగీకరింపవలెననియు నుడివెరి.

బాను మత్తెగారు—మలబారులో టెనెన్సీ సమస్యను సంస్కరించుటకు చాల అవశ్యకత గలదు. ఈ రాష్ట్రములో కల్ల మలబారుల జుర్రుంపుల వల్లడి అధికము. మలబారులో భూమియంతయు నొకే తరగతివాచే పూర్తిగా నాక్రమింపబడెను. ఇతరుల కెట్టి స్వీయభూములును లేవు. భూఖామందుల సంఖ్య చాలతక్కువ, దేశమునందు అత్యధిక సంఖ్యకులు భూమివారకు ఈ స్వల్ప సంఖ్యకులపై నాధారపడి యుండవలసియున్నది. అయినను జన్మింపుకు కారణదారులకును పరిహారము నొసగవలెను. కాణముదారులు జన్మింపుండి కవులు పుచ్చుకొని తిరిగి ఇతరులకు కవులనుకొచ్చుచున్నవచ్చిన యజమానులే యైనను అట్టివారు లేకుండ నెట్టివ్యవహారమును జరుగదు. అందుచే అతనికి బిల్లునందు తన పరిహారము నేర్పరచవలెను.

ఇంకను బిల్లుపై చర్చ జరుగుచున్నది.

ప్రశ్నోత్తరములు

బిల్లును సెంట్రలు జైలునందు ఫైదీలయాదరణము సత్వమూర్తిగారు

ప్ర (1) వెల్లూరు సెంట్రల్ జైలు నూపరింపబడుట గురించి తీర్పులకు స్పష్టమునకు నీరీయబడెననియు 14 జైన్సుల మీద గల రిగ్లముల నీరుమాత్ర మియ్యబడుననియు చెప్పట నిజమా (2) ఇల్లు చేయుటకు కారణమేమి (3) జైలుమ్యాన్యుయల్ ప్రకారము ప్రతిరోజు ఫైదీలు స్నానము చేయవచ్చుననియు జ్ఞుగా (4) స్నానము చేయనీయక పోవుటచే కె. ఉమా మహేశ్వరరావు అనునతడు తిండిమానెనా? (5) పగలు వర్షము తులలో పనిచేయునపుడును గదులందు వైదీలకు రాత్రి నిద్ర నిత్యురా (6) ఆదివారములందుగూడా యీ జైలులో శిక్ష తులు పనిచేయవలయునని బలపఱియుచేయుట నిజమా? చిన్న తప్పలకుగూడా రి నెలలు కడ్డీ వేడీలు చేయుట నిజమా? (7) పాయికానా వసతులు రాత్రులందు సరిగావున్నవా, అవి యేవ సతులు (8) శిక్షితులు రాత్రులు విద్యించిన మాత్రపు రిషముల తలలపై మోసికొని పోవలయునా? 10. క్యారెంటెస్లో నున్నప్పుడే వారి దుస్తులు తీసివేసి చిన్ని నుడ్డల నిమ్మటకచ్చా? 11. రామ శరణరామగారు (లాహారు) ఇ. శంకరనాయర్, కేసరిసింగ్ జఫార్ ఖాన్ గార్లు యిటీవల అన్నముతినుట మానివేసిన మాట నిజమా.

జి.—కాదు. మురికిగానిపనులందు నియమించబడిన వారికి శరీరము శుభ్రముగా తుడుచుకొనుట ప్రతిరోజునీటి నిత్తురు. వారమున కొకసారి స్నానము. మిగతావారిని రోజు స్నానము చేయనిత్తురు. 2. నీరుతేక పోవుట. 3. మదరాసు జైలు మ్యాన్యుయల్ 269 నిబంధన ప్రకారము, నూపరింపబడు

గారుగాని, బైదుడుగాని, అభ్యంతరపెట్టనినో, రోజు స్నానముచేయవచ్చును. 4. మానె. 5. ఇత్తురు. 6. జైలుమ్యాన్యుయల్ 889 నిబంధనమాడుదు. 7. కాదు. 8. వున్నవి. 9. కాదు. 10. కాదు. 11. అవును. ఇప్పుడు జైలునందున్న వారికి చాలా బాగుగానున్నది. రాజమండ్రి జైలులో ఖయిదీలకు యిచ్చ ఆహార తారతమ్యము

రామలింగ రెడ్డిగారు ప్ర.—1. రాజమండ్రి జైలులో ఖయిదీలకాహారము వ తారతమ్యమున్నదా 2. కంట్రాక్టరుల కేసులనుగురించి ఒకరికి వండిన అన్నము ఒకరికి బియ్యము కైరీలకమ్మని నిజమా? ఈ బియ్యంలో యిసుక వడ్లు పూర్తిగా వుండునా 4. వారికివచ్చు మారలు చెడరకములేనా 5. తినుటకు తగిన మట్టిపాత్రలు కావలసినన్ని యిత్తురా 6. దుస్తులక్రమ నోకలోప లంగోల్లీల మాత్రమేనా యిచ్చునది. 7. ఈ జైలునందు ముఖ్యముగా కంటిలు నేముగదిలో కైదీలను కొట్టుట నిజమా.

జి.—1. ఉన్నది 2. కాదు 3. 4. లేదు 5. యిత్తురు 6. 7. లేదు. కృష్ణా జిల్లా బోర్డు అభ్యర్థులుగా నుండియున్న దివాన్ బహదూర్ టి. బాలాజీరావు నాయుడు గారి రాజీనామా.

పెద్దిరాజుగారు ప్ర.—కృష్ణా జిల్లా బోర్డు అభ్యర్థులకు రాజీనామా నిచ్చుట?

దివాన్ బహదూర్ టి. బాలాజీరావు నాయుడు గారు కృష్ణా పత్రికపై మానవత్వపుదావా తెచ్చుట, అది కొట్టి వేయబడుట విషయములలో గవర్నమెంటు నా రేమైన కనుగొనిరా లేదో అందువలన?

జి.—గవర్నమెంటువారు కనుగొనిరి. కృష్ణా జిల్లా బోర్డును విభజించుట

ప్ర.—కృష్ణా జిల్లాను భజించుచో బోర్డును గూడా రెండుగా విభజింతురా? ఆగుచో ఎప్పుడు?

జి.—ఈ విషయమే కృష్ణా జిల్లా బోర్డు వారి అభిప్రాయములు తెలుపవలెనని కోరబడినది.

పాత శాలలందు వడికింపుట

సత్వమూర్తిగారు ప్ర.—నీకూరు ఒరిస్సా గవర్నమెంటులు చేసినట్లు యీ రాష్ట్రమునందు అన్ని పాతశాలలందు నూలు కదిపబు నేర్పుట పెట్టవలదా?

(2) లేదో అందువలన?

జి.—1. లేదు. 2. ఆయా స్థానములందున్న స్కూలులకు తగినట్టియు, పాతశాలలకు వచ్చు బాలర కులములకు యిచ్చయు ఆభ్యాసమునందున్న శిక్షగ అపవదించు.

పోలీసు

సత్వమూర్తిగారు

ప్ర.—తిరుచినాపల్లి కాంగ్రెసు అసోసియేషనుకు, మద్యగినులో ఎం.సింగారవేలు కెట్టి గారి యింటియందుకు వాటిను వారు అక్రమముగా ప్రవేశించుటనుగూర్చి గవర్నమెంటుకు తెలియవచ్చినదా, అట్లయిన నది పట్ల పైనుండునా?

జి.—చై స్రామిగారు వచ్చినపుడు రి జండాలుమార్చి ము తీయబడినవి. అంతేగాని తిరుచినాపల్లిలో పోలీసువారు ప్రవేశింపలేదు. అట్టిసత్కార విషయము రాకేను.

మద్యగినులో సింగారవేలు కెట్టి యింటిపై వచ్చి స్వల్పజండాను పోలీసువారు లాగివేసిరి.

సంస్కరణలు

సత్వమూర్తిగారు

ప్ర.—1. సంస్కరణల ఆదరణమును గూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వముతో యిండియా ప్రభుత్వమువారి చాలాచింతరా? 2. అ.చో లోకల్ గవర్నమెంటువారి ప్రాధాన్యము నిచ్చిరా? 3. ఈ విషయములో ప్రభుత్వమువారు అధికారసంఘటతో నాలోచించినారా ఆలోచింపవలసినారా? జి.—1. 2. 3. క్రిందటి ఏప్రిలులో యిండియా ప్రభుత్వమువారు డిపార్టుమెంటులో కమిటీ నెవాయింబుచేయుచు గూర్చి ప్రకటించబడిన రిపోర్టులను చూపుచో స్థానిక ప్రభుత్వము లాలోచింపబడలేదు.

స్థానిక సంస్థములు

జి. రామేశ్వరరావుగారు

ప్ర.—1. అనంతపురం మునిసిపాలిటీ, ఎక్సర్సరు తాలూకా బోర్డులను అభ్యర్థులను తామే ఎన్నుకొని అధికారము నడుగుచు తీర్మానములను చేసినా? 2. చెయ్యూరు అతిగానములెప్పుడు ప్రభుత్వమున కిండినవి? 3. దానినివ గవర్నమెంటువారిచ్చిన ఉత్తర్వులేవి? ఆ ఉత్తర్వుల లెక్కపెట్టిరా 4. వారికి అగ్నికొని ఎన్నుకొను అధికారము నియనిచో కారణములేవి?

జ 1. చేసినవి 2. అనంతపురము మునిసిపాలిటీ తీర్మానము 1924 మే 9 తేదీన, ధర్మవరము తాలూకాబోర్డు తీర్మానము 1924 మే 25 తేదీన వచ్చినవి. 3. అనంతపుర మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షుడు నామినేటు చేయబడవలసినదే యనియు, ధర్మవరము తాలూకాబోర్డువారి తీర్మానము ప్రోసివేయబడినదియు, 7 మే తారీఖున 10 ఏప్రిల్ తారీఖున వరగా ఆర్డరులు పంపబడినవి. 4. ప్లానిక సంఘముల క్షేమాభివృద్ధి కొరకు ఆ ఆర్డరులు నామినేటు చేయబడవలసినదే యని గవర్నమెంటు తలచినది.

(విన్నవీ తరువాయి)

యిరిగేమన్

శ్రీరాజులుగారు

ప్ర:— 1. కృష్ణాలో దాని డెబ్బలోను తూర్పుకృష్ణా డెబ్బలోను 5 సంవత్సరముల చుండి ప్రతియేడు, ప్రభుత్వము వారి అనుమతిలేకుండా నిరుపేట్టిరంచున రాలిపోయి ఆదాయ మొత్త మెంత.

2. జమాబాదీ అధికారుల కట్టి ఆదాయము రాబట్టుటకు తైర్పు చిరుట్టుకు పూర్వము రైతులకు నోటీసుల నిచ్చిరా?

3. 884 నెం. జి. ఓ. కు ప్రభుత్వమువారికి రివిన్యూబోర్డు వారి కేసున రిఫర్టుపంపిరా?

జ — 1. తెలియదు.

2. సీటిని ఉత్తములు లేకుండా కాడినరయితులకు మొత్తమువారి జనరల్ నోటీసు ఇయ్యబడెను. తరువాత తపాస్సీలుదాగు వేసిన క్షిమగుర్చి చివరనోటీసు నిచ్చిరి.

3. నిచ్చింది. దానినిగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి వచ్చిన జమాబాదీ టిఫ్టు చూడవలెను.

సెబెల్మెంటు

శ్రీరాజులుగారు

ప్ర:— 1. కృష్ణాజిల్లా సెటిల్మెంటు సందర్భమున భూములకు క్రొత్తగా టరముల నేర్పులు చెయ్యదురా.

2. కిక్కులలో 100 కి 18కి చొప్పున ఉంచునియమును నేర్పరచిన తరువాతగూడ క్రొత్తగా టరముల నేర్పులు అవసరమని తలచురా?

3. ఇది గవర్నమెంటునకును ప్రజలకుకూడ కిచ్చు కలిగింపబడు నిజముకాదా.

జ:— 1. 2. 1929-30 లో కృష్ణాజిల్లా సెటిల్మెంటు జరుగెను. ఇప్పుడు ప్రశ్నించుటకు తగిన కాలముకాదు. సెటిల్మెంటు పని యిప్పుడే ప్రారంభమైనది. అందువలన టరముల నేర్పుచుండును మాలోచించుకాలము యింకను రావలెను.

3. కలిగింపదు.

కజులూరు లైలులో బాలసుబ్రహ్మణ్యగుప్తగారి నిరాహారప్రతిము

రామలింగారెడ్డిగారు

ప్ర:— 1. మార్చిలో బాలసుబ్రహ్మణ్యగుప్తగారు నిరాహారమున పూనినందు నిజమా? 2. దీనికి కారణములేమి?

3. ఆయన ఏకాంతముగానుండ శిక్షవిధించుట నిజమా అయినచో ఆయన కారణములేమి? 4. ఏకాంతమున నశించిన కాలము? 5. ఏకాంతము విధించుట తరువాత నాశనం అయిన పూర్వము వారి అన్నముతుట మునినది? 6. గాంధీగారి "నైడి" పుస్తకము, హిందీపాఠశాల ప్రకములు యిదియు కూడ పరిచయముగానున్న శ్రీనివాసరావుగారు వారి కియనినట్లు నిజమా?

జ:— 1. నిజమే. 2. ఆయన కోరికల తీర్పుకుండుట కలెక్షనము. 3, 4, 5. ఏకాంతము ఆయనకు విధించబడలేదు. 6. నిజమే.

దాష్ట్యగు తరదరాజులు నాయుడుగారిపై

నిరోధనపుల్ల తర్పు

రామలింగారెడ్డిగారు

ప్ర:— 1. కోయిలముతూరులో ఏజ్జున రైల్వేకాన్సటబులకు చరమలైన్లు. 2. దాష్ట్యగు తరదరాజులుకాయుడు తరత్రా హత్యాప్రయత్నము ఈ రైల్వే పనులకు అడ్డుపడినది. 3. ఆసభ కన్వెంట్ అయినచో గాంధీజీనవహించెదరని హామీనిచ్చియుతెరిగినది. 4. ఈ రైల్వేను ఏకారములచే క్షిమముగా ఈయతెరువాద్యముగా సజ్జమవర్త తీసికొనుటకు వీలులేనట్లుగా ఆయన నాయకున ఈ రైల్వే పనులకు కారణమేమి. 5. ఎవరైనా ప్రోత్సహించున హామీనిచ్చియుగారు ఈ రైల్వే పనులచేసిరి. 6. దాష్ట్యగు తరదరాజులకు సజ్జమవర్త సమర్థించినట్లు సజ్జచారికి తెలిసినది.

జ:— 1. 1924 జూన్ 1 తేదీ 2. భారత్ ప్రాంతీయ 3. 4. 81 మేకునాత్రమే ఉత్తర్వీయబడినది. 5. రైల్వేవారి సుమారుపరిచయము ప్రోత్సహించున 6. 1924, 30 మే తేదీన భారత్ ప్రాంతీయ పత్రికానుట

సత్యమూర్తిగారు

ప్ర:— 1. మార్చిలో టిఫ్టు ఎడమవైపున మూల, కాంపాండు కవలగా, బ్రిడ్జింగుగా, జూన్ 9 వ తేదీ మదరాసు

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదానోత్సవము

గౌ. సి. పి. రామస్వామిఅయ్యగారి ప్రసంగము

విద్యావ్యాపనమున కగువ్యయమును ప్రజలే యెక్కువగ భరింపవలె ననుట

లలితకళాభ్యాసమున కెక్కుడవకాశములు కల్పించవలె ననుట

(శ్రీ రామస్వామిఅయ్యగారి యాహ్వానము ప్రకారము నేడు వివిధ విద్యాపరీక్షలలో నుత్తీర్ణులై పట్టముల నందికొనిన నారికి తమతమ పట్టముల కుచితముగ జీవితపథతి సలబించింపుడని యుగ్మధీండు నాకు విధియేగాక గొప్పగౌరవముగూడ కలదిని భావించుచున్నాను.

ఇరువదియేండ్లక్రిందుల నేనును ఈ సభావేదికపై నుండియే వి. యే. పట్టము నందుకొని హితబోధను ఇప్పడు మీరు వినుచున్న రీతిని వింటిని. కావున నీమధ్యకాలములో నీ విశ్వవిద్యాలయము పొందిన యభివృద్ధిని విమర్శించెదను. విమర్శనము తేలిక యగుటచే లోపముల నేకరువుపెట్టుట చాల సులభము. మానవజీవితమును ప్రకాశవంత మొనరించు లలిత కళల యగ్రయము విషయమున నితర విద్యాలయములందు వలె మన విశ్వ విద్యాలయమువారుగాని విద్యార్థులుగాని శ్రద్ధ వహించుటలేదని చెప్పినప్పుడు నేను వెక్కిరించుచున్నానని తలపడుదు. కేవలము పాఠముల జెప్పటవలననేగాక అనుకూల పరిస్థితుల నేర్పరచుటవలననే కళలయొక్క గాని సాహిత్యము యొక్క గాని కావ్యముయొక్క గాని అధ్యయనమునందు అభిమానము జనింపజేయవలెను. వీనిలో ప్రతిభ సంపాదించుటవలననే జాతికి రీతి వచ్చును. బుద్ధిని నిశితగావించుటకు శరీరము యొక్కయు హస్తములయొక్కయు శిక్షణ మానవమే కాని సంగీతాదివిద్యాభ్యాసమున శ్రేణింద్రియము పెన్నిట్ల కుంచె మొదలగు చిత్రలేఖనోపకరణముల సాయమున చిత్రవిద్యాభ్యాసము గావించుచు చతురింద్రియమును శిక్షణము గావించి సాందర్యారాధనమున విద్యార్థులకు తయారు జేయవలెను. కేవల భౌతికవిద్యాభ్యాసము మితి తప్పి యప్రధా విషయమైన లంబనమునకు కారణ మగును. ప్రస్తుత విద్యావిధాన మియ్యవర్ధమున బాపతెకున్నది. కావుననే దీనికి తోడుగ మానసికవ్యవసాయమునకాదర్శమును ప్రోద్బలమునగు రసవత్కావ్యశిల్పాభినిర్యాకాశలమున సక్రమముగ ను విచక్షణాయుతులగు

భారతాశ్రమసభ్యులు ప్రబోధము మొదలిడిరా? 2. పోలీసువారభ్యంతరపెట్టిరా? పెట్టిన చెందుచేటి? 3. పోలీసు నోకడు 10 వ తారీఖున ఆశ్రమమునకువచ్చి మాటలాడుటకు పూర్వము పట్టుకొనబడి శిక్షింపబడుట నిజమా? అగుట కి కారణమేమి?

జ:— 1. మొదలిడిరి. 2. రాకపోకల కష్టంగా జననమునా హ మడలు చెరుటచే పోలీసువారి రభ్యంతరపెట్టెను. 3. గుంపుల ప్రోగుచేయుటకు ఉపన్యాసములు జరుగుటచేసిన పోలీసువారు చెప్పిరి. ఈమాటవినక 10 వ తారీఖున దండబరభారత ఒకగుంపును ప్రోగుచేసెను. అందుచే బంధింపబడి బెంచుమ్యాజి స్త్రీలుగారిచే 2 రూపాయల జరిమానా లేనిచో మూడురోజులు విడికైదు విధింపబడెను.

సర్కారు ఉద్యోగులు ఖద్దరు ధరింపగూడదనుట సత్యమూర్తిగారు

ప్ర:— 1. కచ్చేరియందు పని చూచునప్పుడు సర్కారు ఉద్యోగులు ఖద్దరుధరింపగూడదని బహిరంగముగాగాని ఆటర్లమువచ్చునట్లుగా గాని చెప్పియుండిరా? 2. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు హిందూ స్వరాజ్యపత్రికల తెప్పించుటదని చెప్పబడిరా? 3. ఖద్దరుధరించుటచేగాని హిందూస్వరాజ్యపత్రికల తెప్పించుటచేగాని ఏ ఉద్యోగియైనను శిక్షింపబడెనా?

జ:— 1. 2. 3. అట్టిజేమియు జరుగలేదు. సంస్కరణలపై స్థానిక ప్రభుత్వాభిప్రాయము ఏ యస్. కృష్ణారావుపంతులుగారు

ప్ర:— 1. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సంస్కరణలపై తమ అభిప్రాయమును తెల్పుటకుండు యీసభవారికి సంస్కరణలపైగల అభిప్రాయము తెలిసికొనుటకేమైన ఆలోచించిరా? 2. అందుకొర కేమిచేయవలసి?

జ:— 1. 2. సంస్కరణల వాదనలలోపెట్టుటకలిగినయిబ్బందులు, వాటినినివారించు నుపాయములు (సంస్కరణల) తంత్ర మాలసిద్ధాంతముల కనుకలముగా నుండువానికీ తెలుపని ప్రభుత్వమువారి దుగుబడిరి. అనంతయు సరిగానుటకులే యీసభలో నాలోచించుఅవసరము లేకపోయినది. గవర్నరుగారు మంత్రులతో ఆలోచించవలసినదిగా అడుగెడిరి. అట్లు జరుపబడెను.

వికాలపథతులను విద్యార్థులయందు పోషించుట కుభదాయకము. అది పోషించినను చరిత్రాదులయొక్క నూత్నపరిశోధనముగాని శాస్త్రాధ్యయనమునందు విశేషముగ నభిమానమును గాని మన విశ్వవిద్యాలయము పెంపొందింప జేయలేదు. ఇందుకు విద్యార్థులస్థితిగతులును ఇతరచోట్లను వలె నిచ్చట విరాళములు లభ్యము కాకపోవుటయు గారణములు. టాగూర్ పాలిట్ ఫోర్మ్ మొదలగు దానకర్ణులయొక్కయు అకులోష్ ముఖర్జీ వంటి నిర్యాదక్షులయొక్కయు బోస్ కే రామన్ రసవహరీ ఫోర్మ్ సర్కార్ మొదలగు ద్రష్టలయొక్కయు విద్యా కేఖరుల యొక్కయు సాయమున కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు గావించినట్లు మనము చరిత్రవిద్యాపీఠమును గాని న్యాయవిద్యాపీఠమునుగాని శాస్త్రవిద్యాపీఠమును గాని మన విశ్వవిద్యాలయముల నెలకొలుపజాల మైతిమి. ఆ విశ్వవిద్యాలయముయొక్క గుణములను చులకన జేయుట తేలికయే పట్టములను చొకగ నొసగుచుండెనని ఆవిద్యాలయమును గూర్చి చులకన మాటలాడవచ్చును. కాని యీవిద్యాలయము దీక్షింపజేసిన విద్యాసక్తియే పోని యప్రత్యక్షముగనైనను వంగ చిత్రవిద్యాసంప్రదా యోత్సత్తికిని, అజంతా సంప్రదాయానుసారముగ జాతీయశిల్పసంప్రదాయోత్సత్తికిని కారణభూత మైనది. ఈసంప్రదాయములమూలమున భారతవర్షచరిత్రయందభిమాన ముదయమై మొగలాయి, మహారాష్ట్రయుగముల చరిత్రను పునర్నిర్మాణము గావించి చైనా లిబెల్ మొదలగు విదేశముల నాగరకతాపరిశోధనమునకు గూడ పోషక మయినది. విజ్ఞానార్జనముపట్ల నత్యుత్సాహ మునయింపనిది కేవలముధనమువలనను నిర్మాదక్షతవలనను మాత్రమే విశేషప్రయోజనము కలుగునని నేనునమ్మును.

విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఉత్తమప్రయోజనము

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము విద్యార్థులయందు సోదర స్నేహము పెంపొందించినది. విజ్ఞానార్జనమును వధింపజేంచు సాహసులందరును నోకకుటుంబములోనివారే యనుభావము పెంపొందించినది. ఓర్ హెన్రీ మెయియ చెప్పినట్లు ఎంతెవరోధి యైనను విజ్ఞానమున తనతో సరిసమానుడైనవాని నిర్లక్ష్యము చేయుటకు వీలుకాదు. యుద్ధములచే జాతులు భిన్నములై విడిపోవుచున్నను బెర్లియన్ పోలీష్, రసిషియన్ మొదలగు విద్యాగులందరును పరస్పరసోదర భిముతోనే ప్రవర్తించుచున్నారు. మన విద్యాపథతులయందలివిజాతీయతను ప్రతిఘటింపవలెనను నుద్దేశముతో కొంతవరకును ఇతరదేశములయభివృద్ధిని పరిశీలించిచూచి విశేషముగను మనపురాణేతిహాసములలో తెలుపబడిన యాదర్శమును సఫలము గావించుటకును శ్రీనగరము నుండి కన్యాకుమారమువరకును కామరూపమునుండి సింధువరకును గల భారతీయుల నందరును నేకమతావలంబులుగా నొనర్చుట కెట్టి ప్రాచీనసంప్రదాయరూపనిర్బంధములైనను తొలగింపవచ్చు నను నభిప్రాయము భగవదనుగ్రహము వశమున వ్యాపించుచున్నది. స్త్రీల ఉన్నతవిద్యయొక్క అవసరమును కూడ మనవిద్యాలయము గ్రహించినది. మైత్రేయి గార్గీలకును మహారాజులకును ఋక్కులు ఉపనిషత్తులు ధర్మశాస్త్రములు మొదలగువానిని రచించిన నారీకులకు జన్మస్థానమయిన భరతవర్షమున నివసించువారి కిది సూతసవిషయముకాదు. కావున వాశ్వాత్యదేశములందు వలె నిచ్చట స్త్రీ పురుషుల సమానతవిషయమున సంరంభములు కానరావు. అది గాక స్వాశ్రమవిద్యాలయపథతినికూడ ఆలస్యముగా నైనను సాపించగలిగిరి. ఇందుగూడ క్రీస్తుకు పూర్వము 7 వ శతాబ్దమునందు వర్ధిల్లిన తక్షశిలాది విద్యాలయముల పథతిని యుగంబించి యున్నాము. ఈవిద్యాలయమున నీఖండనుండున్న యన్ని దేశములయొక్క విద్యార్థులను సదువులయొద్ద విద్యాభ్యాసము గావించుచుండిరి. మగధరాష్ట్రములోని యనాథ బాలకు లీవిద్యాలయమున జమవ నేగడివారట. ఇందు విద్యాపట్టముల నందిన భిక్షువులు డొకడు బింబిసారుని యాధీనమైయుడుగ నియమింపబడి ననియు కైకాద్రుగారు కాకి విద్యాలయ పట్ట ప్రాప్తినోత్సవ సందర్భమున చెప్పిరి. అశోకుని రాజధానియందును నలందాయయనను నవద్విషమనందు

నను మధుర కాశీ ఉజ్జయిని కాంచీపురాదులందును నిట్టి విద్యాలయములు వర్ధిల్లెను. ప్రతి విద్యాలయమున గృహమును నొక సాశ్రమవిద్యాలయముగ నుండి సత్ప్రవర్తనమును విజ్ఞానమును విద్యార్థులకు లభింపజేయుచుండెను.

విమర్శలకు సమాధానము

కొన్ని విమర్శలకు సమాధానముగవలసియున్నది. మనము గర్వపు విద్యయంతయు నిష్ప్రయోజనమేనా? అంతయు వల్లెవేయుట మాత్రమేనా? పల్లెవేయుట యనిన త్వరగా జ్ఞానమును న్యాసింపజేయుట యగుచో నయ్యది ప్రయోజనకరమే యగును. కాని అది మిడిమిడిజ్ఞానమునో నిష్ప్రయోజకమే యగును. ఇట్టి మిడిమిడిజ్ఞానమునే కాడ్డినతో న్యూమాన్ నిరర్థకమని నిరసించెను. ప్రతి విషయమునుగూర్చియు నయదాని మాటలను జెప్పనేర్చుకొనుటయు, ఏ విషయమునుగూర్చి యైనను డబ్బను మాటలకన్నను నెక్కువ చెప్పటకు రాకపోవుటయు, కేవల ముపన్యాసములను, పత్రికలను మానపత్రికలను నాధారము జేసికొని మిడిమిడిజ్ఞానము సంపాదించి విద్యాలయమును శ్రమతో సత్వమును గ్రహింపలేకపోవుట తటస్థించుచుండును.

సార్వైక్ రిజార్వ్ అను ధ్యనిప్రధానముగ గ్రంథరాజమును కార్తెలు "పాండిత్యప్రకర్ష" మనునధ్యాయమున పాండిత్యమును మిడిమిడి పండితులు విద్యార్థుల తలలందు తాతలనాటి అనవసరపు సంగతుల నన్నిటిని కూరి వారి మతులను పాడుచేయుటను పూర్ణముగ నిరసించెను. ఇట్టి పరమార్థరహితవిద్యావిధానములన భారతీయవిద్యార్థులు నిరాశాపూర్వకములయై కాకపోయినను విశ్వాసరహితములు గావించును. అందుకనియే ఉపన్యాసములు ఊరేగింపులు మొదలగు వానితో సంబంధము లేని గురువేద్యన్యాసమే విద్యాభ్యాసము పట్ల నాదరము సర్వదేశములందును మహావిద్యాలయములను మహాపండితులను చూచియే యున్నారు. అట్టి యాదరమే నేడు తిరిగి మనదేశమున పొడమాపుట శుభవిహ్వము. విజ్ఞానవిహ్వ ఎక్కువకాలము. వట్టివిద్యోపార్జనము కొంచెముమాత్రమే చాలదు. ఎట్లాఒకట్లు కావలసిమట్లుకు విద్య సంపాదించుటకన్న విద్యావిహ్వము విద్యాసక్తియు ప్రధానమలయు, అట్టివిహ్వమునందు, అసక్తియు పెంపొందించుటయే విశ్వవిద్యాలయధర్మమనియు మాన్వప్రభువు కేంద్రీయ విద్యాలయమునకు ఆక్రమ ప్రభువుగారి గ్రంథాలయమును బహుమానముగా నొసగు సందర్భమున వ్రాసిన లేఖలో తెల్పిన యభిప్రాయములనే మీకు అనుసరణీయములుగ సిద్ధాంతీకరించెదను. ఇది అంతయు పాడిమాటలని చులకన చేయవచ్చును కాని పాడిమాటలలోకూడ చాలవరకు సత్వము కలదు. మద్రాసుప్రభుత్వమున నీశాఖను నడుపుచున్నవారి విషయమున చాల శ్రద్ధమాపుచున్నారనుటకు సంశయించుచున్నాను. విమర్శనములకేమిగాని, విశ్వవిద్యాలయము క్రొత్త కాసము ననుసరించి సరియగుపద్ధతులపైనే స్థాపింపబడినది. విశ్వవిద్యాలయ మభివృద్ధి నొందుటకు ప్రభుత్వమువారి సహాయము కొంతవరకే యుపకరించును గాని విశేషభాగముదారవంతులగు ప్రజల సహాయముమే అవసరమగును. కేయిను కాలేజీని స్థాపించినవొకచెయ్యడని తెలియనగును. అతనికే పిల్లలు లేకపోయినను ఇట్టి విద్యాలయస్థాపనములన క్రొత్తరకపు శాశ్వతములంబాభివృద్ధి యగునని యతడు భావించెను. మితాక్షరన్యాయశాస్త్రమున గురువును వారసులలో నూరక చేర్చలేదు. సర్ రాబిబహోధీభాష్, ప్రెమచంద్ రాయచంద్, టాగూర్, సర్ సయ్యద్ అహమ్మద్, వారణాశీ విద్యాలయ స్థాపకులనెవ మనవారిలోకూడ దానకర్ణులు బయలుదేరి విశ్వవిద్యాలయమునకు చాలినంతదగ్గర మిచ్చి అందు వివిధశాఖలు ప్రభువిల్లుట కవకాశములను గలిగించెదటగాక. ఇంగ్లీషు అమెరికను విశ్వవిద్యాలయము లిట్టిప్రత్యేకమృత్తులయోదార్పములననే యభివృద్ధిలోనికి వచ్చినవి. ఇందులన ప్రత్యేక విజ్ఞానము పెంపొందింపవచ్చును. సత్రములు, గుట్ట, గోపురాదులు కట్టించు మనరాష్ట్రమునందలి ధర్మదాతల కిది యొక తక్కువలోనిది కాదు.

ప్రభుత్వమువారి విధి

పైన చెప్పినదానినిబట్టి ప్రభుత్వమువారి విధిగమనింపకవిడిచివేసిన తలపనలను. ఈదేశమున పరిస్థితులను జ్ఞియు బర్యాలోచిత ఉచిత జాతీయవిద్యావ్యాపనము గావించు బాధ్యతను సలపవలెనని దేశమున లేకపోవుటనుబట్టియు నీ దేశము నున్నతవిద్యకన్న ప్రారంభవిద్యనే ప్రభుత్వమువారెక్కువ వ్యాపనము జేయుట అవసరమగుచున్నది. ఇతిరదేశములలో నున్నవిద్యకు ప్రోత్సాహము సరికా నొసగబడుచున్నది. ఫిషర్ గారిచే తయారుచేయబడిన 1918 వ సం॥ చట్టము ననుసరించి ఇంగ్లాండులో తయారైన విద్యావిధానము యొక్కభివృద్ధియు విషయము తీవ్రభంధములకు కారణమైనది. ఆ శాఖమున పిల్లలకు విద్యజెప్పబడుటకాక వారిపై అజమాయిషీ కనగొనుటకూడ విద్యాధికారుల విధియని స్పష్టముగ తెలుపుబడియున్నది. విద్యా శాఖ విషయము

ననే ప్రత్యేకముగా ప్రభుత్వమువారు ఖర్చుతగ్గింప యత్నించి దేశమునకు లాభముగావించుటయే తెలివిమానినపని యని యు విద్యావిహ్వములగు పాటక జనులు ఎందుమను పనికిరాని వారగుదురనియు ప్రస్తుతపు కోశాశికారి తెల్పిన విమర్శకాళి ప్రాయములు గ్రహణీయములు విద్యావిషయమే సాంఘిక్యాధికారిమన్యలకై పరిష్కార మని ఎల్లదేశములలోను గ్రహింపబడుచున్నది. పనిపాటలవాండు విద్యానంతు లగుచో తమ పనులను తెలివి గలిగి మంచిపద్ధతులపైనే కావించుచు విద్యావంతులై స్వలాభము నునుదేశలాభమునందు కారాభూతు లగుదురు. విశ్వవిద్యాలయవిద్య సామాన్యజనులకుకూడ అందజేయవలెనని హాల్దేను ప్రభువు తెలిపినదానిభావ నదియే. ఎవరో ఒకరిద్దరు మహాపండితులుద్భవించినదానికన్న వేలపాటి ప్రజలు విద్యావంతు లగుట ఎక్కువప్రయోజనకరము. అందుకనియే నేను పట్టభద్రులసంఖ్య ఎక్కువ యగుచున్నదని విచారించెను. సామాన్య మానవులకు వైతము విద్యా విషయమున మంచి యవకాశములను కల్పించినచో నేశమున నేరములును దుస్థితియును తొలగిపోవునను రస్కిన్ అభిప్రాయము నేను పూర్ణముగ సంగీరించెను. భారత విశ్వవిద్యాలయముల సమావేశము గావించు సందర్భమున రిడింగు ప్రభువు విజ్ఞానసామాజ్యము భారతీయ సామాజ్యముతో పాటుకలసి మెలసి వర్ధిల్లవలెనని చెప్పిన యభిప్రాయ మొంతయు సమంజసముగ వున్నది. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వవిధానము లనేగాక సంఘనిర్మాణసామ్రాజ్యములకుకూడ ప్రజలు తీవ్రముగ పరిశీలించు చున్నారని స్పష్టమగుచున్నది. ఇప్పుడే మనము తీవ్రముగ పరిశీలన నెగ్గవలసియున్నది.

మాన్వప్రభు వొకసారి సదసభివేకమును పెంపొందించుట బ్రటిషు విశ్వవిద్యాలయములు తమ యాదర్శములలో ప్రధాన మయినవానిలో నొకటిగ గ్రహించి పోషింప వలెనని యొసగిన యభిప్రాయమును ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయాధికారులు సరిగ్ గ్రహించి అట్టి సదసభివేకమును పెంపొందించుటకు యత్నములు గావించవలెను. ప్రపంచమున సాంఘికపరివర్తనము తెచ్చి జరుగుచున్నది. చిల్లరవిషయములను గూర్చి మన మూరక ఆందోళనము జెందుచున్నాము. కాని తలపైనుండి పాదముల క్రింద నుండియు ప్రవహించు చున్న జీవితతరంగములను మనము గమనింపవలదా? ఇట్టి ప్రయోజనమును చేకూర్చగలిగిన సాధనము సామాన్యుల కున్నత విద్యను లభ్యముగావించుటయే యగును.

దాక్షిణాత్యుల ప్రతిభ

సరియైన విద్యార్జనమే నిజమగు స్వాతంత్ర్య మనదగును. మానసికసంస్కారమే దీనికి ప్రధానలక్షణము. సంఘభావమును ప్రజాపితకార్యాచరణాన్విత నిర్మాణక్షత సాధరభావము మొదలగు సుగుణములను విద్య పురిల్పవలెను. ఇట్టి గుణములవలననే పట్టభద్రులు దేశమును సంఘమును లోపరహితములుగా పునర్నిర్మాణము గావించగలుగుదురు. దీనివలననే తమ ఆత్మగౌరవమును వారు కాపాడుకొనగలరు. అందుకనియే "స్వస్వరూపసంధానము గావించువు" "స్వధర్మము ననుష్ఠించువు" అను నూత్రములను హెచ్చరించి జ్ఞాపకము చేయవలసి వచ్చుచున్నది. అందుకనియే ప్రతి విద్యార్థిని యందుచుకూడ యితను పోషింపవలెనను నభిప్రాయము వ్యాపించుచున్నది. టాగూరు గద్యకావ్యములవలె రామన్ పండితుని శాస్త్ర పరిభాషలు కూడ లోరక శాఖాగ్ర ప్రదములేయగును కాని అవి భారతదేశమునకు ప్రత్యేకగౌరవము నుపపాదించుచు భారతీయుల యుపజ్ఞను ప్రదర్శించునవిగ నుండును. ఇట్టి యుపపత్తి మన విశ్వవిద్యాలయము కల్పింపజాలదుయ్యెను. మన యొక్క ప్రతిభ యేమి మిగిలియున్నది? శింకర రామానుజ మధ్యచార్యుల చే ప్రదర్శితమైన వ్రావిడి ప్రతిభ నేటికా లమున గణితము మొదలగు శాస్త్రాదులయందు రామన్, రామానుజం, రంగనాథపండితుల చేతను, న్యాయశాస్త్రమున ముత్తపాస్వామిఅయ్యర్ భాష్యమ అయ్యంగార్లచేతను, రాజ్యతంత్ర నిర్వహణమున మాధవరావు రంగాచార్యులే మొదలయ్యుగార్లచేతను ప్రదర్శింపబడినది. కాని ఆ ప్రతిభ ఎట్టిది? వారి ప్రతిభలోక జ్ఞానమునందునను వ్యవహారనక్షత్ర యందును హేతుగ్రహణమునందునను ప్రకాశించినది. కాని బుద్ధుడు జెనభట్టు కబీరు తుకారాం చైతన్యదు టాగూరు సరోజినీ విశేకానందుడు మొదలగువారివలె రసన త్యాగ్యజాల నిర్మాణమునందును భక్తిగీతిరచనమునందును ప్రకాశింపలేదు తమిళభట్టు గీతములను మిహామియించినచో మనవారు రసప్రపంచమున పొందిన గొప్పతనము కేవలము మృగ్యమే. దాక్షిణాత్యుల ప్రతిభ హేతువాదన నాయందు నను ప్రపంచీలాభములను కాపాడుకొంటుండు నను వాక్యార్థముల గావించుటయందునను ప్రసరించి జనసామాన్యమునందు శిక్షాభావమునకును విశ్వాసరాహిత్యమునకును భిన్నమార్గానుసరణమునకును కారణమగుచున్నది. కాని మనదేశపు మొక్కు తదనుకూలమగు పద్ధతులనే పెరుగవలెను. దాక్షిణాత్యు విద్యావిధానమున సంస్కరణము గావించుటలచిగానినవా రీవిష

యమును గుర్తించి దాక్షిణాత్యుల ప్రత్యేకత కనుగుణ్యముగ పద్ధతులనే జాగ్రత్తతో పోషించు విద్యావిధానమును సంస్కరింపవలసియుండును.

తెనాలి సంస్కృతకళాశాల

ఆంధ్రదేశమున గీర్వాణభావము బునగడ్డంపవల్లెను తలంపుతో తెనాలిశాలాకా కొల్లూరుగ్రామమున శ్రీవిబుధవిద్యాసంస్థిని లానుకొనగ స్థాపింపబడినది. ఈశాఖవారు మౌర్యులను కొకభూమి పండితభద్ర, గావించి యందగ్గులకుఁ బారి తోషికము లొసంగెడివారు. ఇట్టి వార్షికభ 192 వ సంవత్సరము డిశంబరు మాసమునందు తెనాలిగ్రామమున జరిగెను. ఆ రథలో నాంధ్రగీర్వాణాధ్యక్షులమును విశ్వవిద్యాలయ పద్ధతుల ననుసరించి చేయుచు కళాశాల నొకదానిని స్థాపింపవలెనని తీర్మానించబడినది.

పై తీర్మానముసారముఁ కళాశాలను తెనాలి గ్రామమునందు నెలకొల్పినచో భవనమునుచితముగ నొసంగుటకు 24 శ్రీముదిగొండ చంద్రహాళిశాస్త్రి గారును విద్యార్థులకు భోజనము నేర్పాటు చేయుటకు బండితులకుఁ గొంతద్రవ్యసహాయము జేయుటకును బ్రుశ్రి ముకుత వల్లభమూర్తియారాయ శాస్త్రి గారు నాగ్దానముచేసెరట. ఇందు చంద్రహాళి శాస్త్రి గారు తమసత్రమును కళాశాలకాలేచ్చిరి. రథాత్మయారాయ శాస్త్రి గారు విద్యార్థులకు భోజనములయమై కొంతసహాయము జేయుతునల్పిరి. కాని యేకారణముచేతనో యీహాస్థము. వారు సహాయము చేయుట మానివేసిరి. చంద్రహాళిశాస్త్రి గారి కుమారులు తమ తండ్రిగారి దానమును బాలించుచున్నారు.

ప్రస్తుత ముందుక కళాశాలపాలకసంఘమువారు తెనాలి వాస్తవ్యులను బిరహాలకసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీమత పిల్లల వట్టి ఆంజనేయ పంతులు బి. యే. ఎం. యగ్. సి. గారు కళాశాలా విషయమై యెక్కువశ్రద్ధను జూపుచున్నారు. గత వత్సరము ఫ్యాబ్రరీకి 0 రూప్యములందుకుని నిచ్చుటకు వర్తక భావములు నాగ్దానముచేసి యొంగిరి.

ఈవిద్యాలయము బండితుల చేతనులకై వత్సరమునకు మూడుశేల రూప్యములుపైగా వ్యయమగును. ఇందు బ్రభుత్వమువారు వార్షికముగా 70 రూప్యములు ; తెనాలిపురపాలక సంఘమువారు ప్రిన్సిపల్ ఛెరుక్రింద 500 రూప్యములున్న గ్రాంటునిచేతను కొల్లూ చితలమ్మ ధర్మశండునుండి వార్షికముగ 500 రూప్యముల నిర్వహణ కొల్లూరువాస్తవ్యులు గతవత్సరమేర్పాటు చేసినందుకీ, వాకి మేమంతయుఁ గృతజ్ఞులము. కళాశాలమున పరీక్ష లొకసంఘముగ నెర్పడి నెలచంకాలు కమారుచేసి విద్యార్థులకు సుచితభోజనవసతి నేర్పాటుచేసిరి. వచ్చిన విద్యార్థులకు సుచితభోజన ముంకెగబడును. ఈవిద్యాలయమున సర్వైకవేదా తోహాగణియుఁ దెలుగు సంస్కృత విద్యానుకత్తులగు పోషింపబడును. ఇందు కొందువులకు బ్రవేశ మొంగుండును. కడతొక 12 ఎచ్చిములనుండి యందు త్రిమిత్యవిద్యార్థు లుండునుగలరు. వారు ప్రభుత్వపు కళాశాలయందు మహాధ్యాయపదవి నలంకరించి గుభముగ తమోసాధ సంపాదించుచు చున్నారు.

ఇట్టిసాతకాల ద్రవ్యతోపముచేఁ జాలకస్థితినున్నది, పండితులక గడదిన యాణుమాసములనుండి వేతనము లొసంగబడలేదు. కనుక నాంధ్రగీర్వాణభావాభిమాను లందఱుఁ దగుకాయముచేయుదురుగా తమని ప్రార్థించుచున్నాము.

పుచ్చా వరదరామకృష్ణయ్య బి. ఏ.

ప్రిన్సిపల్.

మోహనీ తైలము

కృష్ణా నూనెల సీసా 1-5 రూ. 0.12-0

శ్రీపురుషులు వాడుతున్న మోగమైనది.

ఇదిసనోపరిశ్రమము కేయు విద్యార్థులు, ప్రిన్సిపల్స్, డాక్టర్లు గలవారు మొదలగువారికి కుబినిన, విశ్రాంతినిచ్చును. మందల మోహలాభములను ప్రాపగు ములును కునోరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రుచియునుగ నువానచెప్ప నలవికాదు. తిలకు రాచి దువ్వుకొని ఇలగు పొరుగు వారలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోచుండును పుట్ట నివ్వదు. దీనియందు యనోహరమును శుశానన ద్రవ్యములను చేర్చి రియారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి యెప్పుడవసయియున్నాము. వేయెలకసాపంశించిన నిజము తెలియాలదు. అన్ని రంగులు పుల్లెలు, ముంజులు - ఇంగ్లీషులు,

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం॥ ఆగస్టునెల 21 వ తేదీ

గురువారము

నూలు వడుకుట: ఆంధ్రుల ధర్మము

కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానమును, ఆంధ్ర సభ్యులెంతవరకు నిర్వహించిరో, వేరొకచోట ప్రచురింపబడిన వివరములబట్టి గ్రహింపవచ్చును. గుజరాత్తిమండలము జూపిన నిర్మాణోత్సాహమును జూహవలశోభింపను, ఆంధ్ర దేశస్థిని నిర్మాణోత్సాహము గలిగించజాలదు. నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణము పట్ల ఉత్సాహముదగ్గి, కొంతవరకు సిద్ధాంత రాధాంతములతో దేశము ప్రోద్బుచ్చుచున్న సమయమున, గాంధీమహాత్ముడు పాంచ జన్యమును పూరించి, మరిల ప్రజలను మేల్కొల్పిపెను. ప్రజలలో నూతనప్రబోధ మేర్పడెను. ప్రభుత్వమున మగటచే, సభ్యులింకను ప్రాతయలవాటులను విడువలేదు. ఐనను కిరిరి మంది కాంగ్రెసు సభ్యులు ఆంధ్రదేశమునుండి స్థూలము వడికి పంపియుండుట ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారి హెచ్చరిక సి సందర్భమున గమనింపదగును. కాంగ్రెసు ప్రతినిధి సంఘ సభ్యులుగాని వారు సహితము, నూలును వడికి బంపియుండుట, మిక్కిలి ప్రశంసార్హము. మొత్తముమీద ఆంధ్రదేశమునుండి వెల్వడిన నూలు పొడివు, 7,63,731 గజములు. తూతము 2,612 తులములు. నూలును పంపినవారిలో ప్రతి నిధి సంఘసభ్యులు 272మంది గలరు. ఇతరులు 116 గురు.

నూలువడికి మహాత్ముని సంకల్పమునకు తోడ్పడ పులిన ధర్మము కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరపై గలదు. నాల్గణాల సభ్యులయినను, కార్యనిర్వాహక సభ్యులయినను, కద్దరునిర్మాణమునకు తోడ్పడుటయత్నం తాపశ్శక్తియు. అహమ్మదాబాదు తీర్మానముప్రకారము పంపవలసిన నూలును 24 వ తేదీ లోపుగ పంపక తప్పదని, కద్దరుసంఘ కార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు. అందుచే సభ్యులందరును యీ తేదీ లోపుగ నూలువడికింపి, తమ గౌరవమును ఆంధ్రదేశ గౌరవమును నిలువబెట్టుట శ్రేయస్కరము. ఆంధ్రనాయకులు పలువురు తమ విధ్యుక్త ధర్మమును నెఱవెర్చినందులకు, వారి సభనందించెదము. ఇంతవరకు నూలును పంపినవారిలో బులును సాంబ మూర్తిగారెక్కుడు మొత్తమును పంపి, మహాత్మునిపై గాఢభక్తిని గనుపజచిరి. నాయకులు మార్గ దర్శకు లగుచున్నపుడు, తదితరులు వారిమార్గము సవలంబించక మంపరు. దేశమున కిప్పుడు నిర్మాణ కార్యక్రమ మొక్కిటియే నిలిచియున్నది. సుని యోవశ్యకత రుపమములవారు ను గుర్తించుచున్నారు, తక్కుంగల కార్యక్రమము లన్నియు

శాశ్వతలాభము గలిగించవని, చూడి యయినది. ఆంధ్రదేశము నిర్మాణకార్యక్రమముపట్ల శ్రద్ధ జూపిన క్షీర్తి నిదివరకు బడసియుండెను. ఇకముందును అట్టిక్షీర్తిని నిలుపుకొని మహాత్ముని విశ్వాసమునకు పాత్రమగు గాక యని కోరెదము.

ఆంధ్రదేశమునందు కద్దరు నిలువయున్నదని తెలిసిననంగతియే. దీనిని త్వరలో ఖర్చుపెట్టుట ఎటు లను ప్రశ్న, యదయించినది. అఖిలభారత కద్దరు సంఘమువారిచే నియుక్తులై, భరూచాగారు దేశమున పర్యటనము సలుపుచున్నారు. వీరు పంజాబుకు వెడలి, ఆక్కడ నిలువయున్న కద్దరును విక్రయింప బూనుకొనిరి. లాహోరులో ఇంటింటికిని తిరిగి కద్దరును విక్రయింపగ పదివేలరూపాయల ఖరీదుగల కద్దరు పక్షముదినములలో ఖర్చయ్యెను. కాంగ్రెసు ప్రచారకు లిక్కార్యము హీనమని ఎచక తిరిగి విక్రయించుచో, ఆంధ్రదేశమున కద్దరు గులభముగ నమ్ముడు పోగలదు. ఇంటింటికి దిరుగుట వలన, ప్రజలలో కద్దరు విషయమై సధిక ప్రబోధము గలిగించుటకు వీలగును. పట్టణములలో నిట్టి కార్య మెక్కుడులాభ కరమని, వెనుక నూచించియుంటిమి. నగరవాసులు వెలలకన్న, నందుబాటు నెక్కుడుగ పాటించెదరు. తమ వాకి-డ్లలో కద్దరు దొరకుచున్నచో, ఏమాత్ర మభిమానము గలవారయినను కద్దరును కొనుటకు వెనుదీయరు. ప్రజల ఆక్కరలకన్నను కద్దరధికముగ తయారగునని చింతింపనక్కరలేదు. కద్దరును విక్రయించు మార్గముల నన్వేషించిన. పరిస్థితులు చక్కబడును. కద్దరుసంఘమువారి విషయమై తగిన ఏర్పాటుల గావించుట ముఖ్యము. రాబోవు నెలలో నయినను, కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరు నూలుకు సంబంధించిన తీర్మానమును నిర్వహించి, కృతార్థులయ్యెదకు గాక !

మనుష్యస్వభావవిరుద్ధము

ఆర్. జి. ప్రధానుగారు, సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు, ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము మనుష్య స్వభావవిరుద్ధమని, నూచించిరి. వీరివర్ణన కొంచెము తీవ్రముగనున్నను, సత్యము నే దెలుపుచున్నది. మరెయొకసంగతిని గూడ వీరు తేటపరచిరి. ఒకజాతి వేరొకజాతియొక్క స్వపరిపాలనార్హతను నిర్ణయించుట సహితము, మానవ స్వభావ విరుద్ధమని ప్రధానుగారు నూచించిరి. సంస్కరణ శాసన మేర్పరచిన పరిక్షలు భారతీయుల ఆత్మగౌరవమునకు భంగ కరము లనుటకు సందియములేదు. విదేశ పరిపాలకులు పాలితులయర్హత నెన్నటికయినను గుర్తించెదరా యని సందేహముగలదు. ఇంగ్లండు సంగతి నుదాహరణముగదెచ్చుట యప్రశస్తము. బ్రిటీషు రాజ్యాంగమును దెట్టిమార్పులు గలిగినను, ప్రధానుగారు దెలిపినటుల బ్రిటీషుప్రజలు స్వపరిపాలనమున కసర్దుల మని ఎన్నడును యూహించియుండలేదు. హిందూదేశస్థితి అట్టిదిగాదు. భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కసర్దులని, పాలకులు చాటుచున్నారు. సంస్కరణశాసన మీ యూహ నాధారముజేసి కొనుచున్నది. ఒక్కసారి నీటిలోపడవై చిన, మనుష్యుడు యీదగలడా యని, విచారణసంఘ సభ్యు

లొకరు ప్రశ్నించిరి. కాని, శివస్వామియ్యరుగారు దెలిపినటుల, కాళ్లను చేతులను కట్టి వడవైచిన ఒక్కమాత్రే ముశిగిపోవుట నిశ్చయము. మొదటి దృష్టాంతమునందు స్వల్ప సహాయముతో ఈతను నేర్చుకొనుటకయినను అవకాశము గలదు. రెండవ దృష్టాంతమునం దట్టి యవకాశమే లేకున్నది. సివిలుసర్వీసు సభ్యులు గొందరు, లా ఆర్డరులను ప్రజాయత్తము జేయవచ్చునని విజ్ఞాపనను పంప బ్రయత్నింపగ, ప్రభుత్వమువారు అందు కవకాశ మొనగకబోయిరట. పిమ్మట ఎడ్వర్డు బార్క్లరుగా రీ య భిప్రాయము లను పుస్తక రూపమున బ్రకటించిరిని, ప్రధానుగారు నూచించిరి. సివిలుసర్వీసు సభ్యులు లా ఆర్డరులను నిర్వహించెడి విధమేదియో, తెలియుచునేయున్నది. ప్రజల జన్మ స్వాతంత్ర్యములను నిరోధించుటయే లాఆర్డరు నిర్వహణమగుచున్నది. అట్టివిరి, సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు కొందరయినను తమ అసమర్థతను గుర్తించి ప్రజలహక్కుల పంగీకరించియుండుట సంభావ్యముగనున్నది. ప్రభుత్వమువారి సంగతిని బయల్పరుప నీయక బోయినను, సంస్కరణసంఘ విచారణద్వారా నయ్యది బయల్పడినందులకు సంతసింపవచ్చును. ఈ విచారణసందర్భమున, సందేహమొకటి ప్రబలకమానదు. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమున కిదివరకు తల యూపిన మితవాదనాముకులు, మానవస్వభావమున కిది విరుద్ధమని వెనుక గ్రహించియుండలేదా ? అనుభవమువలన గాని వీరి సంగతిని గ్రహింపలేక బోయిరిగాబోలు ! ఇక నయినను సత్వరస్వరాజ్యస్థితికి వీరు ప్రయత్నముల సలిపి, ప్రజల కృషికి తోడ్పడెదరా ?

కాండ్రేగుల రామచంద్రరావుగారు

కాంగ్రెసుపత్రికకు సంపాదకులుగ నుండిన కాండ్రేగుల రామచంద్రరావుగారి విచారణ కేవల నామమాత్రమని, పాతకులకు దెలియును. ఇట్టి విచారణలవలననే, న్యాయనిర్వహణపద్ధతి పరిహాసాస్పదమగుచున్నది. నేరముమోపబడినవారు, కేసులలో వాదించనపుడు, న్యాయాధికారులు సత్యమును గ్రహించుటకు మరింత శ్రద్ధపహించవలసియుండుదు. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమును సమర్థించుటగాని, లా ఆర్డరుల రక్షణముగాని, న్యాయాధిక్షతుల ప్రధాన ధర్మముగాదు. సత్యమును గ్రహించి, న్యాయమును నిర్వహించుటయే వారి ముఖ్య ధర్మము. హైందవ న్యాయాధికారులు తమ ధర్మమును మరచుటకు, ప్రస్తుతవిధానము ప్రోద్బల మొనగుచున్నది. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు రామచంద్ర రావుగారి విచారణసందర్భమున మిగుల తొందరపడుటకు కారణమేమని, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు ప్రశ్నింపగ, ప్రభుత్వమువారిటుల ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

“జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి రిపోర్టు ప్రభుత్వమువారి కందినది. కేసు విచారణలో అనాసరమయిన తొందరగలదని వారికి గనుపించలేదు. మేజిస్ట్రేటుగారి చర్యలవలన తమకు అన్యాయము జరిగినని ముద్దయి భావించుచో, హైకోర్టు ఆపీలు జేసి యుండవలసినది.”

జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి రిపోర్టు నిన్నటిదినము ప్రచురించియుంటిమి. మేజిస్ట్రేటుగారు తొందర

కడిలో లేదో, దానిని చదివిన సులభముగ కనుగొనవచ్చును. రామచంద్రరావుగారిని 16 వ తేదిన ఉదయమున రాజమహేంద్రవరమునందు అరెస్టు చేసి కాకినాడకు తీసుకునివచ్చిరి. ఆరోజు మూడవ శనివారముగనుటచే శేలవూడినము. అయినను, విచారణను ఆ దిన మే ప్రారంభించిరి. ప్రాసిక్యూషను సాక్ష్యము 12 గంటలకే ముగిసెను. స్టేటుమెంటును దాఖలుచేయుటకు రామచంద్రరావుగారు ఒకవారముదినములు విశ్రాంతిముగోరగ మేజిస్ట్రేటుగారు నిరాకరించిరి. ఇంతకాలము గడువునకు యనవసరమని మేజిస్ట్రేటుగారి యుద్దేశ్యము. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలలోపల స్టేటుమెంటును దాఖలుజేయవలయు సని, మేజిస్ట్రేటుగారు రాజ్ఞాపించిరి. రాజద్రోహ నేరమునకు సంబంధించిన విచారణ మూడుగంటలలో ముగియుట తొందరగానిచో ఇక తొందరయన నేడయో తెలియదు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి నిబంధన, రామలింగారెడ్డిగారి వాదమును మరింత బలపరుచుచున్నది.

లిట్టను ప్రభువుగారి మామణ

లిట్టను ప్రభువుగారుచేసిన స్త్రీ దూషణ, వంగదేశము నొకకొననుండి వేరొకకొనవరకు ప్రజ్వలింపజేసెను. పాపము భారతీయుల నెటుల దూషించినను ఇట్లుండలేదని మీరు తలచియుందురు. కలకత్తాలో మొన్నటటము జరిగిన అసమ్మతిసభలో, ఉపన్యాసకులు లిట్టను ప్రభువుగారికి తగిన ప్రత్యుత్తరమొసగిరి. సరోజినీదేవిగారు లిట్టను ప్రభువుగారి కింకను నొక యవకాశమొసగిరి. ఇకనయినను మీరు తమ పశ్చాత్తాపము తెలిపి, తమవాక్యములను సహించుకొనుట సముచితము. భారతీయులు, క్షమాగుణముగలవారు. ఎట్టి యపకృతి నెనర్చిన వారి కయినను పశ్చాత్తాపమున కవకాశ మిచ్చెదరు. లిట్టను ప్రభువుగారికి నయినను తమ విచారమును వెలుపనియెడల, వెనుకటి బెంగాలు పరిస్థితులు మరల యదయించుట వింతగాదు. లిట్టను ప్రభువుగారు చేసినదోషము సామాన్యమయినది గాదు. నారీ మణులను దూషించుట మాతృద్రోహము. స్థాన ఒలిమివలన, లిట్టను ప్రభువుగారి నేరము మాసిపోవదు. సరోజినీదేవిగారు జెప్పినట్లు, భారతీయులకు భౌతికసౌఖ్యములకిన్న, ఆత్మగౌరవము ముఖ్యము. వారు సర్వసౌఖ్యములను గోల్పోయినను, స్త్రీల మానరక్షణమునకు ఉదాసీనత జూజాలరు. ఒక వంక ఛామినార్ కేసు జరుగుచుండు, అందును గూర్చి లిట్టను ప్రభువుగారు రన్యాపదేశముగ బ్రసంగించి, న్యాయభంగ మొనర్చిరి. అధికారవర్ధిల్లి, యిదివరకే విషమముగనున్నచో, లిట్టను ప్రభువుగారి ప్రసంగము మరింత విషమము గావించెను. బెంగాలు శాసనసభలో నీవిషయమై తీర్మానము పాదంపనెంచగ, అధ్యక్షు లవకాశము నొసగక బోయిరి. శాసనసభ వాదనోరు మూయవచ్చునుగాని భారతీయుల మనోభావముల నరికట్ట వీలులేదు. బెంగాలు క్రైస్తవసమావేశము వారు గూడ, లిట్టను ప్రభువుగారి మామణను నిరసించిరి. క్రైస్తవ ధర్మమున కిది విరుద్ధమని మీరు గుర్తించియుందురు. లిట్టను ప్రభువు తన దూషణవాక్యముల నుపసంహరించుకొని భారతీయుల క్షమాపణను వెంటనే

ఆంధ్ర ల గాంధీ మహాత్మని పుణ్య సంచిక లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

21-8-24

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

చందాలు

పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు

46677-45

ఇదివరకు

23681-14-9

ఇదివరకు

పుణ్యసంచిక సామూహికంపు చిరునామా:— కా. నాగేశ్వరరావు నె. 7, తిరువెట్టిపేడి, మద్రాసు

గోరనియెడల, అతడు హిందూదేశపు తీరములను విడుచువరకు, ప్రజాపక్షము తగ్గజాలదు. ప్రజల నీ తీరున నిందించుటకు వీలులేకుండ జేయవలయు ననిన భారతవర్షము వెంటనే స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు తన శక్తినంతయు వినియోగింపవలయును. లిట్టను ప్రభువుబోలు అధర్మానుసరులకు జెప్పదగిన ఫలప్రదమగు జవాబిదియే.

మద్రాసు కాన్వేషను ప్రసంగము

నేటిదినము జరిగిన మద్రాసు కాన్వేషను సభలో, గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారిచ్చిన ప్రసంగము భావగర్భితమై యొప్పుచున్నది. అధికారపరిస్థితులు, అయ్యరుగారి స్వేచ్ఛాభిప్రాయ ప్రకటనమునకు కొంతవడి ఆటంకము గలిగించియుండును ప్రస్తుత విద్యావిధానము, ప్రయోజనకరముగ లేదని, అయ్యరుగారు అంగీకరించుచున్నారు. వేరుకు “కళాశాల” తెన్నియన్నను, కళలను నేర్చు పాఠశాల యొక్కటియు గనుపింపదు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము విజ్ఞాననిలయముగ లేదని, అయ్యరుగారు విచారించుచున్నారు. ప్రస్తుత విద్యావిధానము, సృష్టిశక్తి నెరగకులేదు. చరిత్ర గూర్చి గాని, ప్రకృతి శాస్త్రముల గూర్చి గాని, న్యాయశాస్త్రముగూర్చిగాని, జరిగెడి పరిశోధనలు గనుపింపవు. చిత్రలేఖనమున కనలే ప్రోత్సాహము లేదు. ఈ విషయమున, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము మెరుగ నున్నదనుట సత్యము. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము వలన గలిగిన మంచిని, రామస్వామి అయ్యరుగారు వివరించిరి గాని, దాని యందు ఎంచదగిన దేమియు గనుపింపదు. నూతన విశ్వవిద్యాలయ చట్టమువలన, భూతలస్వర్గ మేర్పడుననుట కేవల భ్రమ. దక్షిణదేశము తర్కబద్ధమనియు, అందుచే యీ ప్రదేశమున విద్యావిధానమును నిర్ణయించుటగో విషయమును సరకు గొనవలసినదనియు, రామస్వామి అయ్యరుగారు హెచ్చరించిరి. వీరి యాహ్వానండు సత్యముగలదు. కాని, ప్రభుత్వ విద్యా విధానము, జాతీయ సాంప్రదాయములను గమనించి, తదనుకూలముగ నడుచునని యూహించుట కవకాశములేదు. నూతన విశ్వవిద్యాలయ చట్టము గూడ, ప్రాతరకపు విద్యకే ప్రోత్సాహ మొసగుచున్నది. పై యాకారమును మార్చినంత మాత్రమున ప్రయోజన మేమి గలదు?

హిందూమహమ్మదీయకలహకారణము
పంజాబునందు హిందూమహమ్మదీయ కలహమునకు ముఖ్యకారణమేమి? ఆ విషయమై బర్మాతు అలీగారు సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి ఎదుట నిచ్చిన సాక్ష్యమునందు, నిజస్థితిని వ్యక్తపరచి, హిందూమహమ్మదీయ కలహములు పట్టణములలోనే ముఖ్యముగ గలవట. వీని యన్నిటికి, ప్రభుత్వోద్యోగముల విషయమై గట్ గెడి మనస్ఫురత బీజములట. బర్మాతు అలీగారు దెలిపిన సందర్భము లనేక ప్రాంతములలో గనుపించును. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతిక కడులు, వైదికీయ్యోగి కడులు, మున్నగునవి ప్రభుత్వ కార్యాలయములందు ప్రచంభమై వెలువలకు బ్రాకును. స్వపరిపాలనాభిలాషు లీ కక్షల కెంత దూరముగ నుండిన నంత శ్రేయస్కరము. నిజస్థితిని గుర్తించియే, స్వరాజ్యము లభించువరకు ప్రభుత్వోద్యోగములను, ప్రభుత్వపదవులను ఆశింపవలదని, మహాత్ముడు దేశమునకు హితమొనగెను. బర్మాతు అలీగారు నుడివినట్లు, గ్రామ ప్రజలలో నిట్టి వైషమ్యము గనుపింపదు. అసహాయోద్యమమును ఎక్కుడు దీక్షతో కొనసాగించుచో, అంతి రైషమ్యము లంతరించి, స్వరాజ్య మతి త్వరితముగ లభింపగలదు.

లేబరు సమావేశము: హైందవసమస్య

ఏడవ అక్టోబరు తేదిన లండనులో జరిగెడి లేబరుపక్ష సమావేశములో, హిందూదేశమునకు తక్షణ స్వరాజ్యమొసగి, రాజకీయ నిర్బంధతులను విడుదల జేయవలయునని, సభ్యు లొకరు తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరని హిందూ ప్రతికకు జరిగిన ప్రత్యేక తంతివార్తబట్టి తెలియగలదు. ఈ సమావేశమునకు లేబరుమంత్రులుగూడ హాజరయ్యెదరట. తక్షణ స్వరాజ్య తీర్మానము, లేబరుసభవారి యంగీకారము బడయనని దోచదు. తీర్మాన మొకవేళ యంగీకరింపబడినను ఆచరణలోనికి వచ్చుట దుర్లభము. అయినను ఏమి జరుగునో చూడవలయును.

ప్రతియందు అనాదరణ

ఈనాటిని శృంగవరపుకోట తాలూకాలో ప్రతిపంబ బాగుగ పండినది. వాల్కట్టా చిన్నకంపెనీల తాలూకు యే జెంట్లు యితర జిల్లాలనుండి గూడ వచ్చి ప్రత్తి కొనిపోవుట యు కొన్ని చోట్ల అడ్డావన్నులు యిచ్చి వోవుటయు సంభవించుచున్నది. విశాఖపట్నంజిల్లా కాంగ్రెసు తరపు వారు గాని కిద్దు బోర్డువారుగాని ఒకరయినను ఈ తాలూకాకు వచ్చి ప్రత్తి యెమాత్రము ఖరీదుచేయలేదు. విదేశములకు యెగుమతి కాంక్ష యేర్పాటు జరుగకుండుట కడుకోచనియ్యము. ఇందు తప్పిపోయిన పిమ్మట దేశములో ప్రత్తి దొరక లేదని విచారిం చుట గతజలనేతుబంధమువంటి దిగును ధర్మా లింగస్వామి.

“ద్వంద్వ విధానము మానవ ప్రకృతికే విరుద్ధము”

భారత సంస్కరణముల విచారణ (20 వ తేదీ బుధవారము)

ఆర్. జి. ప్రధానుగారి సాక్ష్యము

పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘపక్షమున బర్మాతలీగారి విచారణ

(అ ప్రె. స్పెషలు సర్వీసు.)

స్థానము, ఆగస్టు 20:—సంస్కరణముల విచారణసంఘమునాగ ఆర్. జి. ప్రధానుగారి విచారణకు సేమముగించిరి. వివిధ పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘపక్షమున బర్మాతలీగారిని విచారించిరి.

పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘ విజ్ఞప్తి

పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘమువారు తమవిజ్ఞప్తియందు చట్టమును సవరించిన అభిప్రాయమును సవరించు, చట్టము అట్లుండగానే యభిప్రాయముగల రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు మాత్రము సాక్ష్యముగననియు అభిప్రాయమును చెప్పిరి. రాష్ట్రీయములందు సాక్ష్యముగననియు ప్రజాపక్షములందు, కాసనసభలో ప్రభుత్వమును లేకుండుటయు, పార్లమెంటు అందుకు సత్కర్తలను సర్వీసులపై సంపూర్ణాధికారమునుండయు జరుగవలయును. గవర్నరుగారికి గల అధికారములపై న్యాయనిరోధముల గల్గించుట యీ సంఘమున కీష్టము లేదుగాని ఒక ఆచారమును సలహా ప్రకారము నడచుకొనుటయు తేయవలెననియు, వారికి కాసనసభా బలము లేక ప్రజావిశ్వాసమును చూరకొనక పోవుటయు కాసనసభను రద్దు చేసి మంత్రులను పరిశీలనపర్చు ననియు చెలుపబడెను. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వారంజిత్యమునకి కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు బాధ్యత లేకుండుట పొసగనలగుగాక కేంద్ర ప్రభుత్వమునందుగూడ బాధ్యతను, దేశీకర్తవ్యమును, సాకా, సైనిక శాఖలందును, కోర్టులు, విదేశ సంబంధములు మున్నగు విషయములదప్ప బాధ్యత నొక పక్షమున నియు యీ సంఘమువారు కొడుకున్నారు. భారతమంత్రీ సమాఖ్యచక్రవర్తి మునుగూడ యే తేయవలెనని యీ సంఘమువారు ప్రోత్సహించుచున్నారు. తుద కీ విజ్ఞప్తియందు అభిభారత మహమ్మదీయ సంఘము క్రిందటిసారి లాహోరులో సమావేశమై గావించిన తీర్మానమును తేల్చి ప్రభుత్వనిర్మాణాభివృద్ధి యోగ్యతగలదిగా ననుగ్రహింపబడెను. విషయమై యీ సంఘమువారు గావించిన తీర్మానమునందలి ముఖ్యాంశముల నాచరణలో తెట్టువలెనని కోరిరి.

ప్రధానుగారి విచారణ

ప్రధానుగారిని జిన్నాగారు ప్రశ్నింపగా ప్రజాపక్ష శాఖాపరిపాలనందు మంత్రులకు సంయుక్త బాధ్యతయుండవలెననియు యీ సంయుక్త బాధ్యతయునది ప్రజలను గురించి యుండవలెననియు, గవర్నరు నామక ప్రభుత్వనిర్మాణము నందు గవర్నరుగారితో నుండవలెననియు చెప్పిరి. నూతన భారత ప్రభుత్వకాసన మచరణలోనికి వచ్చి మూడు సంవత్సరములకు దైరాదృశము బొంబాయి రాష్ట్రములో స్థానిక స్వరూపాలనా సంస్థలకు సంబంధించిన కాసనములు బైటిచారల కధికారములే కుండా లేదు కనుక సంస్కరింపబడలేదు. ఇప్పటికిని అధికార సంస్థలకు అధ్యక్షులు తాలూకాబోర్డులకుగలరు. ప్రజాపక్ష ప్రభుత్వములలో ఒకదానిపై నొకటిగదుముకుని యుండి ఒక ప్రభుత్వభాగమును బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వవర్గతి మీదను మరియొక దానిని కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వవర్గతిమీదను నడుపుటకు చుస్సాన్యముగనున్నది.

మానవ ప్రకృతి విరుద్ధము

ఇచ్చున్నట్లు ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమును పనిజేయుట మానవ ప్రకృతికి విరుద్ధముగ నున్నది. ఈ విషయముగూర్చి విచరించెప్పుడు జిన్నాగారుడుగగా ఆయన వివరించి చెప్పుట మరియొక దేశము భారతీయులు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు తగియున్నారాయని యొందించ బొందిన యభిప్రాయమును భారతీయుల సంగీకరింపుమని కోరుట మానవ ప్రకృతి విరుద్ధము

ముగ నుండును. ద్వంద్వ ప్రభుత్వముగూడ అభిప్రాయమును బట్టియే నిర్ణయింపబడెనని చెప్పెను.

డాక్టరు పరంజిపై గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రధానుగారు సర్వీసు ఉద్యోగులు కాసనసభలకును, మంత్రులకును అనుకూలముగ నుండవలెనని చెప్పిరి.

నియోజకాధికారము

ప్రజలనియోజకాధికారమును నిర్ణయించుట విద్యాగుణములు జూడవలయునుగాని, ఆస్తినిమాత్రమే జూడరాదని ఆయన కోరెను. పాఠశాలలో పాఠ్యాధ్యయలకును, దేశభాష పరీక్షలలో నెగినవారికి మూలముపైను పరీక్షకు తక్కువ ప్యాసుగాని వారికిని నియోజకాధికార మొసంగవచ్చునని ఆయన చెప్పెను. పాఠశాలలో పాఠ్యాధ్యయలు కొంతవరకు చదువుకొన్న పుడు వారికి నియోజకాధికార మేల యీయరాదో తెలియుటలేదని సాక్షి చెప్పెను. కాసనసభాభ్యర్థులుగ నుండువాడు ముప్పది సం॥ ములవయస్సుకు తక్కువగ నుండరాదనియు, ఆయనకు జాతి ప్రాతినిధ్యసిద్ధాంత మిష్టములేక పోవుటవలన నివాసయోగ్యతను గూడ తీసివేయవలెననియు, మహమ్మదీయులకును సిక్కులకును యిప్పుడున్న యేర్పాటును మాత్రము కదలింపరాదనియు చెప్పెను. కాసనసభలో ప్రభుత్వవర్గమువారిని వోటుజేయనియెడల మంత్రులు యిప్పటికన్న యెక్కువగ కాసనసభయందు కులముగ నుండును.

డాక్టరు పరంజిపై:— మధ్యరాష్ట్రములలో కొందరు ఐ.సి.యస్. ఉద్యోగులు న్యాయక్రమములను మంత్రులపరము చేయవలెనని చెప్పినదానిలో మీ రంగీకరించితిరని మీరు విడవ పంపిన విజ్ఞప్తిలో చెప్పిరి. ఐ.సి.యస్. ఉద్యోగుల కిట్టి అభిప్రాయమున్నట్లు మీ కెట్లు తెలియును?

ప్రధానుగారు:— అరెస్టు బార్కరుగారి సంపాదకత్వమున ప్రచురింపబడిన కొన్ని కాగితముల నూచించి చెలుపుచున్నాను. మధ్యరాష్ట్రములలో కొందరు ఐ.సి.యస్. ఉద్యోగులు భారతమంత్రీ కొక విజ్ఞప్తిని బంపగోరిరి. వారి నట్లు జేయుట కధికార మీయలేదని తెలియుచున్నది. పిదప వారు తన్నంబంధమైన కాగితములను విజ్ఞప్తిని ఇంగ్లాండులోని ఇ. బార్కరుగారికి పంపుచు యుక్తమైనట్లు నుపయోగించుమని కోరిరి. బార్కరుగారు రంతట “భారత భవిష్యత్ప్రభుత్వము. ఇండియను సివిలు సర్వీసు” అను పుస్తకమును ప్రకటించెను. ఈ పుస్తకములో 6 వ అధ్యాయమునందు న్యాయక్రమశాఖలను ప్రజాపక్షములకుగల గూర్చి ప్రత్యేకముగ చెలుపబడెను. నేను ఆ యభిప్రాయముతో నేకీ భవించెదను.

సర్ ఆర్థరు:— ప్రధానుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బార్కరుగారు చెప్పిన భారతదేశమునకు వచ్చిరేమో తెలియదని సాక్షి చెప్పెను.

స్వపరిపాలనార్హత నిర్ణయించున దెవరు?

సర్ ఆర్థరు:— స్వపరిపాలనమునిచ్చి పరిశీలించవలెనని మీ విజ్ఞప్తిలో చెప్పిరి. ఇంతియగాక ప్రజలే తాము బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున కద్దలో అనర్హులని నిర్ణయించున దెవరని అభిప్రాయమునుగూడ చెప్పింట్లుగా నిర్ణయించుచున్నది.

ప్రధానుగారు:— అవును

సర్ ఆర్థరు:— ప్రపంచములో నితర దేశముల చరిత్ర మీ కిద్దాంతమును ధృవపరుచునా? ఇంగ్లాండులో నెన్నియో సంవత్సరములు ప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండలేదా?

ప్రధానుగారు:— అవును. కాని ఇంగ్లీషువారెప్పుడును తాము స్వపరిపాలనముగల తగమని తలంపలేదు. (నవ్వు.)

సర్ ఆర్థరు:— ఈ తరానున్న మనుష్యుని నీళ్లలో పడవేసి ముడిగినను సరే యీ దినసుసరే యని దిడిచివేయగోరెదరా?

ప్రధానుగారు:— ఈ పోలికలు దుర్నితములుగనున్నవి. వానివలన సగము సత్యమే బయలుపడును.

సర్ ఆర్థరు:— ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు మధ్యయంతర మేమియు వక్కరలేదా?

ప్రధానుగారు:— రాష్ట్రీయ శాఖ లన్నియును ప్రజాపక్ష ప్రభుత్వమునకునే నేను జెప్పచున్నాను.

సర్ ఆర్థరు:— అది మధ్య యంతరమందురా?

ప్రధానుగారు:— అవును. అట్లే చెప్పెదను. ఇంకను యేమనగా, చట్టమును సవరింపవలెను. ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వ నిర్మాణము బాగుగ పరిశీలించబడినది. నేను కమిటీవారికి కొన్ని సూచనల గావించుటకు కారణము కమిటీవారు చట్టమును పూర్తిగ మార్పుటకును సవరించుటకుగాని హక్కులేక పోవుటచేత నేయెయున్నది.

సర్ శివస్వామి అయ్యగారు:— (సాక్షిని జూచి) మీకు ఒక సామ్యము జెప్పబడెను. నేనిప్పుడు మరియొక సామ్యము జెప్పెదను. ఈతెలిసినవానికి ఒక కాలం ఒక చెయ్యి కట్టి నీటిలో బడవేయునెడల యీడగలదా?

ప్రధానుగారు:— ఈదలేదు.

సర్ ఆర్థరు:— నే నట్టి సామ్యమును జెప్పలేదు. నేను జెప్పిన సామ్య మంతకన్న మంచిది. ఎవరినిగాని నీళ్లలో ఆవిధముగ కట్టి పడవేసి యీడవలెను.

సర్ శివస్వామి:— కొన్ని స్థానిక సంఘములు తమవ్యవహారములను సరిగా జూచుకొనలేక పోయినయెడల మంత్రులు కఠినచర్య దీసికొనుట కధికారమిచ్చెదరా?

ప్రధానుగారు:— మంత్రుల కట్టియధికారముండవచ్చునుగాని వారు అత్యవసరమైనపుడే దాని నుపయోగింపవలయును.

సర్ శివస్వామి:— కాసనసభాభ్యర్థులుగ నుండగోరు వారి వయస్సు 30 యేండ్లుండవలెనని యేల నిర్ణయించెదరు?

ప్రధానుగారు:— కారణము చిన్నవారు అక్కరలేదుగావుననే.

సర్ అలెగ్జాండరు:— వృద్ధులు యిష్టమేనా?

ప్రధానుగారు:— యువజనులు గావలెను.

సర్ మహమ్మదు హఫీ:— పార్లమెంటులో ప్రవేశించుటకే 21 సంవత్సరముల వయస్సుండవలెనని గలదు. భారత దేశములోని కాసనసభలలో సభ్యులుజేయు పని కామన్సువభలలోని సభ్యులుజేయు పనికిన్న కష్టమును బాధ్యతగలదనియు తలంచెదరా?

ప్రధానుగారు:— ఆవిషయ మేల రావలయునో నాకు తెలియుటలేదు. మీ రడిగినవిషయమును రాజ్యాంగ నిర్మాణ శాస్త్రమును తెలిసికొనగోరువారు నేర్చుకొనవలసినదే.

సర్ శివస్వామి అయ్యగారు:— గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి బొంబాయి రాష్ట్రములో మాత్రము వెంటనే త్వరలోనే పట్టణములందు నియోజకుల సంఖ్యను తగ్గింపగోరెద మని చెప్పిరి.

సర్ హెన్రీ మోన్టగ్యు:— ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు కార్యనిర్వాహక వర్గములో భారతసభ్యుల ధిక సంఖ్యాముగ నుండి కాసనసభ బాధ్యతై యుండి అభిశంసన తీర్మానముపై రాజీనామా నీయవలెనని తెల్పినవిధానము ద్వంద్వ ప్రభుత్వము గాదని చెప్పిరి.

సర్ హెన్రీ:— అది మానవ ప్రకృతికి విరుద్ధముగాదా?

ప్రధానుగారు:— కాదు అట్లేనయెడల నే నా సూచనను గావించియేయుండను.

సర్ శివస్వామి అయ్యగారు:— మానవస్వభావము కేవలము హేతువాదబద్ధమేయెడను

సర్ హెన్రీ:— బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున కద్దలను విషయమును మీకుమీరే నిర్ణయించుకొనగోరెదరా?

ప్రధానుగారు:— అవును. ప్రతిదేశమును మరియొక దేశమునుగూర్చి నిర్ణయించవచ్చును. కాని మరియొక దేశము గావించిన నిర్ణయమును ప్రతిదేశమును అనుసరించి తీరవలెనని యొక్కదాదు.

సర్ హెన్రీ:— మానవ రాజ్యానికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రధానుగారు, మంత్రులు కాసనసభయెడల బాధ్యతాయున్నట్లు తలంచుటలేదనియు, కొన్ని విషయములలో వారు ప్రజాభిప్రాయమునువలది ప్రభుత్వాభిప్రాయమునే అంగీకరించినయెడల చెప్పిరి.

బర్కత్‌లీగారి సాక్ష్యము

అంతట పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘముపక్షమున బర్కత్‌లీగారు పాఠశాలను

ఆయన అధ్యక్షుని ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, తాను పంజాబు మహమ్మదీయుల కత్తెత్తప్రాతినిధ్యము వహించు రాజకీయసంఘము రాష్ట్రీయసంఘముయొక్క ఉపాధ్యక్షుడనని చెప్పెను.

అసంఘమునందలి సభ్యులనుగూర్చియు, రాజకీయస్థితిని గూర్చియు అభ్యర్థుడు ప్రశ్నింపగా, అందు నాలుగైదువందలమంది సభ్యులుగలరనియు, దానికార్యనిర్వాహకవర్గమునందు 75 మంది సభ్యులుగలరనియు, ఈసంఘము క్రిందటి యెన్నికలలో సభ్యులను నియమించి ప్రత్యేకవార్తా సహాయముజేసినట్లునుజెప్పెను. సాక్షియే భారతశాసనసభకు అభ్యర్థి గనుడ కిలాఫతు కమిటీ అభ్యర్థియగు సద్దెహహుసేనుగా తోడించె.

జిన్నాగారు కిలాఫతు కమిటీ అభ్యర్థులను నిలువదెట్టగా యని యడుగగా బర్కత్‌లీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బ్రిటికి యేమియు గాల్పించుననుకూలము కమిటీ అభ్యర్థులువారిపక్షమువారుశాసనసభలోనితిహాపులకుసహాయముజేసినని చెప్పెను.

లక్నో ఒడంబడిక

అభ్యర్థుడు:—ఈసంఘమువారు క్రిందటి సమావేశమున గావించిన తీర్మానమునందు కోరినదానికి భిన్నముగ నేదియు గాని అంగీకరింపరా?

సాక్షి:—అవును అంతే.

అభ్యర్థుడు మూవించిన అకోర్కెలేవనగా, జేతమును మరలవిభజించుటలో బెంగాలులోను పశ్చిమోత్తరప్రదేశ్‌లలోను మహమ్మదీయులధిక సంఖ్యాకులుండుటకు భంగముగలుగ గూడదనియు, సంపూర్ణ మతస్వాతంత్ర్యమియవలెననియు, మిశ్రమనియోజకవర్గములుండుట మహమ్మదీయుల కిష్టములేదనియు, అటులే యేజాతిగాని యెవ్వడైనను ప్రత్యేకనియోజకవర్గమును వదులుకొని మిశ్రమ నియోజకవర్గము లో జేరునట్లుండవలెననియు నూచింపబడెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారి విచారణ

సాక్షి:—అంతట సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు చాలసేపు విచారించిరి.

హిందూమహమ్మదీయ సంఘపరిషత్తులు

బర్కత్‌లీగారు లామెంబరుగారడిగిన ప్రశ్నలన్నిటికో ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, పంజాబులో వ్యవసాయదారుల ధికాసంఖ్యాకుల మహమ్మదీయులనియు, వ్యవసాయదారులు మహమ్మదీయులై సక, హిందువులైనను, సిక్కులైనను వారి ప్రయోజనములొక్కటియేయనియు, పంజాబులో 20 వేలకుపైగా జనసంఖ్యగల పట్టణములు బహుకొద్దియనియు, పెద్దపట్టణములలోతప్ప యొక్కడను జాతివిద్వేషము లేదనియు, పట్టణములలోనైనను పోట్లాటలు ఉద్యోగపు ముక్కలవలన వచ్చుచుండెననియు అంగీకరించెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీ:— భూమి పరాధీనముజేయు శాసనము హిందు, సిక్కువ్యవసాయదారులంగీకరింపలేదా?

సాక్షి:— లేదు.

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు పంజాబులో హిందువులు పరిస్థితులు మారినపుడు తదనుకూలముగనుండు ప్రజ్ఞాగలిగియున్నారనియు, వారు మహమ్మదీయులకన్న ముందు ఆంగ్లవిద్యకు గడంగిరనియు, మహమ్మదీయులు ఆంగ్లవిద్యకు గడంగినది సర్ సయ్యదు అహమ్మదుగారు ద్యమము ప్రారంభించిన పిమ్మటననియు, ఆయన ప్రారంభించిన దానిమీద పంజాబులో అనేకపాఠశాలలు బయలుదేరినయ్యెను, ఈఉద్యమము పాఠశాలవరకును ప్రభుత్వోద్యోగముల హిందువుల హక్కులయందుండెననియు మహమ్మదీయులకు పరిపాలనా కాలిందు తమకుగూడ భాగముండు వాంఛబయలుదేరిననియు చెప్పెను.

ఇంతయు నిజమేయని సాక్షి అంగీకరించెను. ఇంకను ప్రశ్నింపగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పట్టణములలో పోట్లాటలు కొద్దికాలముండుననియు, ఉభయజాతులను ద్వారలోనే కలయికగల్గియుండుననియు జెప్పెను.

భూమి సత్వాగ్రాంతము జేయుటను సూచించు శాసనముగావించుటలో మహమ్మదీయ వ్యవసాయకుల లాభముప్రముద్దేశించింట్లు సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు నూచించుచు ప్రత్యుత్తరము న్యవసాయకులకు తిహాసలకును వచ్చెననియు యిప్పటికి మూడునాలుగు వర్షములనుండియు శుద్ధియవ్వములను మరయొకకచ్చము బయలుదేరిననియు దీనికి ప్రతీకారముగ మహమ్మదీయులలోని "రిఫ్టు" ఉద్వేగమును బయలుదేరి తీరినదియు జెప్పిరి దీనికి అతడు బర్కత్‌లీగారు తండ్రిగిరి.

సర్ మహమ్మదు షాఫీ:— మొత్తముమీద జూచినయెడల విద్యాభివృద్ధియందును, సంఘసంస్కరణమునందును. రాజకీయవిజ్ఞాన ప్రబోధమునందును పంజాబు యితరరాష్ట్రములకన్న మిన్నగనున్నమాట నిజమేనా?

సాక్షి:— అవును.

జిన్నాగారు:— ఇతరరాష్ట్రముల గూర్చి కొంతజెప్పవలసివచ్చును. (నవ్వు)

లామెంబరుగారు మరియొక ప్రశ్నవేయగా సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వారి సంఘముయొక్క ఆచరణ బాధ్యతాయత ప్రాతినిధ్యప్రభుత్వముననియు జాత్యైక్యమున్నయెడల ఆ ఆచరణ దేశాంగనియోజకవర్గములుండినయెడల నెరవేరవచ్చుననియు, భారతదేశ విషయములో జాతిప్రాతినిధ్యముండవలెననియు జెప్పెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు ఐర్లాండు సామ్యమును జెప్పుచు అచటఉత్తరదక్షిణముల మత్స్యప్రాప్తెంటు కాఫరీకు భేదములుండుటవలన రెండుప్రభుత్వములు స్థాపింపవలసి వచ్చెననియు, జెప్పి 1903లో పంజాబుశాసనసభ యెన్నికలపుడు నియోజకవర్గము విశ్రమగనున్నట్లుల జ్ఞాపకము జేసిలాహోరులోని మూడు నియోజకవర్గములలో హిందువులను మహమ్మదీయులును ఒకరికొకరి పోటీపడి జాతికారణముచే పోరాడిరనియు, కావున మిశ్రమనియోజకవర్గముండుట అప్పుడప్పుడు భయజాతులకును సంఘరణకారణ మగుననియు జెప్పిరి.

బర్కత్‌లీగారు సర్ మహమ్మదు షాఫీగారిలో నేకభవింపుచు పంజాబుశాసనసభ స్థితినిగూర్చి యడిగినప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు శాసనసభలో వోటింగుజాతులను ఒట్టియొండలేదనియు, మహమ్మదీయ మంత్రవిధానమును ప్రతిఘటించుటలో మహమ్మదీయ ప్రముఖులు హిందూప్రముఖులతో గలసిరనియు, కొందరు హిందువులు ఫజలు హుసేనుగారినిబలపరచిరనియు జెప్పిరి.

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారంతట "క్షినిహరికెష్" లాలుగారికిని ఫజిలుహుసేను గారికిని గలపంజాబుల గూర్చి యడుగగా ఉభయులను ఐకమత్యముతో నుండిరనియు, ఉభయులను ఉద్యోగమును స్వీకరింపకముందు కాంగ్రెసునందు జేరి యుండిరనియు, మూడుసంవత్సరములును లాలా హరికెష్ లాలుగారు ఫజలు హుసేను గారి విధానమును బలపరచుచు వోటునిచ్చిరని జెప్పిరి. లాలా హరికెష్ లాలుగారు తనమహమ్మదీయసహోద్యోగిపరముజేరినందులకుకొందరుహిందువులు కోపముజెందిరి. ఇద్దరు మంత్రులకును భేదాభిప్రాయముండెనని హరికెష్ లాలు గారి సాక్ష్యమును జదివిన పిదపనే మొదటిసారి దెలిసిన సాక్షి జెప్పెను.

హరికెష్ లాలుగారు ఫజిలు హుసేనుగారు చేసినదాని నామోదించిరని చెప్పటకు కాకల మేమైనగలదాయని జిన్నాగారడిగిరి.

సాక్షి:— ఆయన రాజీనామా నీయకుండుటచేతనే వారుయేకభవింపకుండునెడల అంతకాల మెల్లుండగలరని నిర్ధారణయ్యెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీకి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు బర్కత్‌లీగారు, తాను లక్నో కాంగ్రెసులోని ఒడంబడికయందు జేరినట్లును, ఒడంబడిక ప్రకారము మహమ్మదీయులకు పంజాబులో సకముప్రాతినిధ్యమియబడినను ప్రత్యేకనియోజకవర్గములుండి, భూస్వామి విశ్వవిద్యాలయ పారిశ్రామికపక్షములను హిందువులు వచ్చుటవలన అది నెరవేరలేదని పంజాబు మహమ్మదీయుల ఆక్షేపణయనియు చెప్పిరి.

సర్ మహమ్మదు:— పంజాబులో సకము మహమ్మదీయులకు ప్రాతినిధ్యమున్ను ఒడంబడిక ప్రకారము సకము షాఫీగారు మియాక్షేపణ.

సాక్షి:— అవును.

జిన్నాగారు:— అందు హిందువుల తప్పేమియునులేదు. మియాక్షేపణ జేయునది నిబంధనలే.

సాక్షి:— అవును, అంతే.

సర్ మహమ్మదు:— మియాక్షేపణ పరిష్కారమార్గమే?

సాక్షి:— ఎందుగాని అధిక సంఖ్యాకులను స్వల్పసంఖ్యాకుల జేయుటగాని సమము జేయుటగాని తగదు.

సర్ మహమ్మదుగారంతట అహమ్మదీయసంఘ తీర్మాన భాగమును చెల్లుచు, అందు లక్నో ఒడంబడిక పక్షములు యధాప్రకారము దెలుపబడి యేజాతివారైనను రెండు వంతులమంది ప్రతిపాలకుగనున్ను దాశాసనముగీకరింప రావలెనన్నవిషయమును, యిదిగూడ లక్నో ఒడంబడిక ముఖ్యవరతులలో నొకటిగ నుండెనని చెప్పి యిప్పుడున్న ప్రభుత్వనిర్మాణము గా విచునవుడు యీనిబంధనను వదిలివేయుట న్యాయమామని సాక్షి నడిగిరి.

సాక్షి అడిగినప్రశ్న యుండరాదని చెప్పెను

సర్ మహమ్మదు గారుమరిగించుచు, సింధురాష్ట్రమును బొంబాయి రాష్ట్రముతో నేమైన సంబంధముగల్గి యుండెనా యనియు, దానినండి ఖూర్తి గ వేరు జేయ నలేనా యనియు బర్కత్‌లీగారి నడిగిరి.

సాక్షి:— అవును.

సర్ ఆర్థు ప్రాంగారి విచారణ

అంతట సర్ ఆర్థు ప్రాంగారు విచారింపగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బర్కత్‌లీగారు, హరికెష్ లాలుగారు జాతిప్రాతినిధ్యమును ప్రతిఘటించుచు పంజాబులోని ప్రఖ్యాతహిందూమానసమును తెలుపలేదనియు వారిని ద్వైపాంగులతో జేర్చవచ్చుననియు జెప్పిరి.

సర్ ఆర్థుగారు సాక్షిహిందూ మహమ్మదీయులకు పట్టణములలో తగాదాలనుగూర్చి చెప్పినమాటపై, రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నొసంగుటకు తగాదాలు యెక్కువగావాయని యడిగిరి.

సాక్షి యిందు యేకభవింపలేదు. ఇవి తాత్కాలికములనియు, యియ్యవి బాధ్యతాయత ప్రభుత్వమువచ్చి శాసనసభలో నుభయజాతులను సహకార భావముతోనుండి మంత్రులు కలసిపనిజేయు నెడల సమసిపోవునని ఆయన తలంచెను.

సర్ ఆర్థుగారు హరికెష్ లాలు స్టేటుమెంటులో యిద్దరుమంత్రులకును మైత్రిలేదని చెప్పి సభాగమును నూచించిరి. అంతట సర్ మహమ్మదుగారు దెచ్చిన విర్లాండుసామ్యమును చెల్లుచు పంజాబు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విభజింపబడవలయునాయని యడిగిరి. (నవ్వు) సర్ మహమ్మదుగారు ఆ విషయమును వివరించుచు ఆ సంగతిని జెప్పవలసివచ్చిన కారణము జాతివిభేదము లుండుటచేతననియు, అందులకు ప్రత్యేకోపాయముల నారయవలయుననియు చెప్పిరి.

ద్యంధ్యప్రభుత్వవిధాన ప్రయోజనమిడలేనని తలంచెదరాయని సర్ ఆర్థు సాక్షి నడిగెను. బర్కత్‌లీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు దానివలన మంత్రులయొక్క యు శాసన సభలయొక్కయు సామర్థ్యము న్యవమయ్యెననియు, భారత నియోజకులు తెలివెగలవారని యుక్తమైన ప్రతినిధులపంపగలరనియు వ్యక్తమయ్యెనని చెప్పిరి.

భారతప్రభుత్వమువారనేకసారులు తమ యభిప్రాయములను మారుగ భారత శాసనసభాభిప్రాయము నంగీకరించుచున్నపుడు భారత ప్రభుత్వము పూర్తిగా బాధ్యతలేకుండెనని సాక్షి పర్లిమెంటు తగదని సర్ ఆర్థు నూచించెను.

ఇట్టివి సంస్కరణములకు ముందుకోజలలోగూడ జరుగుచుండెనని సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

సర్ ఆర్థుగారింకను ప్రశ్నింపగా బ్రిటిషువారి భావమును గౌరవించి దేశరక్షణమును మాత్రము రిజర్వుజేయగోరినట్లు సాక్షి చెప్పెను.

సర్ ఆర్థు:—మీ దేశపు సరిహద్దుల రక్షణముకొరకు గాదా?

సాక్షి:— కాదు.

సర్ ఆర్థు:— బ్రిటిషువారు రక్షణమును వదులుకొనునెడల పంజాబు రక్షింపబడునని తలంచెదగా? ఇట్టిమాట మద్రాసునుండి వచ్చినవారనగలరుగాని పంజాబునుండి వచ్చినవారందరుని తలంపను.

సాక్షి:— పంజాబు యుద్ధములోనికి మనుష్యులను జేర్చుకొను ప్రదేశము.

సర్ ఆర్థు:— అవును. నాకది తెలియును. కాని నేను పైనికపరిపాలనము గూర్చి మాట్లాడుచున్నాను పైనికవ్యయమును అసెంబ్లీవోటుకు పెట్టకుండ నీవేధించెదరా?

సాక్షి:— అవును. అట్లేచేసెదను.

బర్కత్‌లీగారు మహారాజా విచారణ

విశ్వవిద్యాలయపక్షమున మహమ్మదీయ అభ్యర్థియుండి హిందూఅభ్యర్థి పోటీజేయగా ఆయనన్న యెక్కువ విజ్ఞానముండి ఓడిపోయిన నిదర్శనము తెలుపగలరాయని బర్కత్‌లీగారు మహారాజాగారు రడిగిరి.

సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వోటింగు జాతిమత మూలములపై జగురుండుడననియు, హిందువులు హిందువులకు వోట్లనిచ్చుటవలనను, విశ్వవిద్యాలయపువోట్లను చాలమంది హిందువులనుగల్గును, ఆగర్మునుండి మహమ్మదీయుడు వచ్చునకాశముజేకుండెనని చెప్పిరి.

విశ్వవిద్యాలయము నుండియు, పారిశ్రామికవర్గమునుండియు, ఒకసరి హిందువును, ఒక పరిమహమ్మదీయుడును యెక్కుకొనబడుటల నేర్పాటేయునెడల మహమ్మదీయుల కచ్చములు చాలవర కిడేననాయని మహారాజాగారు నూచించిరి. బర్కత్‌లీగారు రెండుల కేకభవింపిరి.

అంతట మహారాజాగారు పంజాబులో భూస్వాములు ల్యాండు రెవిన్యూను మంత్రుల అధికారముక్రిందికి మార్చి నిష్పవేయరాదని యడుగగా, బర్కత్‌లీగారు జాన్ కిష్టమేయని చెప్పెను.

జిన్నా గారు

లక్నో ఒడంబడిక ప్రకారము జేసినయెడల సాక్షికి తృప్తికరముగ నుండునాయని జిన్నా గారడిగిరి. అందులకు బర్మాతలీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, మాడు రాష్ట్రములలోను వారికిగల ఆధిక్యమును తగ్గించి యితరజాతులతో సమానత్వము లోనికి దీసికొని రాగూడదని చెప్పిరి.

జిన్నా గారు:— ప్రాతినిధ్యము నూటికి 51 యైనయెడల వారంగీకరించెదరా?

సాక్షి:— అవును.

ఇతరమతములవారితో సంప్రతించి పరిష్కారముజేసి కొనుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు అఖిలభారత మహమ్మదీయ సంఘముచే నియమింపబడిన కమిటీ వేశరక్షణమునుగూర్చి విచారించుటకు సమావేశముగా నున్నదని జిన్నా గారు చెప్పగా సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారతదేశము స్వరక్షణముజేసికొన సిద్ధముగ నున్నదనియు, దానిని రిజర్వేషనుట బ్రిటిషుభావమును గౌరవించుట కని చెప్పెను.

జిన్నా గారు:— వెంటనే ప్రధానసేనానులు, సేనానులు, కర్నలులు మున్నగువారు చేపూరగలరని తలంచెదరా?

బర్మాతలీగారు:— లేదు. శిక్షణము గావలయును.

జిన్నా గారు:— కాబట్టి మీకుకావలసినది సరియైన శిక్షణము నిచ్చుటయేనా. ఈదేశవాసులకు బ్రిటిషుప్రభుత్వము నాలు ఆయుధములను లేకుండజేసి, పౌరుషహీనుల గావించిరా? శిక్షణ మక్కరలేదని యవరుగదా!

సాక్షి:— లేదు. శిక్షణము కావలయును.

జిన్నా గారు:— ఎన్ని సంవత్సరముల శిక్షణము చాలు ననుకొనెదరా?

సాక్షి:— 10 యేండు.

అగ్గడుడు:— పదియేండ్లా!

సాక్షి:— నిశ్చయముగా. పదియేండ్లు యెక్కువాయను విషయమున జిన్నా గారు యెక్కువగాదని చెప్పి, ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వనిర్మాణము రక్క-నగాదా యని యడిగెను.

సాక్షి ఆప్రశ్న యేమో తెలియుటలేకనెను.

జిన్నా గారంటె ఒకవృత్తాంతము జెప్పుచు, సేను సో కకత్తిని నిచ్చెదను. దానినిస్తూ, ఆరేండ్లవరకు యింకొకటియనుచి చెప్పెదను. మొదట ఉపయోగించగ నే అందువిరుదను అంచే విరిగినపుడు మరల కత్తిపదము పెట్టుటకుమిలేదు. (నవ్వు) ఆస్తిని అంగీకరించెదరా?

సాక్షి:— లేదు. అంగీకరించను.

జిన్నా గారింకను ప్రశ్నింపగా సాక్షి, పంజాబులో హిం పులును మహమ్మదీయులును తానుజెప్పిన అభివృద్ధి విధానమున కంగీకరించిరని చెప్పెను.

సర్ కౌన్సిల్ మాస్ట్రీపు స్మితుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి తనకుస్వయముగ, కాన్సిలు సెక్రెటరీలను మంత్రులపక్షము వారిని నియమించుట కాక్షేపలేదనియు, పార్లమెంటరీ అండ్ సెక్రెటరీల నియోగించుటకు చట్టమునం దెట్టి ఆటంకమును లేదనియు జెప్పెను. ఆరికేకాని ప్రభుత్వమునం దుభయపక్ష ములకును సంబంధము లేకుండ స్వతంత్రముగ నుండవలెను.

బర్మాతలీగారి నింకను లేపు విచారించెదరు.

బెజవాడ (స్వకీయవిలేఖరి)

కృష్ణ

ఆగష్టు 20:— ఒకటి రెండు పర్యాయములు మాత్రము కృష్ణానదలు వచ్చినవి. ఆనకట్టవద్దకు విశేషముగ నీరునిలువలో నుండి పంటకాలువల నిండ నీరుప్రవహించుచున్నను, మాగాణి పొలములకు చాలినంత నీరు కొరతకులేదని రయితులు మొరపెట్టుచున్నారు. సమృద్ధిగ వర్షములు లేకపోవుటగూడ రహితుల ఇబ్బందికి మరియొక కారణము కానవచ్చును. బహుశః ముందు కార్తిక మాసములలో విశేషముగ వర్షములు కురియవచ్చుననియు అందు చేపెరులకు నవ్వును కలుగవచ్చుననియు ప్రజలు భయపడుచున్నారు. కృష్ణానదలు ఇంతవరకు విశేషము ఇదివరలో రాని కతమున మున్ముగు రావచ్చు ననుకొనుచున్నారు. మధురాపురం బెలూరు గ్రామముల వద్దగ పెద్దవరదలు వచ్చినచో గండిపడ వచ్చునని. పి. డబ్ల్యు. వారు భయపడి అచట మరమ్మత్తుపనుల ను చురకుగ చేయుచున్నారు. కృష్ణకర్కట్ట సమీపమున పడిన పెద్దగుండమును ముండకంగ, రాళ్లుచేర్చి కట్టలుకట్టి పూడ్చు జూచుచున్నారు.

పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా సంఘము

శ్రీయుతి అయ్యశాసన కార్యకర్త గావుపంతులుగారు ఈ జిల్లా కౌన్సిల్ సభకు కార్యదర్శివైకి రాజనామా నిచ్చుట వలన, తగిన వారు ఎవరు ఎంకను ఆపదివీటి ఎన్నుకొనబడనందున ప్రస్తుతము ఈపనిని అధ్యక్షులకు శ్రీ గంపలగూడెం కుమారజుమీందారుగారే చూచుచున్నారు. అందువలన ఈజిల్లా సంఘ కార్యసాసము బెజవాడ నుండి గంపలగూడెమునకు మార్చబడినది.

బహుమతులనిచ్చుట

బహుమతులనిచ్చుట:— పెరంబూరులో కలనల కణ్ణను శ్రేష్ఠి పాఠశాలయందు విద్యార్థులకు బహుమతులయబడును. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి ఎం. ఏ. గారు అగ్గక్షరం పించి బహుమతులనిచ్చురు.

బహిరంగోపన్యాసము:— శ్రీస్వామి నారాయణ

పరమహంస మహారాష్ట్ర ప్రభువాద్విశిష్ట సందర్శమున పచ్చప్పహాలులో 24 తేదీ ఆదివారము 5 గంటలకు ప్రాశ్నసర్వేటి. ఏ పురుషోత్తముగారు “మహాత్ముడనెవరు” యను విషయమునుగూర్చి యుపన్యసించురు. న్యాయాధిపతి శేషారామేశము పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించురు. అందరు రాప్రాధితులు.

రాకపోకలు:— వి. రామదాసు పంతులుగారు కల

కత్తా స్వరాజ్యపక్షసభకుపోయి తిరిగి నేడివటికి వచ్చిరి.

అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యర్, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు బెజవాడకుంచి నేమవచ్చిరి.

కుత్తునిపాడి జమీందారగు రాజా ఆర్. కె. రంగారావు బహుదూర్ గారు, బొబ్బిలిరాజాగారి రెండవకుమారుడు యూరపుయ్యారామిం, సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనముగాంచి నేడివటికివచ్చిరి.

నరదనహాయనిధి: మదరాసు

ఆగష్టు 18 వరకు యాక్రిందివిరాళముల కృజ్జతతోనం దుకొంటివి.

మదరాసు కార్పొరేషన్ కమిషనరు	100 0
(బొంబాయి) వాడింగు చారిటీస్ ట్రస్టీలు	100 0
ఇ. వి. శామాన్ ఎస్టేట్ (బొంబాయి)	1000 0
ఒకరు	1000
శివగంగరాజు	1000
యస్. వి. రామస్వామిమొదలియార్	50
సింప్పన్ అండు కో	50
టి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రి	350
ఇ డబ్ల్యు. లె వి సి. యస్	25
వైదాసేట టీవర్షకారేజీ విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు	250
గ్రీవుగారిద్వారా	250
జస్టిస్ వెంకటసుబ్బారావు	250
రావు: బహదూర్. ఎం. బాలసుందరం నాయుడు	250
టి. యస్. రామస్వామయ్యర్	25
ఎం. కృష్ణస్వామి (ఉదకమండలము)	168
తిపాలాఅధికారులు ఉద్యోగులు వగైరప్రసేదెస్సీ	119
వాస్తుహస్తరుద్వారా రూపాయలు	150
రావుబహదూర్ ఓ తనికాచలంశెట్టిగారు	150
టి. ఏ. మీన్ గారు (ఉదకమండలము)	100
ఎఫ్. వైరాంపాగారు	100
ఏ. యం. మ్యాక్ డొగల్	100
ఒక జమీందారు	100
ఆర్. కృష్ణదాస్ లాలాగారు	100
మోధత్ దంపతులు	100
ఏ.యస్. కుగర్ గారు (గుంటూరు)	10
ఏ. యి. ఎల్. ఎం. ఆస్పత్రి	100
కె. వి. కృష్ణస్వామయ్యర్ గారు	100
రావుబహదూర్ వి. టి. కృష్ణమాచారియార్	10
ఆంగ్లహిందూసంఘము	100
రావుబహదూర్ టి. కోదండరామానుజులనాయుడు	100
సి. వి. అనంతకృష్ణయ్యగారు	100
ఎం. ఎ. తిరునారాయణాచారియార్	100
విద్యాసాగర పాండ్యగారు	51-0
(గోరకుపూర్ కలెక్టరు) హరిచంద్రగారు	50-0-0
సర్. టి. సదాశివయ్యర్ గారు	50-0
అనందరావుగారు	50-0-0
యక. మ్యాక్ మెకేలుగారు	20-0-0
బార్నిట్ ను సోమల్ కల్	50-0-0
ఓ. పి. కామాగారు (ఉదకమండలము)	46-18 6
సింప్పన్ అండ్ కోలోని హిందూఉద్యోగులు	46-10-
జె. ఆర్. బ్లాక్ ఫుడ్ (కడప)	20-0-0
ఆనందపద్మనాభంపుగారు	20-0
మిస్. సి. బాస్	10-0-0
కె. నూర్యనారాయణరావుగారు	8-0-0
వి. సుందరం అయ్యర్ గారు	5-0-0
కె. ఎక్. డివార్ గారు (బెంగళూర్)	5-0-0
ఒకరు	1-0-0
మొత్తం	86898.7-6

రెవెన్యూ గ. నుము:— 22 వ తేదీనున బార్నిటో

సుంరం కెట్టి పి. పి. లో “హిందూమ” భవమున రెడ్డివలను న పట్టభద్రులైనవారి గౌరవాధ్యము విందు జరుగును. రెడ్డి వలనునా రందరును రాప్రాధితులు.

వాంఛాయు:— టానులు బెయ్యినుకోరుట

బొంబాయి, ఆగష్టు 20:— కడప కొన్ని కలలలో బొంబాయి పరిసరప్రాంతములలో జరిగిన బంబాయి నేరములలో ముద్దాయిలకు కొన్ని ఇంచులంది సరాయి రానా మేజిస్ట్రేటు వద్ద బెయిలుకు చరఖాటు పెట్టిరి. మేజిస్ట్రేటు బెయిలును నిరాకరించెను. వాటిను విచారణ లింకను జరిగిచున్నవి. అ ట్టోబరులోగా నేరములు విచారణకుర వు. ఫిర్యాదుల అగ్రవున 1,700 సాక్షులు సమను చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

వైద్యశాలలలో రోగులుగా చేర్చుకొనబడువారు

వీధిగర్జర డబ్బును పుచ్చుకొనకుండుట

కలకత్తా, ఆగష్టు 20:— కాంపు వెల్లు శంభునాథ్ పం డిగారి వైద్యశాలలో జెనరలువ్యాలో రోగులుగా చేర్చుకొన బడువారివద్దనుండి డబ్బుతీసుకొని వధుతిని తొలగించుటకు వై ద్యకాఖా మంత్రి నిశ్చయించెను. (అ. ప్రె.)

నాగపూరు మహారాష్ట్రవత్రిక కేసు

పత్రికాసంపాదకునకు 200 రూపాయలు

జుర్యానా వేయబడెను

తాసిల్దారు గా వుసామెయి నింబాల్పరుగారు తెచ్చిన కేసులో ఆధియంకరు గు ముద్దాయిపక్షమున బాగుగా వా దించినను నాగపూరు మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయికి 00 రూపాయలు జుర్యానా వేసెను. అందులో 250 రూపాయలు పిర్యాదీ కియ్యవలెననెను. జుర్యానా చెల్లింపనిచో నాలుగుకలలు విడి టైదు అనభివంపవలె నని తీర్పుచెప్పెను. (అ. ప్రె.)

బార్నిస్టరు సావర్కరుగారు

ధనదానము

ఈ కల 24 వ తేదీని నాసిక్ లో డాక్టరు మండిగారి చేత బార్నిస్టరు సావర్కరు గారికి ధనదానమును సమర్పింప జేయుట కేర్పాటుచేయబడెను. మొత్తము 12,000 రూపా యలు వసూలయినవి. (అ. ప్రె.)

మాండలె ఆల్ఫరులు

శాంతి నెలకొనెను

నగరం న శాంతి నెలకొనెను. 18 మందిని అరెస్టు చేసిరి ఒక తెగప్రాంగిలును యింకొక తెగప్రాంగిలును కొట్టు కొందుగని తెలియగా పోలీసులను కావలియుంచిరి దరిమిలాను మరణము లుకలుగలేదుగాని ఒకపాలీసుకనిట్టేబు స్థితిమాత్రము చాల ప్రమాదకరముగా నున్నది. (అ. ప్రె.)

వైకం: త్యాగహామ

శివగురునాథంగారు

అహమదాబాదు సభ్యతీ ఆశ్రమమున కేగి ఖడ్గరు పనిని బాగుగా నభ్యసించి వచ్చిన శివగురునాథంగారు వై కం లో వలంట్టిలకు ఖడ్గరుకు సంబంధించిన ఏకులు నూలు నేతరంగుల పనులను నేర్పుచుండెను. ద్రవిడరాష్ట్ర ఖడ్గరు సంఘమువారి ఉత్తరువు ప్రకారము ఆయన వైకంనుండి తిరుపూరు వెళ్లెను. తాయిలు కృష్ణపిళ్లెగారు మండలమున స.చారముచేసి ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. క్వీలను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు 15 రోజులవరకు ఆయనకు వాగ్దానము గావించెను. (అ. ప్రె.)

హిందూధర్మ దాయ బిల్లు

హిందూధర్మాదాయముల బిల్లును మద్రాసుగవర్నరు గారంగీకరించినటల మొన్నప్రకటింప బడెనుగాని, రాజప్రతినిధి ఏటో జేసినటుల దెలియు చున్నది.

లిట్టను ప్రభువు వాడుడుకు భారత స్త్రీల నవమానించుట

కలకత్తాలో బహిరంగసభ

నాయకుల ప్రసంగములు

19 వ తేదీని కలకత్తాలో జరిగిన బహిరంగసభలో శ్రీ మతి సరోజినీదేవి, పండిత మోతీలాలునెహ్రూ, దేశబంధువు తరంజనదాసుగార్లు లిట్టనుప్రభువు వాచాలతను నిరసించుచు నుపన్యసించిరి.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

“మీరు ప్రఖ్యాతమైన వెల్లడించుటకు మీరొక ఆవ కాశమునుమాత్రమే మేమిచ్చుచున్నాము. గౌరవముగల ప్రతి మానవుడును తనజీవితమున బడయవలసినట్టి ఒక్కఅవకాశమును మీకు మేమియ్యదలచితిమి. భారతీయులే గాదు బ్రిటిషువారే గాదు ప్రపంచమందలి పురుషవర్గమున కంతకును పూజనీయును గు పవిత్రసదాచారమున కనుగుణముగను సగౌరవముగను సర శముగను మీరుక్షమాపణ తెలుపుటకు మీకీయవకాశమునిచ్చుచున్నాము.” అని మనమున్నట్లుగ లిట్టనుప్రభువును దెలుపవలె ను. తన తల్లి ఏవర్గమునకు చేరినదో ఆట్టి స్త్రీసముఖాయమును గూర్చి అతడు నిందావాక్యములను పలికి వారికి పాపములనం బగట్టుటకుగూడ నాతడు సాహసించెను. మాతృహత్య ప్రపంచమునందు మహాపాతకముగా పరిగణింపబడుచున్నది. ఆపాతక ముచేసినవానికి క్షమాపణయే లేదు. అజ్ఞానమువలనగాని, ద్వేష మువలనగాని, దురహంకారమువలనగాని, ఎవడైన గొంతెత్తి ప్రపంచమందలి స్త్రీజనముయొక్క పాతివ్రత్యమునుగూర్చి అవమానకర ప్రసంగములొనరించినచో నట్టివాడు తనతల్లిపాతివ్ర త్యమునే అవమానించినవాడగును, తనతల్లిని గుడిశేవేటలలో చే ర్చినవాడగును. స్త్రీలకు మానమే ఉత్తమభూషణము. అట్టిచో కేవలము రాజకీయప్రచారముకొరకు భారతీయస్త్రీలు తమకు మానభంగముకలిగినదని ఆసత్యములనుపలికెదరా? ఇట్లు నిష్కారణముగ భారతీయస్త్రీలనువమానించినపురుషుని నిరసించుటకు నేని పుడు ; నుడివినవాక్యములకంటె సరియైనవాక్యములు మరేవి యునులేవు. “మీరు గవర్నరుగానున్న సరే, సర్వాధికారము గలవారైనసరే, ప్రపంచమున నెంతటి ఉన్నతపదవియందున్న నుసరే, అట్టివాని కన్నిటికంటెనుగూడ మా భారతాంగనల పా తివ్రత్యమేవేయివడంగులు ఘనతమమని భారతీయపురుషుకోటి కి చేరిన మేమందరమును గౌరవించుచున్నాము. ప్రపంచము నందలి స్త్రీలపాతివ్రత్యమును గూర్చి యిట్లువమానకరప్రసంగము లు చేయగూడదని మిమ్ముమందలిందులలో మీ భార్యయే మార్గ దర్శకురాలు కాదగినది” అని ఆ ప్రభువున కెరిగింపుడు. (వినుడు వినుడు). “ఆంగ్ల దేశస్త్రీల ఆధ్యాత్మిక గౌరవమును కాపాడుట కును, సమాన స్వాతంత్ర్యములను బడయుటకును, మీసోదరి పె క్కుసారులు కారాగృహమున కేగెను. ఆంగ్ల వాఙ్మయమునందు స్వర్ణాక్షరములతో లిఖింపబడిన యట్టిపిరపతివ్రతల సచ్చరిత్ర ములను తలచుకొనియు, మీతండ్రులును తాతలును అనుసరించిన సన్మార్గమును తలచుకొనియు, పతివ్రతముగ సదాచారమును స్మరించియు, మీరు బ్రిటిషువారి సదాచారమును వమ్ముకేసి నందులకేగాక స్త్రీజనించిన మీరు భారతీయస్త్రీల పాతివ్రత్య మునుగూర్చి అవమానకర ప్రసంగమును గావించినందులకు గూడసిగ్గుపడినై న్యముతో నేలంటితలవంచుకొనవలసియుండెను.” అని గవర్నరు కెరిగింపుడు. “భారతాంగనల పాతివ్రత్య ము గంగానదీ తోయములకన్నను పరిశుద్ధమును, నక్షత్రకాంతి కంటెను ప్రకాశమానమును, ఉష్ణకాలమున పర్వతోపరిభాగ ముల గోచరించు హిమబిందుమిళితమును ప్రభాతముకంటె కోమ లమునునై యున్నదని పురుషుకోటికి చేరిన భారతీయుల నుగ మేము భావించెదము. మీసంస్కృతములను రద్దుపరుచుకొను డు. ఆచటము నొక తుక్కుకాగితపుముక్కుగా భావింపుడు. మీరు మాకిచ్చిన సదుపాయముల నన్నిటిని రద్దుచేయుడు. ఆ కాగితములను మీయిండ్లలోని అగ్నిగుండములలో వేసి తగుల బెట్టుడు. మేమిందుకైనను లెక్కచేయముగాని భారతాంగనల పాతివ్రత్యమునకు కళంకము నాపాదించినవాడు మాత్రము వి చ్చలవిడిచరింపబడుడు” అని ఆతని కెరిగింపుడు.

మిత్రులారా! మీరు పురుషులు. మీరుబానిసలైన నగు దురుగాక! మీరు పురుషులు కాకపోలేదు. మీరు పారిశ్రామి వారేకానిందు, పౌరుషసంబంధముగ గౌరవము మీలో ప్రజ్వలిం చుచు నే యున్నది. వంగరాష్ట్ర స్త్రీ జనము తమ లేజమును ప్రకాశమును మీ రక్షణముక్రింద నుంచెను గాన

“ఓ అసత్యవాదీ! నీ కల్ల మాటలను రద్దుపరచు కొనుము, లేదా మా దేశమును విడచిపోము. నీ అస త్యములతోనే నీ వంతరించెదవు. భారత స్త్రీజనమే భారతస్వాతంత్ర్యము నొసంగజాలియున్నది. భారత స్త్రీజనమే భారతగౌరవమును కాపాడ గలిగి యున్నది.”

అని మీరందరును ఏకగ్రీముగ నెరిగింపుడు” అని సరో జినీదేవి నుడిచెను.

పండిత మోతీలాలునెహ్రూగారు

“చారుమీనారుకేను యింకను విచారణలో నున్నది. దా నినిగూర్చి యే లిటునుప్రభు విటుల నుడివియుండినచో అతడు న్యాయశాసనోల్లంఘన మొనరించినవా డగును అపుడత డప రాధియే. అదిగాక అతడు భారత స్త్రీజనమునంతను నిరసించు టకే యిటులనియున్నచో నతడు సత్పురుషుడుగాడు, భీరుడు అనియే అనవలసివచ్చును. మన కాతడు భృత్యుడు. మనమాతని యజమానులము గాన నతడు దీనముగ సమగ్రమగుక్షమాపణ తెలుపనిచో నాతడు వెంటనే శిక్షమును ఇదివిపొవుటయే కర్త వ్యము” అని నెహ్రూగారు నుడిచిరి.

దేశబంధుదాసుగారు

రెండవతీర్మానమును దాసుగా రుపపాదించిరి. “ఈ యభ్యాసము (రిచెడుమాను) చేయు విందులకును యితనికొరకు చేయబడు విం దులకు ను ఎన్వరు ను వెళ్ల గూ డదు. ఈ ఆందోళనమును విదేశముల లో గూ డ సా గిం ప వ లె నని యొకరు నూచించిరి. అది అనవసరము. మనము శక్తివం తుల మైనచో లిటునుప్రభువు యిట్టి ప్రసంగములను చేయు టయే అసంభవము. ఇతనిని గవర్నరుపదవినుండి తొలగింపవలె నను తీర్మానమును చేయుటగూడ అనవసరమే. మనకు శక్తికలి గినచో మనమే తొలగింప వలెను. మనజాతినంతనుగూడ నీ యుద్ధోగి యిటుల నవమానించుటచే, దేశీయుల కందరికిని ప్రజలకును నాగ్రహము కలిగినది. “లిటునుప్రభువు పలికిన అవ మానకరప్రసంగములను విని చెవులు మూసికొని చచ్చినవక్కుల పతి పడియుండవలసిన అధమస్థితిలో మేములేము. మా కాత్య గౌరవ మింకను అత్యధికముగనే యున్నది” అని దేశీయులు ఆగ్రహప్రకటనముగావించి నిరంకుశోద్వేగమునవారి ఆక్రతుల కును స్పష్టపరుపవలెను” అని దాసుగారు నుడిచిరి.

హిందు సెంటు జార్జి గెజెటు

పబ్లికేషన్

రంగూన్ హైకోర్టు జడ్జిగానున్న హెచ్. ఓ. సి. బ్రీసే బారిష్టర్ గారిని మదరాసు హైకోర్టునకు మార్చిరి.

జస్టిస్. డబ్ల్యు. డబ్ల్యు. ఫిలిప్సుగారు నెలపువై నుండు టచే వారిస్థానే జస్టిస్ సి. మాధవనాయక్ గారు పని చూచెద రు. జస్టిస్. డి. యి. ఆజ్ఞేర్నగారి స్థానే జస్టిస్. జి. హెచ్. బి. జాక్సన్ గారు పని చూచెదరు. గవర్నరు సెంటు ఆర్థికశాఖ డిప్యూటీ క్వార్టర్స్ గా జె. బి. బ్రౌనుగారు మేనేజరుండి పని చేయుదురు.

వి. నరసింహారావు ఎం. ఎ. గారు ఆర్థికశాఖలో ఎక్స్ సీషియో అండర్ సెక్రటరీగా నుందురు.

న్యాయ శాఖ

బళ్లారిజిల్లా ఆదోనిలో ఖాదీస్ మొహిద్దీన్ సాహెబ్ బహద్దర్ గారు బెంచిమేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

రెజిస్ట్రేషన్ శాఖ

ఏ. కుప్పస్వామి శాస్త్రిగారు ఆయ్యారెన్సు రిజిస్ట్రేషన్ గా గుంటూరులో నియమింపబడిరి.

వి. యస్. చెంగల్వరాయ పిళ్లగారిని మద్రాసు జా యింటుస్టాను కం పేసీ రిజిస్ట్రేషన్ నకు అసిస్టెంటుగా నియమిం చిరి.

మంత్రిసాలను రిజిస్టరుచేయు బిల్లు సందర్భమున థాచు న్ హెన్రీ మైనుస్సుగారు శాసనసభా సభ్యుడుగా నియమింప బడిరి.

రివిన్యూశాఖ

సరంగ నరసింహారావు గారిని గంజాం జెనరల్ డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

రావుబహదర్ కె. నాగేశ్వర రావుగారు గుంటూరు జెనరల్ డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

సి.ఎం. ఫెయిర్ బ్రైగారు కృష్ణాజిల్లాలో స్పెషల్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

డి. పి. డబ్ల్యు. శాఖ

ఎస్. మాధవమిన్ గారు పెనుగొండలో అసిస్టెంటు యింజనీయరుగా నియమింపబడిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటన

శాసనసభలో 18 వ తారీ ఖు న కా వే రీ యి రి కే వ న్ ప్రా జె క్టు ను నీ టి ని ని లు పు రిజర్వాయిర్ తో సహా మెతురుకడ కట్టెడి ఉపపాదన నొప్ప కొనుటచే, ప్రభుత్వమువారికి లామెంబరు గరి అధ్యక్షతక్రింద ఆజిల్లాలోని పెద్దమనుష్యులసంఘమును ప్రాజెక్టు కట్టెడి కేళము వగయిరాలనుగూర్చి సలహా నిచ్చుటకు ఏర్పరచెదరు. ఇందు యిరిగేవన్ యింజనీయర్ గారుగూడా సభ్యుడుగా నుందురు.

స్థానిక ప్రభుత్వ శాఖ

ఈక్రిందివారాయాస్థలములలో మునిసిపల్ కాన్సిలరుగా నియమింపబడిరి.

డి. అమిర్ ఉల్ ఉల్లా బహదూర్, నూరవరం రామ కృష్ణారెడ్డి, చౌదరి అచ్చన్న, అన్నవరం అండ్రాగార్లు (కర్నూలు) జి.గురుబోతె, బాయికోటిమద్దులేటి, డి. భాతీమహమ్మద్ కరీముద్దీన్ సాహెబ్ జయంబహద్దూర్ గార్లు (నందియాల) భారతం నాగన్న కెట్టిగారు (పాత్రాకామళం గంజాం జిల్లా)

జి. ఆశ్వత్థయ్య, డి. వి. మల్లప్ప జనాబ్ నబీ సాహెబ్ బహదూర్ గార్లు (హిందూపురం)

తాడేపల్లి సంపూర్ణ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు (నరసాపురం)

కొప్పరపు వెంకటరావు పంతులుగారు (ఒంగోలు)

విద్యాశాఖ

సి. ఎం. కవనాగమ్మగారు క్వీన్ మేరీ కళాశాలలో ఉపాధ్యాయినిగా నుందురు.

బి. అమృతమ్మ లమ్మగారు లేడీ వెల్లింగ్టన్ ట్రయినింగ్ కాలేజీలో జూనియర్ లెక్చరరుగా నుందురు.

జె. యి. మ్యాన్యూయల్ గారు కృష్ణాజిల్లా విద్యాసంఘ ములో సభ్యుడుగా నుందురు.

అటవీశాఖ

ఎం. శ్రీనివాస రాఘవాచార్యులుగారు తూర్పు కర్నూలు ఫారెస్టు అసిస్టెంటు కన్వర్సెటరుగా నియమింప బడిరి.

వైద్యశాఖ

బి. మాధవాచార్యుగారు బరంపురం గవర్నరు సెంటు ఆస్పత్రినుండి విశాఖపట్నం లో కల్ బోర్డు ఆస్పత్రికి మార్చ బడిరి.

వంగరాష్ట్ర కైన్రవ సంఘమువారి ఆక్షేపణ

లిటునుప్రభువు తూలుప్రసంగము నాక్షేపించుటకు వంగ రాష్ట్ర కైన్రవ సంఘమువారు సభిచేసిరి. “లిటును ప్రభువు తూలుప్రసంగమువలన దేశీయుల కధికముగ నాగ్రహము కలి గినదిగాన నాతడు తన వాక్యములను రద్దుపరచుకొనవలెను” అను తీర్మాన మామోదింపబడినది.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

లిటును ప్రభువు ప్రసంగమునుగూర్చి తీర్మానములను ప్రశ్నలనుగూడ శాసనసభాసభ్యులు నిరాకరించెను.

“లిటునుప్రభువు తన నిందావాక్యములను బహిరంగ ముగా రద్దుపరచుకొనవలెను” అను తీర్మానము నుపపాదించెద ననియు “లిటునుప్రభు విటుల నుడిచెనా? నుడిచినచో అందుల కేమి కారణము?” అనుప్రశ్నల నడిగెదననియు రాయ హోంబ్ర చౌదరిగారు తెలియపరచెను. ఆ తీర్మానము నుపపాదించ గూడదు. ఆ ప్రశ్నలనదుగగూడదని అధ్యక్షుడు తెలుపగా నిట్లు వాగ్మంధన మొనరించుట అనుచితము రాష్ట్రమున ప్రజల సంక్షోభము కలిగియుండగా శా స న స భ లో నీ వి ష యమును తలపెట్టరాదనుట విచేకము కాదని చౌదరిగారు రభ్యుతు నకు వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె)

జమ్మడుపూరులో మధ్యవర్తుల విచారణ

ఈచిరణ 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రారంభమై నది. దేశబంధుదాసు, పండితమోతీలాలునెహ్రూ, గోస్వామి, అయ్యంగారు, మానుకుబేదారు, జోషిగారు 20 వ తేదీని జను మడుపూరు చేరిరి. (ఆ. ప్రె)

తిరుచనాపల్లి మిరాసీదారుల సంఘము

తిరుచనాపల్లి, ఆగస్టు 21:— నిన్న సాయంకాలమున తిరుచనాపల్లి మిరాసీదారుల సంఘమువారు పురమండలమున సభచేసి, రెండవసంఖ్య అనుకూలముగనున్న గండ్లను ఖాచ్చివేయుట, సాలములలో నున్న మంటిని ప్రభుత్వమువారు తీసివేయుట, రాకపోకలచే యేర్పాటులను సరిచేయుట, స్థానిక సంఘములకు గ్రాంటులు నిచ్చుట, ముదరాను గవర్నరుదగ్గరకు రాయబారము పోవుట మొదలగు విషయములనుగూర్చి తీర్మానముల నామోదించిరి.

మరుంగపేట గండిచక్రముండి మట్టమార్గముగా వేయుమన్న రైల్వేలైను ఆభివృద్ధి గాంచుమన్నది. ఈ సెలెక్షనుండి రైలుబండ్లు వదులును. (ఆ. ప్రె.)

పోలాపూరు

పోలాపూరు, ఆగస్టు 20:— పోలాపూరు డివిజనల్ ట్రాన్సుపోర్టేషన్ మాఫర్మంట్లు యిట్లు తంతిచేయుచున్నాడు— అహమ్మదునగరు ధోండుమర్క పట్టానుచెడలియందు బలవలన 24 మొదలు 38 గంటలవరకు సరాసరిగా బండ్లు వడువవు. ప్రయాణికులు యాదాదీనుండి ఆరలకు గొనిపోవడుచున్నారు. పట్టాను యెందుకు తొలగిపోయినవి కారణము తెలియదు. (ఆ. ప్రె.)

వల్లువనాడు తాలూకా

పెరింతలమన్నా, ఆగస్టు 20:— చెన్నపురి గుజరాత్, మార్కెట్ సహాయసంఘ ప్రతినిధులు యిచ్చిటికి వచ్చేవరకు వల్లువనాడు తాలూకా స్థానికముగావచ్చుసహాయముమీదనే ఆధారపడి యుండవలసి వచ్చును. ఇచ్చట డబ్బుయిబ్బంది యెక్కువగా నుండుటవలన యిట్టిసహాయ మెక్కువగా రాజాలదు. వరదలతీతినముగావచ్చి అతితీనముగా పోయియుండుటచేత వదితీరములనున్న గ్రామములు తమమాహారపదార్థములను గాని సొత్తునుగాని గుడ్లనుగాని రక్షించుకొనబాలకపోయిరి. క్రిందటి జూనునెలలో వర్షము లవరిమితముగా కురిసియుండుట వలన జూలైలో వరద వచ్చినప్పుడు నీరుభూమిలో ఇంకలేదు. 1922 జూనునెలలో 22 అంగుళములును 1923 జూనులో 32 అంగుళములును. వర్షముకురిసెను. 1924 జూనునెలలో 42 అంగుళములు కురిసెను. 1922 జూలైనెలలో 41 అంగుళములును, 1923 జూలైమాసమున 40 అంగుళములును కురిసెను. కాని 1924 జూలైలో 66 అంగుళములు కురిసెను. ఇందులో 15 తేది మంగళవారము 24 తేది గురువారము మర్క 47. 15 అంగుళములు కురిసెను. ఈదినములలో వర్షపాతమును జూచినయెడల వివాదకరమైన వరద యెంతలముగాను యెంత ఆకస్మాత్తుగాను వచ్చినదో తెలియనగును. 15 తేది మంగళవారం 7.78, శుక్రవారం 18 తేది 2.68, శనివారము 19 తేది 4.46 ఆదివారము 20 తేది 3.70 సోమవారం 21 తేది 3.76 మంగళవారము 22 తేది 5.15 బుధవారము 23 తేది 7.80 గురువారం 24 తేది 4.16 పదిరోజులకు మొత్తము 47.15 నెలకు మొత్తము 66 అంగుళములు.

మలబారుకు మరియొకచిక్కు యేమనగా జిల్లాలోనున్న భరతపూజా, తూతాపూజా, కడబండిపూజానదులు మూడును కొండలమీదినుండి సముద్రములోనికి సమానముగా వాపుచున్నవి. వీటిలో భరతపూజయే మిక్కిలి మోసగించినది. తూతాపూజ మిక్కిలి పెడబుగ్గుగానున్నది. కుండిపూజా నెల్లిపూజ, చొరియట్టుపూజా, తుప్పానందపూజ అనునాంతునదులును దీనిలో పడుచున్నవి క్రిందటిపర్యాయము యీనదులు నష్టము కలిగించినది. 1902 సంవత్సరమునందు ఆవృద్ధువచ్చిన వరదప్రమాదమునుబట్టి ప్రజలు యిండ్లను కట్టుకొనిరి. కాని యీ సంవత్సరము వరద ఆప్రమాదమును దాటినప్పుడుతే యంత నష్టము సంభవించినది. ఈసంవత్సరము ప్రజలకు కొనుక్కొని శక్తి చాలదు. తిరిగి కట్టుకొనుట అసలేసున్న. 1921 సంవత్సరములో జరిగిన విప్లవమునుండి జిల్లా యిప్పుడిప్పుడే కోలుకొనుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సింధువరదలు

సిన్హ, ఆగస్టు 19:—ముజఫర్పూర్ జిల్లాలో సింధునది పొంగి కలగజేసిన నష్టమునుగూర్చి యిండ్లకును సొత్తునకును విశేష నష్టము కలిగినట్లు భయమగుచున్నను పొంగిన నష్టము మాత్రము కలుగలేదని నూతనముగావచ్చిన నివేదికలనుబట్టి తెలియుచున్నదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ఒకప్రకటనలో నెప్పుడున్నారు. సభాయుతుడగు గన్నెరు వరదపాధితులైనవారికి అందకలికితన సానుభూతిని జూపుచున్నాడు. కమిషనరును మాఫరెంటిండింగు యింజనీరునుతాము చేయగలిగినట్లు చేయుచున్నారని రెడ్డుక్రాసు సెంటుబాక్ ఆయనలెన్నసంఘములయొక్క రాష్ట్రీయశాఖలవారుతమస్వీకృతముగా నున్న సహాయమును చేయుటకు జిల్లాకు రిమ్యుటెన్సులను పంపిస్తామి తెలియుచున్నది. నావిలు తగ్గిపోవుచున్నవి. తెగిన కానవకట్టును బానుచేయబడుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

భవానీమిల్లును తగులబెట్టుట

ఇన్సురెన్సు కంపెనీని మోసగించవలె నని యుద్దేశ్యము

భవానీ, ఆగస్టు 19:—భవానీమిల్లు తగులబడిన సంబంధమున బయలుదేరిన కేసులలో రావుబహదూర్ తారాచంద్ లక్ష్మణదాసు మురళీధరతారాచంద్ సీతారాచంద్ మేనేజరు] అనుయుద్ధరు ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటుచే అరెస్టుచేయబడిరి. క్రిమినలుకుట్రచేసినందుకును యిన్సురెన్సుకంపెనీని మోసగించుటకు యిట్టిని తలచెట్టినందుకును వీరు అరెస్టుచేయబడిరి. ఇట్లు తగులబెట్టుటకు న రు 1,70,000 వరకు మధురదాసు అండు కంపెనీ యిన్సురెన్సు యే జెంట్లను మోసగించిట్లు తెలియుచున్నది మద్రాసులు డెయిలుమిద విదురుల చేయబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

సర్వీసు పించనులు

నూటికి 5 చొప్పున తగ్గించుట

సిన్హ, ఆగస్టు 19:— ఇండియాదొరతనమువారు యిండియామంత్రితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచు తుదితీర్మానముయొక్కట్లుగా 1924 సంవత్సరములో తిరిగియేర్పాటు చేయవలెనని తలచిన సర్వీసు పించనలనుగురించి విచారించుచున్నారు. హిందూదేశములో యిండియను సర్వీసులోనున్న కింగ్సు కమిషన్లు ఉద్యోగులయొక్కయు ఇండియావారంటు ఉద్యోగులయొక్కయు ఇండియను వైద్యశాఖ సిపాయి, మెకానిక్సులయొక్కయు సర్వీసు పించనలను 1923 తేదీనుండి తాత్కాలికముగా నూటికి 5 చొప్పున తగ్గించిరి. 441 పేరా 2 భాగముక్రింది బత్తానిబంధనల ప్రకారము ఎక్కువపించను తీసికొనుచున్నవి. యం. యన్. యుద్యోగుల కిది చెందదు. (ఆ. ప్రె.)

బెంగుళూరు నూతన వైద్యకళాశాల

బెంగుళూరు, ఆగస్టు 20:—బెంగుళూరులో నూతనముగా స్థాపించబడిన వైద్యకళాశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా మైసూరు సంస్థానములో సీనియరు సర్జనుగానుంట్లు డాక్టరు బిల్వజ్ఞానంగారు యథా. ఆర్. సి. యన్ (లండను) నియమింపబడిరి. సర్జను డాక్టరు మహమ్మదు ఉస్మానుగారు సీనియరు సర్జనుగా నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

బీహారు ఒరిస్సాశాసనసభ

రాంచీ ఆగస్టు 19:— సర్ హెన్రీ వీలరుగారు బీహారు ఒరిస్సాశాసనసభలో ప్రారంభోపన్యాసము నిచ్చుచు ఫలోవారివద్ద విశ్వవిద్యాలయభవనమును గూర్చి ప్రభుత్వము వారల తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరో కారణమును తెలియజేసిరి. మరియు నూచనలన్నిటిని గురించి విచారించుటకు సభవారికి పూర్ణావకాశము కలదని చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

అమృతసరు పాకివాండ్రకు సదుపాయములు

అమృతసరు పురపాలక సంఘమువారు పాకివాండ్రకు కొన్ని సదుపాయములను చేసిరి. జమీందారులకు యూనిఫారము ఉడుపులను కాంక్షనుచేసిరి వచ్చేమలేరియా కాలములో సరియైన సేవజేసినయెడల వారికి పంచియుచ్చుటకు రు 100 నిలువగా నుంచిరి. మరియువారు దేవాలయము కట్టుకొను నిమిత్తము భూమిని గొంటుజేయుటకు గురించి ఆలోచింతుమని వాగ్దాన మొనర్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

సార్యభౌముని సానుభూతి

తిరువనంతపురం, ఆగస్టు 19:— ఈదినవసమాచారము సిన్హనుండి తిరిగిముదరాను రాజప్రతినిధి యేజంటకు పంపబడెను :— సార్యభౌమును కీ|| శే|| తిరుమాన్మారు మహారాజాగారి కుటుంబమునకు తమసానుభూతిని పంపగోరుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీయుగ గుంటూరు నరసింహం శ్రీపాగాడు తనశ్రేష్ఠ ప్రాంత తాను స్వీకరించుగా యిచ్చిన తనద్యతీనుపుత్రుని యువనయన విశోత్సాహమునునందు మేటపాలెము హిందూ యువజన సంఘ గౌరవాలమునకు రు 2/-లను విరాళముగా సొంగిరి. (జి. సం. ప్రెసి.)

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ ఆగస్టునెల 21-న గోద గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	సగటు ఉష్ణోగ్రత	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత
గోపాలపురం	89.4	75.0	...	10.86	44.96
విశాఖపట్టణము	88.8	80.6	...	5.17	37.09
కాకినాడ	90.9	79.1	...	9.06	39.09
మచిలీపట్టణము	91.9	77.9	0.18	11.17	41.69
కర్నూలు	94.2	78.6	1.39	4.81	28.01
బళ్లారి	92.9	71.5	1.90	5.28	20.57
కడప	98.0	75.8	0.54	5.88	31.28
నెల్లూరు	96.6	79.2	...	4.76	37.98
మద్రాసు	85.8	9.2	0.8	9.89	50.74
కడలూరు	91.2	76.6	...	3.86	52.94
శేలము	89.4	72.2	0.85	10.27	39.80
కోయంబట్టూరు	85.7	71.3	...	2.78	22.24
తిరుమనూపల్లి	91.9	75.7	1.50	5.78	38.18
శాగపట్టణము	90.1	76.7	...	1.78	54.98
చువర	89.1	76.7	...	6.16	38.68
పాంబన్	90.8	78.8	...	0.88	37.00
తిరునల్వేలి	2.28	28.84
తిరుకేంద్రము	80.5	78.4	0.10	57.84	64.51
కొచ్చిక్	82.2	74.4	0.86	116.28	114.51
కాలికట్టు	83.1	78.6	0.78	126.32	117.16
మంగళూరు	92.0	74.9	0.18	111.80	125.68
రెంగుళూరు	79.8	67.7	...	12.66	86.87
మేరకార	78.2	68.2	0.22	122.11	135.46
కొడైకనాల్	64.0	53.2	0.34	27.11	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో 0.18" వర్షించెను. ఇచ్చట ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల దట్టముగ మేఘములు వ్యాపించినవి. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—వర్ష పాతము అంతటను గలదు. బళ్లారిలో 1.99" కడపలో 0.54" కర్నూలులో 0.89" వర్షించెను. మేఘములు ఒకమాస్తరుగ నున్నవి. అద్విత ఎక్కువ. కర్నూలులో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో చినుకులుపడెను. మేఘములు ఒకమాస్తరుగ నున్నవి. అద్విత ఎక్కువ. మద్రాసులో పగటివేడిమి 7.8 డిగ్రీలు తక్కువ. కడలూరులో 2.5 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని చాలభాగమున వర్ష ముకురియవచ్చును. యన్. ఆర్. సావూరు. వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

వేలము అమకము

వి. టి. అబ్దుల్ కాదర్ సాయబు అండు వి. టి. అబ్దుల్ కుద్దూసుసాయబుగార్ల దివాలా సందర్భములో అర్జి నెం 381-1923.

అఫిషియల్ అసైనిగారి ఉత్తరపు మేరకున్న అడమానదారు లగు షేక్ సీలారు సాయబు షేక్ హుస్సేను సాయబుగార్ల సమ్మతమున మెసర్సు షాడక్ అండు కో వారు హైకోర్టు అఫిషియల్ అసైని అఫీసునందు 1924 వ సం. ఆగస్టు నెల 26 న తేది మంగళవారము సాయం కాలము 5-15 ఘంటలకు నెల్లూరిడిసిక్రు వెంకటగిరి సబ్ డివిజన్ వెంకటగిరిపుక్ పెద్దబజారులో గ్రండు నెం 167 రు పాపు గచ్చు మిక్రై మర్కెసు ఎలమువేయుదురు.

విదేశవార్తలు

మగ్దొనాల్డుగారి లేఖ

మోరియంటుగారు ప్రకటించుటకు అంగీకరించుట

లండన్, ఆగస్టు 18:-మగ్దొనాల్డుగారి లేఖను ప్రకటించుటచే రాచయ్యతే తీరి కందరకును చాల ఆశ్చర్యముగల్గెను. ఈ లేఖను ప్రకటించుటకు మోరియంటుగారు నిదివరకే అంగీకరించిరట. ఈ లేఖలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు మరల తమ యభిప్రాయమునే తెలియజేయుటచే అంతగ దీనిని పాటించుట లేదు. ప్రస్తుతము అంగ్లో ప్రెంచి సంబంధమును పాదుకేశికొనుటకు ప్రెంచి అధికారులు ఇష్టపడుటలేదు. నిన్నటిదినము ఎట్టి అల్లరులు లేకనే ఆక్రమణవైఖరులు ఆపెన్నిగ్గు అప్పెన్నియ జిల్లాలనుండ మరలినను యుద్ధముంట్రి ప్రకటించెను.

నూతన శక్తివ్యయము

ఇవాన్స్, డాన్ శేనాని ఇట్లు ప్రకాశించెను. నిపు యుద్ధ విధానముతో యూరపులో నూతన శాంతి జీవనము ప్రారంభమైనది. యూరపులోనున్న ఖోఖ, కల్లోలముచే పరిశ్రమలు యువై టెడ్ ట్రేపువారి నష్టముగనుండును. ఇపు డవి నష్టముగ ఉండజాలవు. ప్రపంచముంతయు ఇపుడు శాంతి విశ్వశక్తితోనున్నది.

జర్మను మంత్రివర్గమువారు జర్మను ప్రతినిధుల వైఖరి నంగీకరించుట

లండన్, ఆగస్టు 19:-మంత్రివర్గపునభ ఎబర్ట్ అధ్యక్షతన గూడెను. ఏకగ్రీవముగ లండనులో జర్మను ప్రతినిధులు జూపిన వైఖరిని అంగీకరించిరి. లండను ఒడంబడికను నిర్మాణము నిరూపించుచేని రివిప్రకరణ నైతికతయుటకు నిశ్చయించిరి. మోరియంటుగారిని నమ్ముచున్నవని డాక్టరు మార్క్సగారు ఆచూపక్షముల నాయకులకు తెలియజేసిరి. జర్మను ప్రతినిధులు సాధ్యమైనదాని వంతను సాధింప గల్గిరని ప్రభుత్వప్రతినిధులు అనునిరి.

ఫ్రెంచి మంత్రివర్గమువారు

లండన్, ఆగస్టు 19:-ఫ్రెంచి ప్రతినిధుల వైఖరిని వారి నలను ప్రాంశుకు గగ్గో లాభమును ఫ్రెంచి మంత్రివర్గమువారు అంగీకరించిరి.

మోరియంటుగారికి మగ్దొనాల్డుగారు వ్రాసిన లేఖను దెబ్బపక్షపు పత్రికలు వ్యాఖ్యయొనర్చలేదు. వైటుపక్షపు పత్రికలు ఖండించినవి.

రూరును 12 మాసములలోపుగానే పరాసులు ఖాళీ చేయుటకు బ్రిటిషునా చెన్నినా కుట్రలను బన్ననచ్చునని ఈ ఊదీహ్యుడిపపత్రిక కనుమన్నది. మగ్దొనాల్డుగారి లేఖ నందగ జేసికొని బ్యాంకరులు మరల ప్రాంశువై నిందలను మోపెద రనియు మోరియంటుగారివై సమ్యక్పక్షముగ నున్నదనియు ఆక్షణ ప్రాంతంకేసుపత్రిక యుచున్నది.

మ్యాటియోటిగారి శవము

బయల్పుడుటచే మరల అల్లరి ఉండేకము బయలు చేసిననుటచే ప్రజలు ఏమియు అల్లరిలేయక శాంతియుతముగ ప్రవర్తించవలెనని మ్యాటియోటిగారిభార్య ప్రకటించెను.

ఆత్మహత్య

షేక్స్పియర్ మేజరు సినియూక్యామిరాను తువాకితోకాల్కుని ఆత్మహత్య గావించుకొనెనట.

పెరిషియా పార్లమెంటు

స్వల్పసంఖ్యాకుల అసంతృప్తి

పెహార్, ఆగస్టు 19:-పెరిషియా ప్రభుత్వమున తృప్తికొనక స్వల్పసంఖ్యాకులు కొందరు పార్లమెంటునుండి లేచి పోయిరి. ప్రభుత్వమునందరు చమృకముగలదని తీర్మానించవలెనని ప్రభుత్వమువారు గోరుటచే అందరను ఏకగ్రీవముగ నిశ్చయించిరి.

మగ్దొనాల్డుగారి లేఖ

బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము

లీఫ్ట్, ఆగస్టు 19:-రూరు ఆక్రమణ విషయమై బ్రిటిషువారి వైఖరినిగూర్చి ఎవరను అపోహములను బడకుండుటకై మగ్దొనాల్డుగారు రా లేఖను వ్రాసినందువనూరు. రూరు ఆక్రమణను ఈ ప్రభుత్వమువారుగాని వెనుకటి ప్రభుత్వముగాని న్యాయమని జెప్పలేదు. లండను సభలోగూడ ఇట్లే సమర్థించుటకు మగ్దొనాల్డుగారు ప్రయత్నించిరి.

మొదటి రూరును చెండేండ్లలో ఖాళీ చేయుటకు ప్రెంచి వారు ద్వేషించిరని తెలియుచున్నది. తుదకు ఒక సంవత్సరము లో ఖాళీ చేయుట కంగీకరించిరి. ముందుగ కొంతవరకు ఖాళీ చేయుటకు ఒప్పుకొనిరి.

డాన్ నివేదికము సంస్కృతీకరముగ సరళిగ పనిజేసిన రూరును అనుకొన్న 12 మాసముల లోపుగానే పరాసులు ఖాళీ చేయుటవచ్చును. ఇటీవల ప్రాంశు జర్మనీ కేర్పడిన సంబంధములు నిలబడవచ్చును. అంతయు సరళిగ నడిచిన రూరులో ఆక్రమణ నేనలయములు వృధాయని ప్రెంచి దౌర్జన్యములు గ్రహింపగలగుదురు. డాన్ నివేదికమును అనులు జరుపుటకు రూరును పరాసులు చాలకాలము ఆక్రమించుకొన్న అభ్యంతరము గలుగనని బ్రిటిషువారు ప్రెంచివారికి ఎప్పటి కప్పుడు తెలియజేసిరి. సాధ్యమైనంతవరకు 12 నెలల లోపుగానే రూరును ఖాళీ చేయవలెననియు ప్రెంచి భావములకు సంతకమును గలుగజేయరాదనియు అనుచున్నారు.

ప్రపంచీకవర్తకము నంతను బ్రిటిషువారే వశపరచుకొనరనుట

అమెరికను నౌకాసేనాని బ్రిటిషువారివిధానము మోసమనుట

విలియంసుట్, ఆగస్టు 19:-యూవై టెడ్ ట్రేపు నౌకాసేనాని ఇట్లు జెప్పెను - బ్రిటిషు వారు ప్రపంచములో వర్తకమునంతను స్వాధీనము చేసికొనెను. యూవై టెడ్ ట్రేపు దన వర్తక నౌకాదళమునకు అద్దగ కుండ వాషింగ్టన్ దళము కల్పించెను. అమెరికనులు ఆయుధ సామగ్రిని సైనిక నౌకాదళములకు తగ్గించుట కంగీకరించుటచే బ్రిటును వలలో తగుల్కొనిరి. దీనివలన అమెరికను నౌకాదళమునకు ప్రత్యక్షము అభ్యంతరము గల్గినది. జర్మనులకీయదలచిన బురుగునీరువై బ్రిటును మందుదిగిన తామగూడ ఆసుగించుటకు అమెరికను బ్యాంకరు లెదురు జూచుచున్నారు. జర్మనులు పరిహారముల నీయుటకు వీలగునటులను అమెరికనులపరపతిని బ్రిటిషు వర్తకమునకు పకరించునటులను బ్రిటిషువారు వర్తకమును లోబరుచుకొని రని యోచించవలెను.

బ్రిటిషువారు అమెరికను వర్తకమునకు నష్టముగ ప్రవర్తించలేదనియు ప్రయివేటు వ్యక్తులు వర్తకము జేయుచున్నారనియు అంతయుగాని రా జర్మనగరన్నటుల జేయుటలేదనియు డాన్ జేమ్సు సాల్బరుగారు తెలియజేసిరి.

ఐరిషు వరి సత్తులు

లండన్, ఆగస్టు 19:-అంగ్లో ఐరిషు ఒడంబడికను గురించి తక్కువైన 45 ఎల్. వర్తింగ్ట్ ఈవిషయముగ నేడు లెన్యా గుడుపచ్చిరి. అల్లరు ప్రధానామాత్యునితో కలిసికొని మాట్లాడిరి. సరిపాద్ధవిషయమై యోచించుటకు వచ్చిరట. మొన్న నే బార్నిస్ గారు వచ్చిపోవుటచే తన మరల ఇతడువచ్చుట చేతను చాల ప్రచలనము బయలుదేరెను.

గ్రే ప్రభువు రాజీనామా

ప్రభువులసభలో లిబరలుపక్ష నాయకత్వమును వదులుకొంటినని గ్రే ప్రభువు తెలియజేసెను. కండ్లు జబ్బుగనుండుటచే రాచయ్యములనుండి మరలరని తెలియుచున్నది. విరిఫ్ఫానే బక్రావర్త ప్రభువుగాని బ్యూక్రాంపు ప్రభువుగాని నియమించబడవచ్చుననుచున్నారు.

రాలిక్ సక్ర ప్రభువు లండనుజేరెను. నవంబరులో ఇండియానువచ్చును.

చాలానుగోల

క్రీకో బల్లరు తగవు

ఉపద్రవకరముగ పరిణమించును

లండన్, ఆగస్టు 19:-రాత్రి 9/50కాలై 26 తేదీని 17 గురు బెల్లియంరైతులు చంపబడిరి. ఆవిషయమై విచారించుటకు జాతిసమితివా రొక సంఘము నేర్పరచిరి. వీరు విచారణ సల్పిరి. వీనివలన గ్రీకులకును బల్లెరియావారికిని కలహ ముపద్రవకరముగ రావచ్చునని భయపడుచున్నారు. ఆ తేదీని గ్రీకునాల్ 27 గురు బల్లెరియులను అరెస్టుజేసెను. గ్రీకో బల్లెరియా సరిహద్దులలో బాంబు ప్రేలినపు డిట్లుజేసిరి. వీరిని ఇతడు పర్యతము మీదికి గొంపోవ త్రోవలో బల్లెరియునునైనుటలు ముట్టడించిరి. బందీలు పారిపోవుటకు ప్రయత్నించిరి. 17 గురిని కాల్పిరి. తక్కినవారు పారిపోయిరి. జాతిసమితి విచారణసంఘమున ఒక బల్లెరియా వ్యక్తి, ఆంగ్లేయుడు, గ్రీకువ్యక్తి, బెల్లియనువ్యక్తి గలను. వీరందరును బందీలను ఎవరును ముట్టడించలేదనియు బందీలను నిర్దాక్షిణ్యముగ చంపరనియు నిర్ధారణజేసిరి.

సామ్రాజ్య నౌకాదళము

క్రీకోకునుచ్చెను. రేపులోనున్న నౌకలన్నియు స్వాగత మొనర్చెను. వేలకొడి ప్రేక్షకులునుచ్చి ఆనందించిరి.

వాహ బీతిరుగ చాటు

ట్రాన్సుజార్డానియాపట్టణముల ముట్టడించుట

బాంబుల ప్రయోగము లాభించుట
జెడ్డా, ఆగస్టు 19:-18 వ తేదీని వాహబీలు 5 ట్రాన్సు జార్డానియా పట్టణములను ఆక్రమించుకొనిరి. ట్రాన్సుజార్డాని యా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సేనల సహాయముతో బారవపట్టణమునుండి వాహబీలను తరిమివేసిరి. 800 మంది చనిపోయిరి. చాలమంది పట్టువడిరి. బ్రిటిషు సాయుధశక్తులు జయప్రదముగ పనిజేసినవి. బాంబుల ప్రయోగము లాభించెను. 500 వాహబీలు చనిపోయిరి బాంబులవలనే చనిపోయిరి. ఒక బ్రిటిషు అధికారికిని ఒక సైనికునికీని కొంచెము గాయములుతగిలినవి. 14వ తేదీని బాంబులను ప్రయోగించిరి.

ఆర్థంబైనువై మానిసునికీ హానోయిలో వర్షపాతము మోచుగనుండుటచే విమానము పాదాయెను.

అనంతపూరు మండల కాంగ్రెసు

కార్యసంఘసభ

ఈనెల 24 వ తేదీని తాడిపత్రిలో జరుగును.
“ఈసభ 20 వ తేదీని భర్తరములో జరుగవలసియుండునగాని నిర్ణీతసంఖ్య భక్తులు రానందున వీలులేకపోయినది. అవసరముగా కొన్ని విషయములను పరిష్కరింపవలసి యున్నది. డెన్నపురిలో జరుగు ఆంధ్రరాష్ట్రసభలకు అధ్యక్షులను ప్రతినిధులను నెన్నుకొనవలసియున్నది గాన కార్యసంఘసభను తాడిపత్రిలో యూనెల 24 వ తేదీ వర్ధాప్నాము 2 గంటలకు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను. సభ్యులందరును ముఖ్యముగ విచ్చేయ ప్రార్థితులు” అని కార్యదర్శి కే. వేంకటరమణాచారి గారు నేడు తాడిపత్రినుండి తంజివార్త నంపిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు

కార్యసంఘసభ

ముద్దనూరులో యూనెల 25 వ తేదీని జరుగును
సెప్టెంబరు 6 వ తేదీని జరుగును
“నామను అధ్యక్షునకును గూడ జ్వరము వచ్చుచున్నది గాన యూనెల 25 వ తేదీని ముద్దనూరులో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరుగదు. సెప్టెంబరు 6 వ తేదీని జరుగును” అని కాళేశ్వర రావుగారు నేడు బెజవాడనుండి తంజివార్త నంపిరి.

జాబులు

ఆరోగ్య ప్రచారము

మానవైషమ్య తాటాకా రేంజి ఫస్ట్ క్లాసు వాక్సినేటరు గారగు ముగ్ధాశ్రీ చునుపల్లె కేతెనరావుగారు యింకా 10వ తారీఖున గూడూరు లాహుతి గ్రామమునకు సచ్చి వారి నియమితవిధియైన వాక్సినేషన్ పూర్తిచేసి 12.8.24 తారీఖున మూడు రోగులగు ఆరోగ్య తానికైతను గూర్చియు సాధనములను గూర్చియు చర్చించి ఉపశాస్త్రమును గావించిరి. ఆ సభకు సుమారు 100 మంది గ్రామస్థులు హాజరయి శత్రుత్వ తో వారు చేసినవంతయు నాలకించిరి. మా గ్రామములో ప్రజల ఆరోగ్యము కాపాడుకొనుటకుగాను ముగ్ధాశ్రీ దమ్మలపాటి వెంకటాపురంతులుగారున్న, యీ లక్ష్మీకాంతారావుగారున్న పాతూరి కోటయ్యగారున్న కోసి ఆరోగ్య సంఘముగా ఏర్పడి సభకు ఆరోగ్య శాఖవారు పంపునట్టి కరపత్రముల నన్నింటిని మా గ్రామములో సర్వనియోగముచేసి మాపుజనుల ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుటకు పూనుకొనిరి.

ఆరోగ్య శాఖవారు ఉత్సాహపూరితులయిన యువకులను ప్రచారమునిమిత్తము నియమించినయెడల ప్రజలకంతయో సహాయపూతము గా యుండ లదు.

రామరాజు వెంకటసుబ్బయ్య
దమ్మలపాడు, సత్తెనపల్లి తాలూకా.

హిందీ ప్రచారము

ఆంధ్రదేశమున ప్రస్తుతము పలుకేంద్రములందు హిందీ ప్రచారము విరివిగా జరుగుచున్నది. మాకార్యాలయముతరపున ప్రచారమునకై ప్రచారకులుమాత్రమే మాకు రిపోర్టుపంపుచున్నందువల్ల ఇతరచోట్ల వివరములు మాకు తెలియవచ్చినవి. మాకార్యాలయ నియమావళి ప్రకారము భాద్రపదమాసములో క్రొత్త సంవత్సరము ప్రారంభమగును. గత సంవత్సరము రిపోర్టును తయారుచేసి త్వరలో అందజేయబడును. అందుకు ఆంధ్రదేశమున స్వతంత్రముగా ప్రచారమునల్య ప్రచారకులనామము జరుగుచున్న ప్రచారముయొక్క వివరము మొదలై నవిగూడ చేర్చబడితిమి. ఈవివరములు తెలిసికొనుటకై ప్రత్యేకముగ ఫారములనుగూడ నమృతముచేయించితిమి. స్వతంత్రముగా ప్రచారముచేయు ప్రచారక సోదరులందరు ఒక కామ్రావాలి మాకార్యాలయమునుండి ఫారము తెప్పించుకొని పూర్తిచేసి పంపి ప్రార్థితులు. అట్లు చేయజాలనివారు తమయు తగములందు ఎంతమంది విద్యార్థులు చదువుచున్నది, ఎన్నాళ్లనుండి ప్రచారముజరుగుచున్నది తప్పక వ్రాయప్రార్థితులు. మాకు తెలిసినంతవరకు చాలమందికి ఫారములను పంపితిమి. ఎవరికిచేర లేదో వారు తప్పక మాకు వ్రాయగోరుచున్నాము. ఇదివరకు కొంతకాలము ప్రచారముజరిగి ప్రస్తుతము ఆగిపోయిన ప్రచారకేంద్రముల వివరము గూడ నిందుచేర్చబడును. హిందీ భాషాభివృద్ధి ప్రచారకులు దీనికి తప్పక తోడ్పడి ఆంధ్రదేశమునందలి హిందీ ప్రచార వివర మంతయు పూర్తిగ ప్రచురింపగలరు ననకాశే మొసగెదరని నమ్ముచున్నాము. ప్రచారకులు తమరిపోర్టును పంపునపుడు తామిదివర కెచ్చెటెచ్చట హిందీ ప్రచార మొనర్చినదియు తప్పక వ్రాయవేడెదము.

పండిత ద్వారకా ప్రసాద్ చతుర్వేదగారు

మీరు కొలదికాలముక్రిందట ప్రయాగకార్యాలయ ప్రతినిధులుగా దక్షిణహిందూ దేశమున జరుగుచున్న హిందీ ప్రచారమును తనిఖీచేయుటకై విచ్చేసిరి. ప్రస్తుతము మదరాసులోనున్నారు. మీరు హిందీ సాంస్కృతికమునందు ఆసాహస్యమైన పండితులు. ప్రయాగ హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమునందు ప్రసంగ మంత్రులుగానున్నారు.

ఆంధ్రదేశమున అన్నిచోట్ల ప్రచారములోనున్న “శబ్దార పారిజాతము” అను హిందీనిఘంటువు మీరుచించినదే. హిందీ యందు పెక్కు గ్రంథములనుగూడ మీరు రచించియున్నారు. త్వరలో ఆంధ్రదేశమున కొన్ని ముఖ్యముఖ్య కేంద్రములనుగూడ చేర్చెదరు. హిందీ భాషాభివృద్ధి నులందు తప్పక పండితులవారిని కలిసికొని యధావిధిని సత్కరించెదరని ప్రార్థించుచున్నాము. కార్యక్రమము ముందు ప్రకటింపబడును.

ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారక సమ్మేళనము

త్వరలో ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారక సమ్మేళనముకట్టి శైబ వాడపురమున జరుపుట కేర్పాటు జరుగుచున్నవి. ఇందు అందరు ప్రచారకులు పాల్గొనవచ్చును. విశేషవివరములు త్వరలో ప్రకటింపబడును.

మోటూరి సత్యనారాయణ,

వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారకార్యాలయం బెజవాడ.

గౌతమీ గ్రంథాలయము

రాజమహేంద్రవరము

గౌతమీ గ్రంథాలయమునకు యిటీసుపేటలో హిందూ సమాజమునకు ఎదురుగా వక్రలంక వారి లయ గ్రంథాలయము నిమిత్తము కొనుటయు నందు సభలు సమిత్తము ఒకటియు మాడుపంపర్వములలో కట్టుటకున్నా మొదలగు వరకులతో నల్లరాత్రి న్యాపతి సుబ్బారావుపంతులుగారు రు. 6000 లు విరాళము నిచ్చిరి.

ముగ్ధాశ్రీ శ్రీ కందుకూరి వేంకట సీతారామచంద్ర రావుగారు ఆయన సర్వసత్త్వి చేరి భాండాగారములో స్త్రీలశాఖ పెట్టుటకు అనుషంగముతో రు. 6000 లు విరాళము నిచ్చిరి. శ్రీ సీతారామచంద్ర రావుగారు ఆరువేలరూపాయలు యయ్యక పూర్వము మున్సిపల్ హైస్కూలు ప్రక్కనున్న గరిమెళ్లవారి భవనము అమృతమునకు చూపబడినప్పుడు సచ్చిబ్రహ్మ గ్రంథాలయమునకు స్థలముకొని భవనము కట్టించి నట్లయిన గ్రంథాలయభవనముతో కట్టించుచుండినయెడల ఆరువేల రూపాయలతో ఆరువేలరూపాయలతో భవనము పూర్తిగావలెను. కావున యిప్పుడు నావిరాళము యయ్యననిన్ని గరిమెళ్లవారి భవనము కొన్నయెడల గ్రంథాలయము వెంటనే యుంచుటకు పీయన సదుపాయములును గలదుగావున మీరు గరిమెళ్లవారి భవనము రు. 18500 లకు కొనేయెడల నేను యిచ్చెదనన్న ఆరువేల వెంటనే యిచ్చెదననియు క్రయమునొందిన తర్వాత మిగత రు. 7500 లు గ్రంథాలయమువారే 1928 సం॥ డిసెంబరు 31 తేదీలోగా తీర్చినయెడల నేను విరాళముపంపిన ఆరువేలరూపాయలు గ్రంథాలయమువారువదులుకొని తిరిగి నాచేర క్రయము వ్రాయవలెననే మరతులతో రు. 6000 లు విరాళము కొనగలెదమనిరి.

ఈరెండువిరాళములు వచ్చుటచే గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు వక్రలంక వారి లయ కొన్నయెడల కొన్నివేల రూపాయలు విరాళముగా వచ్చుననియు, గరిమెళ్ల వారి భవనము కొన్నయెడల శ్రీ సీతారామ చంద్రరావుగారి విరాళము వెంటనేవచ్చుననియు రెండుపలములు కొనిరి.

కొన్ని మాసములు పోయిన తర్వాత వక్రలంక వారి లయ కొనినయెడల వచ్చుననుకొన్న విరాళము రానందున పై యిరువురచే యయ్యబడిన 12 వేల రూపాయలు వడ్డీకింద హాంలించునేమో అను భయముచే సభ్యులలో ఆందోళనకలిగి గరిమెళ్లవారి భవనము స్థిరపరచుటచూ లేక వక్రలంక వారి స్థలము స్థిరపరచుటచూ అని ఆలోచనలో పడినది.

వక్రలంక వారి స్థలము స్థిరపరచినయెడల 1500 గజములు కొలతగలది కరీదు రు. 18500 లు. గరిమెళ్లవారి భవనము అప్పు డిచ్చెవరకు అమృతమునకు గ్రంథాలయమువారికి హక్కులేదు గనుకన్నా వాడాబ్లాక్ స్థలము కొన్నప్పుడు ముగ్ధాశ్రీ శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారు యిచ్చిన విరాళము రు. 2000 లు స్థలము యెన్నడునా అమృతము చేసినప్పు డారెండువేల రూపాయలు నా అభిప్రాయప్రకారము గ్రంథాలయమునకు వినియోగపర్చవలెనని మరతులయందుటచేతను వక్రలంక వారి స్థలముకు వినియోగపరచి నాభవనము కట్టించలేమనే అద్దెర్యముచే వాడాబ్లాక్ స్థలము అమ్మినసొమ్ము గరిమెళ్లవారి భవనమునకు వినియోగపర్చుచు శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారు చెప్పటచే శ్రీ సుబ్బారావుపంతులుగారి విరాళము రు. 6000 లు డిస్ట్రిబ్యుట్ చేయగలము రు. 8000 లును భాండాగారము నిల్వ రు. 1000 లును మొత్తము రు. 10000 లున్నందున వక్రలంక వారి స్థలము కరీదుకు చాలనందున భవనము కట్టుటకు మరి 20 వేల రూపాయలు కావలెను గావున నాప్రయత్నము సాధ్యము కావరీయు శ్రీ సుబ్బారావుపంతులుగారి విరాళము అంగీకరించిన గ్రంథాలయమున కుండలవిన హక్కులన్నియు లేకనే కావలయులె వక్రలంక వారి స్థలము అమ్మి శ్రీ సుబ్బారావు పంతులుగారుయిచ్చిన ఆరువేలరూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయుటకు తీర్మానించిరి. గరిమెళ్లవారి స్థలము 3 వేల గజములగలది. అందులో సుంకరమైన భవనమున్నది. కరీదు రు. 13500 లు గ్రంథాలయమునకు తన భవన ముండుటచేతను శ్రీ సీతారామచంద్రరావుగారి విరాళము రు. 6000 లును వాడాబ్లాక్ స్థలము అమ్మిన సొమ్ము రు. 2500 లును డిస్ట్రిబ్యుట్ చేయగలము రు. 3000 లును భాండాగారము నిల్వ రు. 1000 లును మొత్తము రు. 12500 లుండుటచే నిగతసొమ్ము తీర్చుటకు పీయకలచనియు గ్రంథాలయము వెంటనే భవనములో పెట్టుకొను సదుపాయము లుండుటచేతను, అప్పుతీర్చినతర్వాత దీనిపై గ్రంథాలయమునకు కావలసినహక్కు లుండుటచే గరిమెళ్లవారి భవనము పంపబడుట తీర్మానించిరి. అట్లు తీర్మానించిన రెండుమాసములలో గరిమెళ్లవారి భవనమునకు గ్రంథాలయమును మార్చిరి. గ్రంథాలయమునకు కొత్తలన్నియు మున్సిపల్ హైస్కూలు మిషను ప్రెయినింగు కాలేజీ సమీపములో జుండియున్నవి. ఇకముందు యిటీసుపేటలో యిచ్చి అప్పుకాలేజీ ప్రెయినింగుకాలేజీ ముగ్ధాశ్రీ కందుకూరి రాజగారి లోటలో కట్టించుటకు గవర్నమెంటు వారు స్థలము కొనియున్నారు. భవనము రాజమండ్రిలోకి మధ్యను, యెత్తయిన ప్రదేశములో

యున్నందున గ్రంథాలయమున కుండగిన స్థలము అదియని చెప్పక తప్పదు. కాని యిటీసుపేటలోయున్న చదువరులకు సభ్యులకు దూర మవుటచే గ్రంథాలయమునకు తగిన స్థలము కావని వారు చెప్పుచున్నారు.

ఆంధ్రపత్రికలో గ్రంథాలయ ప్రధాన కార్యదర్శిగారు గరిమెళ్లవారి భవనము నమ్మకొనుటకు హక్కులేదని వ్రాసినందుపై సభ్యులలో కలవరము జెలుదేరినది. శ్రీ సీతారామచంద్ర రావుగారికి వ్రాసియిచ్చిన అగ్రిమెంటుమరతులు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు అంగీకరించినప్పుడు అప్పుతీర్చిన వెంటనే పూర్తైన హక్కులున్నవనే అభిప్రాయముతో అంగీకరించిన సభ్యులకు వింతగాతోచినది. కార్యదర్శిగారి స్వంతయభిప్రాయములకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు జవాబుదారులుకారు.

శ్రీ సీతారామ చంద్రరావుగారిని అట్టి హక్కుయున్నయెడల గతసంవత్సరము అక్టోబరు నెలలో జరిగిన సాధారణ సభలో ది వాక్ బహుమారు శ్రీ చిత్రపు వెంకటాచలం పంతులుగారు శ్రీ సీతారామచంద్రరావుగారు కొరిసి స్త్రీలశాఖ వక్రలంక వారి స్థలములో పెట్టవచ్చునని మాటలాడిరి గాని గరిమెళ్లవారి భవనము గ్రంథాలయమువారు అమృతమునకు హక్కులేదని చెప్పియుండలేదు. 1928 సం॥ డిసెంబరు 31 తేదీలోగా భవనము అప్పుతీర్చినయెడల నన్ని హక్కులు తనవేయని మొదలుచెప్పి ఇంతవరకు పూర్తిగా అప్పుతీర్చుటకును హక్కులకొరకు పెనుగులాడువారై తే ఏమిచేసి ననుచేయగలిగినప్పుడెంతవరకు మాటలాడక యూరకుండురా? అప్పు త్వరలో తీర్చినయెడల ఆయన యిచ్చిన విరాళము వడ్డీకింద నివారించునేమోయని పెట్టినమరతుగాని వేరుకాదని సభ్యుల కేకాక నెలరకు తెలియకమాచదు. వారు నిర్మలమైన యుద్దేశముతో యున్నారు. మనలోమనమే అభిప్రాయ భేదములచే విమర్శకు దిగినారమని నాయుద్దేశము.

అట్టిహక్కు గ్రంథాలయమువారికి యున్నది వ్రాసియిచ్చుమని శ్రీ సీతారామచంద్రరావుగారిని కోరగూడదా అని కొందరుసభ్యులకు తోచవచ్చును. మనస్థితిని మనమే తెలిసి యిదివరకే ఆయన అన్నిహక్కులు యిచ్చియున్నప్పుడు తిరుగ ఆయనను కోరుట న్యాయముకాదని సభ్యులకు తోచక మానదు.

మ-రా-శ్రీ శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారి విరాళము యొక్క హక్కువిషయమై సభ్యులు వేరువేరు అభిప్రాయములతో యున్నారు. గ్రంథాలయమునకు వాడాబ్లాక్ స్థలముకొన్నప్పుడు యిచ్చినవిరాళము రు. 2000 లు. వాడాబ్లాక్ స్థలము యేకాకరణముచేయినా అమృతముచేసినయెడల నావిరాళము నా అభిప్రాయప్రకారముగా గ్రంథాలయమున కుపయోగించవలెనని మరతులయన్నది. కావున ఆయన అభిప్రాయప్రకారము గరిమెళ్లవారి భవనమున కుపయోగించినప్పుడు ఆయన మరకు రద్దుఅయినందున శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారు యిచ్చిన విరాళమునకు యెట్టిహక్కువారికి లేదని సభ్యులకు గోచరింపబడలేదా.

గ్రంథాలయమునకు సర్వహక్కులున్నవని నిర్ధారణ అయినతర్వాత గ్రంథాలయము యిటీసుపేటలో యుండుటచుంచినా? గరిమెళ్లవారి భవనములో యుండుటచుంచినా అమితగవులు ప్రారంభమగుననే కారణములచే హక్కులేదని కొందరు ఉన్నదని కొందరు వాదించుచున్నారు. కాని అందరూహక్కులవిషయమై నిజమెరిగియున్నారని నానమ్మకము.

సభ్యులలో కొందరు గ్రంథాలయము మారుమూలమున్నది. ప్రస్తుతము గ్రంథాలయముండుటకు తగిన స్థలములేదని పత్రికలలో విమర్శింపబూతుటకన్న కార్యక్రమము లోనికిదిగి వారి అభిప్రాయప్రకారము గ్రంథాలయము తగినస్థలములో యుండుటకు స్థలముకొని భవనము కట్టించుటకు సుమారు రు. 30 వేల రూపాయలు కావలెను. కావున చందాలు వసూలుచేసి పెద్ద భవనము కట్టించి గ్రంథాలయముభవనములోనికి మార్చి మరతుప్రకారము అందులో స్త్రీలశాఖ యున్నప్పుడు, గ్రంథాలయము చందాదానిలయిన నాధారపడి యున్నది. కాన వేరే మూలధనముగాని భూములు వగైరాలుగాని లేవుగాన గరిమెళ్లవారి భవనము విక్రయించక అద్దెకుయిచ్చి అందువలన వచ్చు అద్దె గ్రంథాలయమున కుపయోగపడుటగ్రంథాలయాభివృద్ధి అట్టిహక్కులకు శ్రీ సీతారామచంద్రరావుగారికిగాని శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారికిగాని యెట్టిహక్కు లున్నప్పటికి యిచ్చిమైన అభ్యంతరము చేయరని ఘంటాపథముగా చెప్పగలము.

ఇప్పటికైనను అభిప్రాయ భేదములు పట్టుచుల మరచి యెప్పటివలె గ్రంథాలయాభివృద్ధికై నిరంతరము పాటుపడవలెనని సభ్యులను ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈగ్రంథాలయ కార్యదర్శిలలో నొకరినిగా కొన్ని చంపర్సరులనుండి యుండటచేతను స్థలనిర్ధారణకాలములో నేను ప్రధానకార్యనిర్వాహక యుండుటచేతను యిప్పుడు కార్యదర్శిలలో నొకరినిగా తిరిగి యుండుటచేతను మాకు తెలిసినవి. యుయు సభ్యులకు తెలియజేయుట నావిధి యని తలచి వ్రాసి నాను.

దం గేటు నారాయణస్వామి.

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు

శ్రీయుత ఆంధ్ర వేంకటరాయ సాంఖ్యాయన శర్మ గారి సభ కథ్యక్షులుగ నుండుటకు దయతో నంగీకరించిరి. పై సభకు సెప్టెంబరు ౬ వ తేది (శనివారము) మొదలు ఆయిదు దినములు జరుపుటకు నిన్ను టిదినమున సమావేశమయిన ఆహ్వాన సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. కవులు, పండితులు సావధానముగా విషయములను జర్పించుట కవకాశమున్నది. కావున ముఖ్యముగా యుచేసి సభకు జయప్రదముగా జరిపింపగోరుచున్నాము.

ఈనాడు } విన్నవించు భాషానేతరుడు
ఆంధ్ర-ఆర } ఏలూరుపాటి రామభద్రచయ్యలు,
ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి.

నర్సిపట్నం తాలూకాబోర్డు ఓటర్ల జాబితా

ఓటర్ల జాబితా గౌరవ మెంతువారు నిర్ణయప్రతి సం॥ రం కలుగు మార్పులను నూచించుచు ప్రకటించుట ప్రభుత్వమువారి విధి కృత్యమై యున్నది. ప్రాంత లోక బోర్డు ఆర్డర్ ప్రకారము ప్రారంభములో తయారయిన జాబితా ఆనేక లోపములతో ప్రకటించబడినది. దరిమిలా సం॥ రములలో గూడ సత్యును సవరణలు పూర్తిగా చేయకుండ ప్రకటించబడుచున్న చరిత్ర జల గ్రహించిరి. ప్రజల ప్రతినిధులగు బోర్డు మెంబర్లు సక్రమమైన జాబితాలు తయారుచేసి బోర్డు ద్వారా డివిజనులు ఆఫీసులవారికి (రిజిస్ట్రేషను ఆఫీసు) పంపుకొనిరి. అవికూడ పరిశీలనక పాతేలిష్టుప్రకారమే స్వల్పసవరణలు చూపి ప్రకటించిరి. అనేక గ్రామములలో ఓటర్ల పేర్లు కానరావు. ఉన్న పేర్లు సరికాబట్టో చేయబడుచుండెను. చనిపోయినవారి పేర్లు కానవచ్చుచుండెను. ఆర్డర్ లకు వారి పేర్లు కానరాకుండెను. ప్రజలకు అర్హులగు యెప్పుడు పెట్టుకోవలెనో సరిగా తెలియునట్లు నోటీసు లేకుండెను. ఇన్నియు కనిపెట్టి నరికేపట్నం తాలూకాబోర్డులో గౌరవ మెంతువారు సక్రమపద్ధతుల ప్రకారం ఓటర్ల జాబితా తయారుచేయించి యా సం॥ రం ఫయిసలు లిస్టు ప్రకటించవలెనని కోరుతూ ఒక తీర్మానము తీర్మానించి బోర్డువారు పంపుకొనిరి. అందువలన డివిజను ఆఫీసుల ఫయిసలు లిస్టు రెంవిధముగా ప్రకటించెదలొ నిరీక్షింప వలసి యున్నది. శ్రీ సరియగుదొన్ని కాధికారులుగల ఓటర్ల జాబితాకూడ తయారుకాకుండుట చాల విచారకరముగా నున్నది. ఈవిషయములో సరియగు జాబితాలు ప్రజలు యెక్కువ ఆందోళన చేయుటవసరము.

వేసా భీమశంకరం,
చోడవరం.

శ్రీ లక్ష్మీనృసింహ పుస్తకభాండాగారము

అంతర్వేది గోదావరిజిల్లా

స్వప్రీతి రక్షాక్షి నామ సంవత్సర శ్రావణ శు 18 జయ వాకం (12-8-24) రోజున గ్రామపాలు లధికోత్సాహముతో ఖిలరాష్ట్ర పిల్లల వెంకటరత్నంగారి అధ్యక్షతన క్రింద సాయం త్రయిది గంటలకు జయప్రదముగా సభ జరుపబడి, పై నామ కరం పిత్తాంతికరముతో నొక పుస్తకభాండాగారము స్థాపించబడినది.

ప్రారంభమున శ్రీయుత మంగళంపల్లి రామమూర్తి గారు తమ మృదుమధుర స్వరముతో భగవన్నామ సంకీర్తన గావించి, తదుపరి భాండాగారావశ్యకతను గూర్చియు, తద్విధానముగూర్చియు సుమా రొకగంటనే పువనృసింహ పుస్తకలకు నున్న నలకు పాత్రులైరి. ఉపన్యాసాంతరమున యీక్రింది కార్యనిర్వాహకవర్గ మెన్నుకొనబడినది. బెల్లంకొండ రాజన్నగారధ్యక్షులుగను, మంగళంపల్లి రామమూర్తిగారు కార్యదర్శిగను, పిల్లల రాజన్నగారు కోశాధిపతిగను, బెల్లంకొండ చిన్నరాజన్నగారు, గునికెట్టి వెంకటరెడ్డిగారు, పోతురాజు ముత్యులుగారు, 4 పిల్లల నారాయణస్వామిగారు, 5 మంగళంపల్లి వెంకటలక్ష్మీనృసింహంగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగను నెన్నుకొనబడిరి.

ఈభాండాగారమునకు శ్రీ బెల్లంకొండ రాజన్నగారు ఆంధ్రదేశపుత్రికను, శ్రీ పిల్లల రాజన్నగారు కృష్ణాపుత్రికను, శ్రీ పిల్లల వెంకటరత్నంగారు ఆంధ్రప్రకాశికను, సుచిత్రముగా తెల్పించి యుచ్చుటకు వాగ్దానములు చేసినందుల కెంతయు వందనియులు.

ప్రస్తుతం యీభాండాగారమున కుచితముగా 100 గ్రంథముల విచ్చినవారికిన్ని, కేటికార్యక్రమమును జయప్రదముగా నెబబట్టిన అధ్యక్షులకున్నూ, ఉపన్యాసకులకున్నూ, నంబనము లర్పించుటలొను, మంగళహారతులతోను, ఫలహారములతోను సభ ముగింపబడినది.

మంగళంపల్లి రామమూర్తి,
కార్యదర్శి.

రాజమహేంద్రవరం

ఆంధ్రయువజనస్వరాజ్యసభ

ఆంధ్రయువజన స్వరాజ్యసభ యాభ్యుదయము 1921 సం॥ మార్చి నెలలో అసహాయతమును బూనిన విద్యార్థులచే స్థాపించబడినది. ఈమూడున్నర సంవత్సరములనుండియు నీసంఘము వారు ఉత్తమముగ దేశసేవచేసి ప్రజలయోదరణమునకును సభ్యుల ఆగ్రహమునకును పాత్రులైరి. ఆంధ్రయువకుల నేకోశ్శుఖులచేసి సత్వరస్వరాజ్యప్రాప్తికి కాంగ్రెసు నియమానుసారము ప్రజాసేవ యొనర్చుటయే నీసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశము.

కరపత్రముల ప్రచురణము

దేశపరిస్థితులను ప్రజలకు తెలియజెప్పి స్వరాజ్యావశ్యతను నిరూపించుటకై వీరనేకకరపత్రములను ప్రకటించి ఆంధ్రదేశవంతుల బాధ్యతపెంజేసిరి. మొదటి ప్రచురణకు "హిందూ దేశము-పూర్వ ప్రస్తుతస్థితులు" అను కరపత్రమును ప్రభుత్వము వారు స్వాధీనపరచుకొనిరి. నాలుగవ ప్రచురణకు "స్వరాజ్యము-సహాయనిరాకరణము" అను కరపత్రములో రాజద్రోహ మున్నదని సంఘకార్యదర్శిని గ్రంథకర్తలను నోటీసుల సంపుటయే వారు తుమాపణల నిర్బంధ నిరాకరించుటయు ఆంధ్రలోకమునకు విశితమే.

'కాంగ్రెస్' పత్రిక

గోదావరిమండలములో వీరి ప్రచురణల నికముందు ఆచ్యుతేయలకు ముద్రణాలయాధికారులెవ్వరు నంగీకరింపకపోవుటచే కాంగ్రెస్ అనుపేరుట వ్రాతప్రతిని 6 మాసములు నడిపిరి. పిమ్మట దాని నచ్చొత్తించిరి. అచ్చొత్తించిన కొలదికాలమున కే సంపాదకుడగు నాకు రాజద్రోహము క్రింది 18 మాసములు కఠినశిక్ష విధించుట ఆంధ్రలోకమునకు విదితమే. రెండవ సంపాదకులగు శ్రీయుత కాంగ్రెసుల రామచంద్ర రావుగారిని కూడ నిర్బంధించి పేటమెంటు నియ్యటైనను సరిగా ననకాశము నొసంగక 15 మాసముల కఠినశిక్షకు పాల్పెసిన సంగతి కూడ ఆంధ్రుల కెఱుకయే. ఇంకను శ్రీరామచంద్ర రావుగారు జ్యోతిబహదూరు జయిలులో శిక్ష ననుభవించుచునే యున్నారు. సంఘాధ్యక్షులగు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు పత్రికాసంపాదకత్వమును వేంటనే వహించి జయప్రదముగా నడిపి ప్రథమసంపాదకుడగు నేను విడుదలయైనతోడనే నా కన్నుజెప్పిరి. పత్రికప్రభుత్వ కోపానలమునకు తాళి జయప్రదముగా కొనసాగుచున్నది.

గ్రంథ మాల

ఈసంఘమువారిక గ్రంథమాలకు కూడ స్థాపించబడిన చేయుచున్నారు. ఇంతవరకు వీరు రెండుగ్రంథముల ప్రకటించిరి. "మహాకవిద్రవ్యమేల" మనుభారతవర్ష ఆర్థికచరిత్ర ప్రథమపుష్పము. గంధకర్తల గుజరాతు విద్యాపీఠ పట్టిభద్రులగు శ్రీయుతులు దేశ రాజ సత్త్వముబ్రహ్మణ్యం, దేశరాజ రామచంద్ర రావుగారు రెండవపుష్పము. 'సామ్రాజ్యతత్వము' అనుపాత్రము. గుజరాతు విద్యాపీఠ పట్టిభద్రులగు శ్రీకళా వెంకట్రావుగారు గ్రంధకర్తలు. రెండు పుస్తకములును సద్గ్రంథములని యనేకపత్రికాసంపాదకులచే ప్రశంసించబడెను. మొదటి గ్రంథము ఆంధ్రజాతీయ విద్యాలయములలో పఠనీయగ్రంథంముగ ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారిచే నియమించబడి జాతీయవిద్యోపసంఘమువారిచే నంగీకరింపబడినది.

ఇట్లు రాజకీయ పరిజ్ఞానమును వెదజల్లుటకు కృషిలన్నియును సంస్థ ఆంధ్రదేశములో నీసంఘము దక్క చేర్చినదని నది వేరొకటిలేదని చెప్పవచ్చును.

మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య.

కలరామాత్రలు

శబ్ది 1-కి 12 మాత్రలు నెల యా 0-6-0.

కలరా ప్లేగులనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము.

కలరా తగిన కంటానే మందును తినుట అవశ్యకము.

దంతశుభల హరి

తెల సీసా 1-కి 0-8-0. వి. పి. సహా 0-14-0

దంతశుభల శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పపన్నులు, కల్లిన కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చోట దూదని మందులో తడిపి పెట్టిన నొప్పి కంటానే పోవును.

అయ్యతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

గంజాంమండలసభలు.

గంజాంమండలమహాసభలు సెప్టెంబరు 6, 7, 8 తేదీలను జరుగనున్నవి. శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు మహాసభ కథ్యక్షులవహించెదరు. ఈసభలో మండలఖద్దరు ప్రదర్శనము సహితము జరుపుటకు నేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. ఖద్దరు ప్రదర్శనమున కధ్యక్షులవహించుటకు శ్రీయుత డాక్టరు బ్రహ్మ శోనుల సుబ్రహ్మణ్యులుగా రంగీకరించిరి. మండలమున వివిధ ప్రాంతములందున్న ఖద్దరు పరిశ్రమాలయములవారు వారి నేతృత్వపుణ్యత కనబరచి, వారి గౌరవమును మండలగౌరవమున కాపాడు మహాతరుణమాసన్నమైనది. ఖద్దరునిర్మాణమునందు గంజాం మండలము ఆంధ్రదేశమునం దితరమండలములకు వెనుదీయదు. సన్ననినూలువడుకుటయందును, నేయుటయందును, విశేషము గీర్తిగడించిన ఆంధ్రులు, కంసుపురం, నగనన్నపేట, మిరియప్పిల్లి, మెలియాపుట్టి గ్రామములు, వివిధంగులలో రకరకముల మర్రింగు, కొలుకుడ్డ, ధోవతులు, రుప్పట్లు, తువాళ్లు మొదలగునవి తయారుచేయు హీరమండలము, అమచాలలగ్రామములు, విశేషముగ నూలువడుకుట మండలమునం దనేకభాగములకునూలును, బట్టపంపునున్న సోంపేట, బ్రాహ్మణతర్లా, ఇచ్చాపురం, ఛత్రపురం, బరంపుగ్రామముల ఖద్దరు పరిశ్రమాలయముల వారు వారివారి ఖద్దరుతో ఖద్దరుప్రదర్శనమును నింపి వారి గౌరవమును, మండల గౌరవమును నిలువజేపెదరని నమ్ముచున్నాము. ఖద్దరు ప్రదర్శనము ఒకవిశాలభవనమునం దేర్పడ నున్నది. స్థలమునిమిత్తం కొన్నికొన్ని ప్రాంతములనుండి దరఖాస్తు లన్నచే అరుదెంచుచున్నది. స్థలమువలయువారు త్వరపడి ఈ మాసము 24 తేదిలోపుననే దరఖాసుల పంపవలయును.

అస్పృశ్యతానివాణమహాసభకు సుప్రసిద్ధి దేశీయనాయకులగు గాడిచర్ల చారిస్వరత్నము రావుగారు అధ్యక్షులవహించెదరు.

మండలమహాసభ కథ్యక్షుల వహించుటకు దేశబాంధ విద్యుత్తును సుబ్బమ్మగారంగీకరించిరి. మండలవారీయలు యీ మహాతరుణమును గోల్పోవక మహాసభ నలంకరించి, సభలను జయప్రదముచేసి, నిర్మాణ కార్యరంగమునందు ప్రవేశించి ఈ ధ్యమధ్యమునందు పాల్గొనుపురుషులకు సర్వకాల సర్వావస్థలయందు తోడునీడవలె ముడునని నమ్ముచున్నాము

ఈమాహాసభలను జయప్రదముగా జరుపుటకు కలింగపట్నపు వాస్తవ్యులు సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్నారు. బసలకు తమయిండ్లనిచ్చెదమని వాగ్దతము చేయుచున్నారు. వారి గౌరవమునకు తగిలట్లు విశాలవిరాళముల నొసంగు చున్నారు.

కలింగపట్నమువారు చేయు ఈసత్సక్రియత్వములకు మండలమునం దన్ని ప్రాంతములవారును, నిర్జీతసంఖ్యకు తక్కువ కాకుండ ప్రతినిధులను పంపి, సభలను జయప్రదముచేయ తోడ్పడెదరు గాక. ప్రతినిధులనును ప్రేతుకులరుగుము మొదలయిన యంశములు ముందు ప్రచురింపబడును.

కలింగపట్నం. గరిమెల్ల కుమారస్వామి.

కౌటిల్యుని అర్థశాస్త్రము

గ్రంథకర్తలు:—మామిడిపూడి వేంకట రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రిగుప్త చక్రవర్తికి పౌరాణమయిత్రయు చాణక్య దనుజామాంతరముగలిగినట్టియు కాటిల్యునిచే రెండువేలసంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరియైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగుఱించి మనపూర్వులు వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో సగగణ్యముదీనినాధారము చేసికొనియే కామండకాదులు వారిగ్రంథములరచించిరి. పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియుద్ధగ్రంథములేదని పొగడియున్నారు. వ్రాసిన కాలమందలి మనదేశములోని రాజ్యము లెట్లు పాలింపబడుచుండెనో తెలిసికొనగోరువారికిని చారిత్రపర్యో భవలందటికి నిదియ మూల్యమైనది. గ్రంథమునుప్రాసినవాడు కాటిల్యుడోహా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమెద్ది, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క పౌరాణసలక్షణము లెన్ని-అనువిషయములను విమర్శించిన యుపోద్ఘాతము చేర్పబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాతి కొలెండు. ఖరీదు రు 4-0-0 మాత్రము.

మామిడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

(1468) మహారాజాకాలేజి, విజయనగరం.

లేక, అభ్యుదయపు స్తంభిలయము, కాకినాడ.

అస్పృశ్యత నిరాకరణఖండనము

(బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి చయనలుగారు)

(మొన్నటి తరువాయి)

రథకారస్తుమాహిష్యాత్ కరణ్యాంయస్యసంభవః| అని చెప్పబడిన సంకీర్ణము రెండవవాడు. తత్కౌతుభధిక్ స్వప్తై రథకారశ్చ కావ్యత్వత్ అనిచెప్పబడిన రథకారుడు. మూడవవాడు తత్కౌయస్కారం అనిఉదాహరింపబడిన తత్కౌయసురథకారుడు, అయస్కారుడును జాతిశూద్రులగునక, శూద్రాణాంఅనినూత్రముండినజాలును. చండాలరు శూద్రులగునకనే వారికిసమాహారస్వంద్యము రాకుండుటకై అనిరవసితానాం అని విశేషము జేయబడినది. ఇద్దరురథకారులుండుటచేతనే అమరకోశశూద్రవర్ణమున రథకారస్తు మాహిష్యాత్ కరణ్యాం యస్యసంభవః. అని సంకీర్ణరథకారుని చెప్పినది. కొన్నిశ్లోకములకు పైని తత్కౌతుభధిక్ స్వప్తై రథకారశ్చ కావ్యత్వత్ అని జాతిశూద్రులలో చేరినరథకారునిచెప్పినది. ఇటులనే చండాలరు నిద్దరు కలరు. స్వాచ్ఛందాలస్తుజనితో బ్రాహ్మణ్యాం వృష లేనయః శూద్రునివలనబ్రాహ్మణ్యేయందు బుట్టినవాడు. ఆ చండాలాత్తు సంకీర్ణః అనియుండుటజేసి సంకీర్ణచండాలుడు. తర్వాతకొన్ని శ్లోకములకుపైని చండాలప్రమాతంగ దీవాక్షీర్తి జనంగమానివాదశ్చవచావం తేవాసి చాండాలపుల్కసాః|| అని చెప్పబడిన చండాలరు నిరవసితశూద్రులు గనుక తత్కౌయ చండాలుడును సంకీర్ణులుకారు. పాణినిశూత్రప్రకారము తత్కౌ అనిరవసితశూద్రుడు. చండాలుడు నిరవసితశూద్రుడు. అట్టిచండాలరును స్పృశించుట దోషమహము కాదు.

ఇందుకు నాసమాధానము: త్రైవర్ణ్యపులలోనివాడు కర్మజైగుణ్యముచే రథముల చేయుచు రథకారుడని చెప్పబడును. వానికి ఆధానము విధింపబడినదని వీరుచెప్పినది తప్పు. శాస్త్రవిరుద్ధము. ఈసంగతి తేటపడుటకై మిమాంసా జైమినీనూత్రకావరభాష్యముల నుదాహరించుచున్నాము. జై||అ|| 6|| నూ|| 30|| సాధన్యనాస్తు హీనత్వా స్పృశ్యత్రైవర్ణ్యతీయేరన్|| భా|| నపునస్సర్వదీన ఆ త్రై వర్ణ్య కో ర థ కారః సాధన్యానా ఇత్యేవజాతవచనశ్చ|| సా థ న్యా నామహారి రభిధీయతే, హీనాస్తు కేచిత్త్రైవర్ణ్య కేభ్యః జాత్యంతరం నరుశూద్రాః నవైశ్యాః సక్షుత్రియాః తేషామిధమాధానంకదమేవగమ్యతే| ప్రసిద్ధేర్మంత్రవర్ణాచ్చ మంత్రవర్ణాహిభవతి, సాధన్యనాముభవశ్శూద్రరక్షత మఇతి. ఋభూణాంతు ఇతిరథకారస్యాధాన మంత్రః ఋభవశ్చరథకారాః అపిచ. నేమిన్నయంతిఋభవోయథాఇతి యేనేమిన్నయంతి తేషాభవశ్చత్యవ్యం తే రథకారాచ్చనేమిన్నయంతి. తస్మాత్ ఆత్రైవర్ణ్యకానాంఅశూద్రాణామేతదాధానం ఆధానాధికారియగు రథకారుడుత్రైవర్ణ్య కుడుకాదు. శూద్రుడు ఆధానాధికారియగు రథకారుడని త్రైవర్ణ్య కుడుకాదు. శూద్రుడు కాడు, జాత్యంతరుడు అనినప్పుడు అయిదవస్వంతంత్రజాతిలేనందున సంకీర్ణరథకారుడని స్పష్టపడినది. త్రైవర్ణ్యపులలోనివాడే కర్మజైగుణ్యముచే రథములచెక్కుచు రథకారుడని వాడబడినయెడల జాత్యంతరం ఆనుమాట వర్తించదు.

జైమినీయన్యాయసూలయందు విప్రాదిరేవ రథకర్తవన్యో వాద్యోనుయోగతః రూఢేర్వర్ణాంతరంకన్యాధానే వర్తన్తరిష్యతే| అని రూఢేర్వర్ణాంతరం రథకారశబ్దము సంకీర్ణవర్ణాంతరమందు రూఢము. అతిడే ఆధానాధికారి యనిచెప్పబడినది. వానివ్యాప్తియందు శూద్రాయాం వైశ్యాదున్యన్నకరణీ, తస్మాంతరణ్యాంమాహిష్యాదుత్పన్నో రథకారః తథానయాజ్ఞవల్క్యః|| మాహిష్యేనకరణ్యాంతు రథకారః ప్రజాయతేఇతిఅనికరణీయందు మాహిష్యనివలనబుట్టినవాడే రథకారుడని చెప్పబడినది. ఇటుల మిమాంసాశాస్త్రముచెప్పుచుండ యథేచ్ఛముగా త్రైవర్ణ్యపులలోనివాడే రథకారుడనిచెప్పి శాస్త్రజ్ఞానములేనివారిని భ్రమపెట్టినయెడల దోషమే ఘటించును.

మొదటిరథకారుడు విచారించగా వంధ్యాపుత్రుడాయెను. రెండవసంకీర్ణరథకారుడే శ్రుతిస్మృతిలోకప్రసిద్ధుడు. ఇతడే ఆధానాధికారి. ఈజాతివారికి ఉపనయనాదివైదికసంస్కారములు యిప్పటికిని అన్నిచోతులలో జరుగుచున్నవి. కొన్నిసంవత్సరములక్రింద రథకారులు మేము బ్రాహ్మణులమునాకు యాజనాద్భ్యధికారముకలదని గుంటూరు కోర్టులో వాదించగా గుంటూరు సబ్ జడ్జి కోర్టు వారు వాదించి

తివాదుల పరీమాణగ్రంథముల చక్కగా పరిశీలించి రథకారులు సంకీర్ణచక్ర్యులేను. వీరికి ఉపనయనాదులు కలవు. యాజనాద్భ్యధికారములులేవు. వీరు చాతుర్వర్ణ్యములలోనివారుకానివీ తీర్మానించిరి. ఇదియంతయు స్వర్ణకారవ్యవహార మను నొకగ్రంథ రూపమున ముద్రితమైయున్నది.

ఇ అమరకోశమందు సంకీర్ణుడు రథకారునిచెప్పికొన్ని శ్లోకములకు అనంతరము తత్కౌతుభధిక్ స్వప్తై రథకారశ్చ కావ్యత్వత్ అని చెప్పబడిన రథకారులు శూద్రుడని వీరుచెప్పిరి.

ఇందుకు నాసమాధానము: తత్కౌతుభధిక్ స్వప్తై అను అమరశ్లోకము రథకారశబ్దాత్మవచ్చియున్నది చెప్పబడుట ప్రబల్తించినదికాని శేవలయాగికార్యమును జెప్పబడుట ప్రబల్తించలేదు. ఈ సంగతిని కామ్యులుగారు కూడ నంగీకరించక తీరదు. శూద్రాణాం అనినూత్రోదాహరణమున తత్కౌతు శూద్రుడని గ్రహించుటెట్లు? యాగికమైనయెడల కట్టెనుచెక్కు పరిమితుజూడును తత్కౌ కావలసివచ్చును. గనుక రథకారశబ్దము. శ్రుతిస్మృతిలో కన్యవహరములమున నెవ్వనియందు రూఢమో వాడు రథకారుడు. శ్రుతిస్మృతులందు సంకీర్ణనియంతే రథకారశబ్దము వాడబడినది. తస్మాత్కలలోకన్యవహరసిద్ధరథకారశబ్దమును తత్పర్యాయములను అమరసింహుడు వ్యవహారార్థము ఉదాహరించెను. శ్రుతిస్మృతులందు ఇద్దరు రథకారులు ఎక్కడను జెప్పబడలేదు. ఇట్టిరథకారుని నిరూపించుటకు నిఘంటుకారున కధికారములేదు. నిఘంటువు ధర్మశాస్త్రము కాదు. శ్రుతిప్రసిద్ధములగు జాచూపభ్యుత్పన్నులలోనుండు తెలియజేయుటకై చెప్పినట్లు శ్రుతిస్మృతిప్రసిద్ధములగు తత్కరథకారాది శబ్దములను జెప్పినది. దీనినిబట్టి సంకీర్ణరథకారు నొకడు. శూద్రరథకారుడు, మరియొకడు కలదని భ్రమింపవక్కరలేదు. ఇక రథకారు ఙ్కొక్కడే అయినయెడల సంకీర్ణ రథకారుని జెప్పి తర్వాత మరికొన్ని నామముల జెప్పి తత్కౌతుభధిక్ స్వప్తై రథకారశ్చ కావ్యత్వత్ అని తత్పర్యాయముల వేరుగాజెప్పనేల? అని అందుకేమా.

ఇందుకు సమాధానము: రథకారశబ్దము ఏవిధమున జన్మించిన సంగతిని 'రథకారస్తు మాహిష్యాత్' అనుశ్లోకమును జెప్పి సంకీర్ణప్రపంగమున మరికొందరి సంకీర్ణులని చెప్పి రథకారపర్యాయపదముల తత్కౌతుభధిక్ స్వప్తై యని చెప్పియున్నది. ఇటులనే చండాలబాత్తుత్పత్తి నొకస్థలమునను, పర్యాయపదముల మరియొకస్థలమునను జెప్పెను. ఇంతమాత్రమున సాధయలకు భేదము చెప్ప వలనుపడదు. ఆచండాలాత్తు సంకీర్ణః అను వచనము చండాలశబ్దపరివర్తము సంకీర్ణవాచకము అని మాత్రమే చెప్పవలసినగాని అట్లుపైని సంకీర్ణవాచకములు లేవని చెప్పనేరదు. అట్లు చెప్పినయెడల వాక్యమునకు ద్వ్యర్థదోషమువచ్చును. కనుకనే 'ఆచండాలాత్తు' అను శ్లోకమునకు పైనచెప్పబడిన లోహకార, స్వర్ణకారులు (కన్యరకం సాలలు) రథకారులలో (వద్రంగులలో) సమముగా ఉపనయన సంస్కారమును కలిగియున్నారు. శూద్రులలో పరిగణింపబడుటలేదు. వారును సంకీర్ణలే. చండాలరునివయమై కూడా బాత్తుత్పత్తి నొకస్థలమునను తత్పర్యాయముల మరియొకస్థలమునను జెప్పినంత మాత్రమున చండాలవైవిధ్యము కల్పించుట అపసిద్ధాంతము. జాతిశూద్రులలో చేరిన రథకారుడు మూడవవాడు కల ఙ్కటయు ఆధాతకల్పన శ్రుతిస్మృతి తద్వ్యాఖ్యలలో నెక్కడను అట్టివాడున్నట్లు పేర్కొనబడలేదు. ఒక వర్ణములోననే ఉత్పత్తి నొకస్థలమునను సంకీర్ణవర్ణాత్పత్తి ప్రకరణమును ముగించి పర్యాయముల మరియొకస్థలములలోను జెప్పినందున వీరిద్దరు నొక్కచో యని నేను చెప్పగా ఉగ్రశబ్దము ఒకచోట సంకీర్ణవాచకముగా చెప్పబడినది. మరియొకచోట, శివునకు వాచకముగా చెప్పబడినది. శివుడును సంకీర్ణుడు ఒక్కడేయని యనదగుగదా యని యాపత్తి నిచ్చిరి.

ఇందుకు సమాధానము:--దేవతాప్రకరణమున శివపర్యాయములలో జెప్పిన ఉగ్రశబ్దము సంకీర్ణవాచకము గాకపోవచ్చును. శివపర్యాయశబ్దములు శివశక్తిగ్రాహకములు సంకీర్ణబాధకములు తత్కౌతుభధిక్ స్వప్తై రథకారశ్చ అనునప్పుడు సంకీర్ణరథకారార్థబాధకములను స్వతంత్ర శూద్రరథకారజాతి సాధకములగు పర్యాయపదములు లేనందున వీరిక్ష రథకారులొక్కరేయనుట యుక్తము. ఒకశబ్దమునకు నానాభిముఖుండవలె నావాదముకాదు. ఇక్కడ రథకారు లిద్దరు లేరని నేనుచెప్పితిని. శూద్రులలో నిరవసితానిరవసితభేద మున్నటుల స్పృశ్యత తత్పర్యాయము జెప్పియుండలేదు. ధర్మశాస్త్ర నిబంధనకాకు తత్పర్యాయ ముదాహరించయుండలేదు. వర్ణాశ్రమభేదము

లను సంకీర్ణ భేదములను తద్ధర్మములను జెప్పటయందు శబ్దాతికరతలే స్వతంత్రము. వర్ణాశ్రమేతరాణాంనోబ్రూహి ధర్మానశేషతః, అని ప్రశ్నపూర్వకముగా ప్రవర్తించిన గ్రంథములు తప్ప నిఘంటువులు లావివయమై ప్రమాణములుకావు. నిఘంటులోనను వారి వాదమునకు అనుకూల మేమియు లేదు. ఇట్టి సకలప్రమాణములకు విరుద్ధముగా జెప్పి వీరి వాదము ధర్మనిర్మాలనము. శిష్టపంకితగ్రాహ్యము కాదు. ఇక శూద్రాణా మనిరవసితానాం అను మాత్రమున శూద్రవచనము లాక్షణికము గాక జాతిశూద్రవాచక మైనయెడల తత్కౌతు శూద్రుడు కానందున తత్కౌయస్కారం అనురూపము సిద్ధించదు. సంకీర్ణానాం అని మాత్రము రచింపబడినయెడల సంకీర్ణులలో తక్కింపబడిన రజతంతువాయలకు సమాహారద్వంద్వమందు రజతంతువాతమం అనురూపము సిద్ధించదు. సంకీర్ణ శబ్దము కంటే శూద్రశబ్దము దక్షరలాఘవము కలదు. కనుకశూద్రాణా మనిరవసితానాం అనిమాత్రము రచింపబడినది. శూద్ర శబ్దముత్రైవర్ణ్య కేతర మనువ్యవహరము అని తత్పర్యధిశికారులు న్యాయద్వైత కల మహాపండితులును మహాభాష్యకైయ్యలూ ద్ధర్మముల బాగుగా గ్రహించినవారలు గనుక వ్రాసిరి. శ్రేమ పడి విచారించినగాని వారిభావము మనకు బోధపడదు. జనులకు నిజము తెలియజేయుటకై యానూత్రములోని వ్యాకరణ మహాభాష్యపంతుల నుదాహరించెదను. నూ. శూద్రాణా మనిరవసితానాం|| మహాభాష్యం.

అనిరవసితానామితి ఉచ్యతే ఆర్యావర్తావనిరవసితానాంః పునరాశ్వాసరైః ప్రాగాదర్యాత్ ప్రత్యక్కాలకవనాద్భిక్షేన హిమవంతము త్రేతా పారియాత్రం. యద్యేయం కిష్కింధగాంధికం శేంకయవసంకార్య క్రాంచం ఇతి నసిద్ధ్యతి, ఏవం నిర్వార్యవివాసా దనిరవసితానాం కః పునరాశ్వాసనాః గ్రామేశోషో నగరం సంవాహ ఇతి ఏవమపి య ఏతే మహాంతస్యా యాస్తే వ్యభ్యంతరాశ్చండాలామృతపాశ్చ వసంతి తత్ చండాలమృతపా ఇతి నసిద్ధ్యతి. ఏవంతస్త్రియజ్ఞాత్కర్మజోనిరవసితానాం ఏవమపి తత్కౌయస్కారం రజతంతువాతమం ఇతి నసిద్ధ్యతి. ఏవంతస్త్రిపాత్రావనిరవసితానాం యైర్భుక్తే పాత్రం సంస్కారే శుభ్యతి, తే అనిరవసితాః యైర్భుక్తే పాత్రం సంస్కారేణాపి నశుభ్యతి తే నిరవసితాః ఇతి.

ఆర్యావర్తమునుండి వెడలగొట్టబడిన శూద్రులకు సమాహరమువచ్చునని ఆర్యావర్తమునుండి వెడలగొట్టబడిన శేకయ వాదులకు సమాహరము రాకపోవలసివచ్చును. కిష్కింధగాంధికశేకయవసం అను సమాహరము సిద్ధింపవలెను అని చెప్పిరి. ఇక్కడ శేకయవములు శూద్రులెట్లుగదురు? యవములు తురుమృగని ప్రసిద్ధిగలదు. కనుక త్రైవర్ణ్య కేతరమనువ్యవహరమే శూద్రశబ్దమునుట న్యాయము. ఏవంతస్త్రియజ్ఞాత్కర్మజో అని రవసితానాం ఏ వ మ పి తత్కౌయస్కారంరజతంతువాతమం ఇతిచసిద్ధ్యతి అనిరి. యజ్ఞకర్మల దధికారము గల శూద్రులకు సమాహరము వచ్చునందులేని, యజ్ఞకర్మల వధికారములేని తత్కౌయస్కారులకును రజత తంతువాయలకును సమాహరము ఘటించకపోవలసి వచ్చునని యాపత్తినిచ్చిరి. ఇక్కడ వద్రంగులకు కన్యరములకు చాకలులకునా లేలకు యజ్ఞాధికారములేదని సాక్షాచ్ఛేషావతారమగు పతంజలిమహర్షి చెప్పగా అందుకు విరుద్ధముగా చండాలరుకూడ యజ్ఞములం జేయవచ్చుననియు ఈయధ్యము శ్రుతులందే కలననియు శ్రుతుల కన్యార్థము చెప్పెడి యాశాస్త్రుర వారివాదము న్యాయ్య మని ప్రాజ్ఞాతలుల గ్రహింతురో గమనింపజాలము. యోగశాస్త్రప్రణేత యగు పతంజలికంటే గూడ గొప్పప్రత్యర్థగ్రహణక్రియ సమవృత్తియుకలవారు కాబోలు. మేము మాత్రము నమ్ములేము. మరియొకటి 'యైర్భుక్తే పాత్రం సంస్కారే శుభ్యతి తే అనిరవసితాః' ఎవరు భుజించిన పాత్రము సంస్కారముచే శుభ్యమగునో వారు అనిరవసితులు. అని చెప్పినవానికి ఎవరు హవ్యకన్యాదులందు వంటచేయరాదో వారు నిరవసితులనియు ఎవరు వంట చేయవచ్చునో వారు నిరవసితులని మావ్యాఖ్యయని వీరు వ్రాసిరి. (సకేవము)

గ్రహణిమాత్రలు
20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-8-0
రక్తచనములు, బంకచనములు, జిగటచనములు, అజీర్ణచనములు, నీటిచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు నేపించిన తోడనే నిలిచిపోవును. వీటిని పిల్లలకుమాత్ర వాడవచ్చును. పెంటలే నగు మిచ్చును. అమృతాశివనం డిపో, మడరాసు - బొంబాయి

అష్టాంగ యోగ వేదము

అమృతంబును సేసి, నాంచాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టిగిది మదరాసు.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్క రుతవృక్ష వాడతగినది !!

పాశ్యపు వెంకటాచలపంతులు వారి లోకామయనార కస్తూరిమూత్రము:—ఈ దివ్యవృక్షము మిక్కిలి విలువయైనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమూలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధములేదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-800 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పాకింగు. పోస్టుఖర్చు వేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి ఆత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృష్యరాజరసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకమొనలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణముగానిది. వైద్యాధులను బుద్ధులనుగాక మంచిరక్తవృద్ధిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాశృంగారులకేలము:—కండ్లమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విమన నిద్రలేమి, పెదగు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రకోగములను తప్పక మదుర్చును. 0-8-0

సద్రుపరిహారిణి:—ఎక్కిరకము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

చారికేశాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, మసక గాయముండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమాయమగును. 0-8-0

మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మా ఔషధములు కొనినవారికే తెలియును. పాశ్యపు వెంకటాచలపంతులు, కైద్యాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

(594) శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

THE BOOKS READY FOR SALE

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Rsas. Notes and annotations by the late Tukaram Tatya ... 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B A B L 0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B A B L ... 2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M A ... 1 4
5. THE UTTARA-GITA being the imitation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha ... 0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.

1490 29 Hummum Street, Fort Bombay.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

కలనలభము! (పోస్తుఖర్చులుప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి నైత్యకాలము మాత్రలు దివ్యావృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులంతలు, అగ్నిహంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, స్వ్యాంగముల యందు బలమయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, ప్రేళ్లు, అణులు, మొదలగునవియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి జేహమును మంచి యారోగ్యమునకు జేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేనావార నొప్పులను వెంటనే మాన్పును. యిందు ఆనేకఔషధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

వినినామా:— (1078)

అయ్యుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్తు నిడుమెంలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

హిందీ-తెలుగు

వెనుగు తెలిసినివారికి హిందీ నేర్చుకొనుట.

నీలయిన నులభశైలిని వ్రాయబడినది.

చాలశిక్ష (1-10)

తెలుదటి వాచకం (1-10)

హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0.

నివల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రిక కా'ర్యాలయం, 7, తంబు శెట్టిగిది, మదరాసు.

కామినియానూనె

వెంట్రుక లేఅందము రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను నాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కెజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యాషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరిక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10 0.

126 ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువానన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1 అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళి
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0 8-0 }

వై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయించబడును. లేకున్న సోలుపశెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్మమకిదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడముగలదు.